

Bruselj, 2. julij 2024
(OR. en)

Medinstitucionalna zadeva:
2024/0144 (COD)

11809/24
ADD 1

CODIF 7
CODEC 1631
AGRI 551

PREDLOG

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	20. junij 2024
Prejemnik:	Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije
Št. dok. Kom.:	COM(2024) 255 final
Zadeva:	PRILOGI k Predlog UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o ekonomskih računih za kmetijstvo v Uniji (kodificirano besedilo)

Delegations will find attached document COM(2024) 255 final – Annexes 1 to 4.

Encl.: COM(2024) 255 final – Annexes 1 to 4

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 20.6.2024
COM(2024) 255 final

ANNEXES 1 to 4

PRILOGI

k

Predlog

UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o ekonomskih računih za kmetijstvo v Uniji (kodificirano besedilo)

PRILOGA I
EKONOMSKI RAČUNI ZA KMETIJSTVO
(ERK)
VSEBINA

Predgovor

- I. Splošne značilnosti računov
 - A. Uvod
 - B. Osnovna enota in kmetijska dejavnost
 - 1. Osnovna enota
 - 2. Kmetijska dejavnost
 - 3. Neločljive nekmetijske dopolnilne dejavnosti
 - C. Merjenje proizvodnje
 - D. Zaporedje računov
 - 1. Zaporedje računov, kakor je predvideno v ESR 2010
 - 2. Zaporedje računov ERK
 - E. Viri podatkov in metode izračunavanja za izdelavo ERK
 - F. Klasifikacija
 - 1. Splošno
 - 2. Definicija značilnih kmetijskih dejavnosti
 - 3. Definicija značilnih kmetijskih enot
 - 4. Komentar k različnim postavkam
 - 5. Razlika med kmetijsko dejavnostjo ERK in kmetijsko panogo osrednjega okvira nacionalnih računov
- II. Transakcije s proizvodi
 - A. Splošna pravila
 - 1. Referenčno obdobje
 - 2. Enote
 - 3. Čas zajemanja
 - B. Proizvodnja
 - 1. Splošen komentar h konceptu proizvodnje v ESR 2010 in ERK
 - 2. Proizvodnja kmetijske dejavnosti: količine
 - 3. Proizvodnja neločljivih nekmetijskih dopolnilnih dejavnosti
 - 4. Proizvodnja kmetijske dejavnosti
 - 5. Vrednotenje proizvodnje

- C. Vmesna potrošnja
 - 1. Definicija
 - 2. Elementi vmesne potrošnje
 - 3. Vrednotenje vmesne potrošnje
- D. Bruto investicije
 - 1. Bruto investicije v osnovna sredstva (BIOS)
 - 2. Sprememba zalog
 - 3. Zajemanje živine kot BIOS ali zaloge
- III. Razdelitvene transakcije in drugi tokovi
 - A. Definicija
 - B. Splošna pravila
 - 1. Referenčno obdobje
 - 2. Enote
 - 3. Čas zajemanja razdelitvenih transakcij
 - 4. Splošen komentar k dodani vrednosti
 - C. Sredstva za zaposlene
 - D. Davki na proizvodnjo in uvoz
 - 1. Davki na proizvode
 - 2. Obravnava davka na dodano vrednost DDV
 - 3. Drugi davki na proizvodnjo
 - E. Subvencije
 - 1. Subvencije na proizvode
 - 2. Druge subvencije na proizvodnjo
 - F. Dohodek od lastnine
 - 1. Definicija
 - 2. Obresti
 - 3. Najemnine (za zemljišča in podzemna sredstva)
 - 4. Investicijski dohodek, ki ga je mogoče pripisati zavarovancem (ni zajet v ERK)
 - G. Kapitalski transferji
 - 1. Investicijske podpore
 - 2. Drugi kapitalski transferji
 - H. Potrošnja stalnega kapitala
- IV. Vložek dela v kmetijstvu
- V. Kazalniki kmetijskega dohodka
 - A. Definicija dohodka in izravnalne postavke

- B. Obravnava dohodka enot, organiziranih v obliki družb
 - C. Definicija kazalnikov kmetijskega dohodka
 - D. Združevanje kazalnikov dohodka za Unijo
 - E. Deflacija dohodkovnih kazalnikov
 - VI. Vrednotenje ERK v stalnih cenah
 - A. Merjenje cen in obsega
 - B. Načela in metoda za izračun ERK v stalnih cenah
 - 1. Izbira indeksne formule
 - 2. Bazno leto
 - 3. Predstavljanje serij glede na referenčno leto
 - 4. Izračun dodane vrednosti v fiksnih letnih cenah
 - 5. Razčlenitev davkov in subvencij za proizvode v komponenti obsega in cene
-

↓ 2022/590 člen 1.4 in Priloga I.1

- VII. Regionalni ekonomski računi za kmetijstvo (RERK)
 - A. Splošna načela
 - 1. Uvod
 - 2. Regionalno gospodarstvo, regionalno ozemlje
 - 3. Osnovna enota pri izdelavi RERK
 - 4. Metode za izdelavo RERK
 - 5. Koncepta rezidenčnosti in ozemlja
 - 6. Kmetijska dejavnost in značilne enote
 - B. Transakcije s proizvodi
 - 1. Proizvodnja
 - 2. Vmesna potrošnja
 - 3. Bruto investicije
 - C. Razdelitvene transakcije in drugi tokovi
 - 1. Splošna pravila
 - 2. Dodana vrednost
 - 3. Potrošnja stalnega kapitala
 - 4. Subvencije
 - 5. Davki
 - 6. Sredstva za zaposlene
 - 7. Neto poslovni presežek
 - 8. Obresti, najemnine

9. Podjetniški dohodek v kmetijstvu: splošna pravila za izračun
 - D. Kratek vpogled v izvajanje
 1. Uvod
 2. Opredelitev regionalnega kmetijstva
 3. Merjenje kmetijske proizvodnje
 4. Neločljive nekmetijske dopolnilne dejavnosti
 5. Vmesna potrošnja
-

↓ 2019/280 člen 1 in Priloga I.3

PREDGOVOR

Revizija Evropskega sistema računov (ESR 2010)¹ je privedla do nekaterih sprememb osnovne metodologije za ERK, da se zagotovi skladnost z ESR in omogoči uskladitev ERK med državami članicami in z osrednjim okvirom nacionalnih računov ter se zagotovi izvedljivost sprememb. Ta priročnik upošteva vse te vidike, saj se poleg konceptov, načel in osnovnih pravil za izračun ERK nanaša tudi na vse spremembe posebnih značilnosti v kmetijstvu.

↓ 138/2004 (prilagojeno)
→₁ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.1(b)
→₂ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.4(a)
→₃ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.4(b)
→₄ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.4(c)

I. SPLOŠNE ZNAČILNOSTI RAČUNOV

A. Uvod

- 1.01 Sistem integriranih ekonomskih računov bi moral zagotavljati celovit, sistematičen, primerljiv in kar najbolj popoln pregled gospodarskih dejavnosti in bi služil kot osnova za analize, napovedi ter politične ukrepe. Veliko število in raznolikost ekonomskih transakcij ter enot, zajetih v sistem, je zato treba razvrstiti v skladu s splošnimi merili in jih jasno in preprosto sestaviti v povezan sistem računov in tabel.
- 1.02 Evropski sistem integriranih ekonomskih računov, ki izhaja iz revidiranega sistema nacionalnih računov (→₁ SNR 2008 ←) Združenih narodov →₂ ² ←, je bil ustvarjen zaradi posebnih potreb Evropske unije. Določa koncepte, definicije, računovodska pravila in enotne klasifikacije, ki jih uporabljajo države članice.

¹ Evropski sistem nacionalnih in regionalnih računov – ESR 2010, Luxembourg 2013.

² Sistem nacionalnih računov 2008. Skupna objava Združenih narodov, Evropske komisije, Mednarodnega denarnega sklada, OECD in Svetovne banke.

- 1.03 Gospodarstvo neke države je vsota dejavnosti velikega števila enot, ki se ukvarjajo s številnimi različnimi oblikami transakcij s ciljem proizvodnje, financiranja, zavarovanja, distribuiranja in potrošnje. Opredeliti je treba enote in skupine sistema nacionalnih računov v smislu gospodarskih modelov, ki so jim namenjeni. ➔₃ Značilnost ESR 2010 je uporaba dveh tipov enot in dveh ustreznih načinov razdelitve nacionalnega gospodarstva. ⬅
- 1.04 Za analizo s tokovi povezanega dohodka, kapitala, finančnih transakcij in sredstev je bistvenega pomena izbira enot, ki prikazuje medsebojno delovanje gospodarskih subjektov (institucionalnih enot). Za analizo proizvodnega procesa je ključnega pomena izbira enot, ki kaže tehnično-gospodarske odnose (☒ in sicer ☒ vrste enot dejavnosti na lokalni ravni in enote homogene proizvodnje).
- 1.05 Tako lahko gospodarstvo razčlenimo na dva načina:
- (i) na institucionalne sektorje ali podsektorje, ki predstavljajo skupine institucionalnih enot;
 - (ii) na gospodarske panoge, ki jih sestavljajo skupine enot enovrstne dejavnosti na lokalni ravni (dejavnost) ali enote homogene proizvodnje (homogena panoga).
- 1.06 Poglavitni namen ERK je analiza proizvodnega procesa in primarnega dohodka, ki ga ta ustvarja. Računi zato temeljijo na konceptu dejavnosti.
- 1.07 ERK je satelitski račun, ki posreduje dopolnilne informacije in koncepte, prilagojene posebni naravi kmetijske dejavnosti. Čeprav je njegova stavba zelo podobna stavbi nacionalnih računov, pa se za njegov izračun zahteva oblikovanje ustreznih pravil in metod.
- 1.08 Razlikovati je treba med dohodkom, ustvarjenim s kmetijsko proizvodnjo, in dohodkom kmetijskih gospodinjstev, ki poleg dohodka iz kmetijske dejavnosti vključuje tudi morebitni dohodek kmetijskih gospodinjstev iz drugih virov (lastnina, socialni transferji itd.). ➔₄ Ti dve vrsti dohodka (dohodek, ustvarjen s kmetijsko proizvodnjo, in dohodek kmetijskih gospodinjstev) se merita z dvema različnima namenoma, ki zahtevata dve različni metodi razčlenitve gospodarstva: prva za ERK temelji na proizvodnih enotah, opredeljenih glede na gospodarsko dejavnost; druga temelji na gospodinjstvih (☒ in sicer na ☒ institucionalnih enotah), katerih glavni vir dohodka je neodvisen od kmetijske dejavnosti. ⬅

B. OSNOVNA ENOTA IN KMETIJSKA DEJAVNOST

1. Osnovna enota

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.4(d) (prilagojeno)

- 1.09 Za analizo tokov, ki nastajajo v proizvodnem procesu in pri porabi blaga in storitev, je treba enote izbrati tako, da bodo razvidna tehnično-gospodarska razmerja. Ta zahteva pomeni, da morajo biti institucionalne enote praviloma razdeljene na manjše in bolj homogene enote ob upoštevanju vrste proizvodnje. Lokalne enote enovrstne

dejavnosti (lokalne EED) izpolnjujejo to zahtevo kot operativni pristop (ESR 2010, točka 2.147) ☒³☒.

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.4(e) (prilagojeno)

- 1.10 Lokalna enota enovrstne dejavnosti (lokalna EED) je del EED, ki ustreza lokalni enoti. Lokalna EED se v SNR 2008 in v ISIC Rev. 4 imenuje *establishment*. EED združuje vse dele institucionalne enote v vlogi proizvajalke, ki prispevajo k opravljanju dejavnosti na ravni razreda NACE Rev. 2 (štirimestna raven) (referenčna klasifikacija gospodarskih dejavnosti, ☒glej točko☒ 1.55) in ustreza enemu pododdelku institucionalne enote ali več. Informacijski sistem institucionalne enote mora biti za vsako lokalno EED sposoben oceniti ali izračunati vsaj vrednost proizvodnje, vmesno potrošnjo, sredstva za zaposlene, poslovni presežek, zaposlenost in bruto investicije v osnovna sredstva. (ESR 2010, točka 2.148). Lokalna enota je institucionalna enota ali del institucionalne enote, ki proizvaja blago ali storitve na geografsko opredeljenem mestu.

↓ 2019/280 člen 1 in Priloga I.4(f)
(prilagojeno)

- 1.11 Lokalna EED lahko ustreza institucionalni enoti kot proizvajalcu ali njenemu delu; nasprotno pa ne more nikoli pripadati dvema različnima institucionalnima enotama. Ker je v praksi večina institucionalnih enot, ki proizvaja blago in storitve, udeležena v številnih različnih dejavnostih hkrati (glavna dejavnost in ena ali več stranskih dejavnosti), jih je mogoče razčleniti na enako število lokalnih EED, če so na voljo potrebne informacije. Vendar pa pomožne dejavnosti (nabava, prodaja, trženje, računovodstvo, prevoz, skladiščenje, vzdrževanje itd.; ☒glej točko☒ 1.27) ne morejo privedi do ustvarjanja lokalne EED, razen če se izvajajo na ločeni lokaciji v drugi regiji kot lokalna EED, ki jo podpirajo (ESR 2010, točka 3.13).

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.4(g)

- 1.12 V osnovi velja, da je treba zajeti toliko EED, kolikor je dopolnilnih dejavnosti, lahko pa se zgodi, da statistične (računovodske) informacije ne omogočajo ločevanja dopolnilnih dejavnosti lokalne EED ali delov teh dejavnosti od njihove glavne dejavnosti. Če se v institucionalni enoti, ki proizvaja blago ali storitve, izvajata glavna dejavnost in ena stranska ali več, se razdeli v enako število EED, pri čemer se stranske dejavnosti razvrstijo v druge skupine klasifikacije kot glavna dejavnost. Pomožne dejavnosti se ne ločujejo od glavne ali stranskih dejavnosti. Vendar pa

³ Poudariti je treba, da je za analize proizvodnega procesa, ne glede na to, da ESR ☒2010☒ daje prednost lokalnim EED, najustreznejša enota homogene proizvodnje (EHP). Ta enota se uporablja za analizo vložkov in proizvodnje, saj se natančno ujema z vrsto dejavnosti. Institucionalne enote so tako razdeljene na toliko EHP, kolikor je dejavnosti (razen pomožnih). Z razvrščanjem teh EHP je možno razčleniti gospodarstvo na „čiste“ (homogene) panoge. EHP praviloma ni mogoče opazovati neposredno. Zato računi homogenih panog ne morejo biti izračunani na osnovi skupin EHP. ESR opisuje metodo za izračun teh računov. To zajema pripisovanje dopolnilne proizvodnje in ustreznih stroškov panožnih dejavnosti ustreznim homogenim panogam (ESR 2010, 2.153 do 2.156, 9.52 do 9.63).

EED, ki se uvrščajo v določene razrede klasifikacijskega sistema, lahko proizvajajo tudi proizvode izven homogenih skupin, in sicer kot povezane stranske dejavnosti, ki jih na osnovi razpoložljivih računovodskih listin ni mogoče ločeno identificirati. EED torej lahko izvaja eno ali več stranskih dejavnosti. (ESR 2010, točka 2.149).

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.4(h)

- 1.13 Dejavnost se opravlja, ko kot rezultat kombinirane uporabe virov, kakor so oprema, delo, proizvodne tehnike, informacijska omrežja ali proizvodi, nastane neko blago ali storitev. Dejavnost opredeljujejo vložki proizvodov (blago in storitve), proizvodni proces in proizvodnja proizvodov. Glavna dejavnost lokalne EED je dejavnost, pri kateri dodana vrednost takšne dejavnosti presega dodano vrednost katere koli druge dejavnosti, ki se izvaja v isti enoti. Klasifikacija glavne dejavnosti je določena s sklicevanjem na NACE Rev. 2, najprej na najvišji ravni klasifikacije, potem pa na podrobnejših ravneh (ESR 2010, točka 3.10).

↓ 138/2004 (prilagojeno)
→₁ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.4(i)

2. *Kmetijska dejavnost*

- 1.14 S povezovanjem vseh lokalnih EED, ki opravljajo isto ali podobno vrsto dejavnosti, je mogoče sestaviti dejavnost. To omogoča razčlenitev gospodarstva na dejavnosti. Klasifikacija teh gospodarskih panog je odvisna od glavne dejavnosti tako povezanih enot. →₁ Na najbolj podrobni ravni klasifikacije, kakor je opredeljeno v ESR 2010, točka 2.150, je dejavnost sestavljena iz vseh lokalnih EED, ki spadajo v isti razred NACE Rev. 2 (štirimestna raven) in zato opravljajo enako glavno dejavnost, kot je opredeljena v NACE Rev. 2. ←
- 1.15 Čeprav je bila kmetijska dejavnost včasih opredeljena kot povezava enot homogene kmetijske proizvodnje, pa je bila lokalna EED izbrana za osnovno enoto za opis ERK, s čimer se (i) pristopi k ERK z ekonomskega položaja kmetijstva, kar pomeni, da se pri merjenju proizvodne dejavnosti kmetijskih enot v celoti upoštevajo nekatere neločljivo povezane ne-kmetijske dopolnilne dejavnosti ter (ii) se ohranja usklajenost z drugimi nacionalnimi računi. To predstavlja premik z analitičnega pristopa na osnovi koncepta enote homogene proizvodnje in homogene panoge na statistični pristop na osnovi koncepta EED na lokalni ravni in dejavnosti.
- 1.16 Neločljive ne-kmetijske dopolnilne dejavnosti so dejavnosti, katerih stroškov ni mogoče opazovati ločeno od stroškov kmetijske dejavnosti. To je na primer predelava kmetijskih pridelkov na družinskih kmetijah, gozdarstvo, sečnja, turizem. Proizvodnja kmetijske dejavnosti je torej rezultat dveh vrst dejavnosti:
- (i) kmetijskih dejavnosti (glavnih ali dopolnilnih), ki jih opravljajo kmetijske enote;

↓ 2019/280 člen 1 in Priloga I.4(j)

- (ii) ne-kmetijskih neločljivih dopolnilnih dejavnosti.

↓ 138/2004 (prilagojeno)
 ➔₁ 2019/280 člen 1 in
 Priloga I.4(k)
 ➔₂ 2019/280 člen 1 in
 Priloga I.4(l)
 ➔₃ 2019/280 člen 1 in
 Priloga I.4(m)

- 1.17 Kmetijsko gospodarstvo, ki se trenutno uporablja kot enota pri statističnih raziskavah kmetijstva (popisi, poročila o strukturi kmetijskih gospodarstev), je najprimernejša lokalna EED za kmetijsko dejavnost (čeprav je vanjo treba vključiti tudi nekatere druge enote, kakor so vinarske zadruge, zadruge pridelovalcev oljčnega olja, enote, ki opravljajo pogodbeno delo itd.). Vendar pa je treba poudariti, da predstavljajo kmetijska gospodarstva zaradi številnih dejavnosti, ki lahko na njih potekajo, posebno vrsto lokalne EED. ➔₁ Kadar se na istem gospodarstvu opravlja več dejavnosti razreda NACE Rev. 2 (štirimestna številka) in so na voljo informacije v skladu ☒ s točko ☒ 1.10, bi dosledna uporaba ESR ☒ 2010 ☒ za enote in njihove povezave morala pravzaprav privedi do delitve kmetijskega gospodarstva na več ločenih lokalnih EED. Sprejetje kmetijskega gospodarstva kot lokalne EED kmetijske dejavnosti v nacionalnih računih in v ERK temelji na statističnem pristopu. ←
- 1.18 Tako so računi za kmetijsko dejavnost pravzaprav podobni računom kmetijskih gospodarstev (računi proizvodnje in ustvarjanja dohodka). Da ne bi prihajalo do nejasnosti, je vendarle treba poudariti, da kmetijski računi niso računi podjetij, katerih glavna dejavnost je kmetijska: predvsem vanje niso zajete vse ne-kmetijske dejavnosti kmetijskih gospodarstev (dejavnosti, ki se lahko ločijo od kmetijskih dejavnosti, so izključene). Poleg tega zajemajo kmetijske dejavnosti podjetij, katerih glavna dejavnost ni kmetijska. Zaradi tega sprejetje kmetijskega gospodarstva kot osnovne enote za ERK ne spreminja dejstva, da so kmetijski računi kmetijske dejavnosti.
- 1.19 ➔₂ Ker v skladu z ESR 2010 dejavnost sestavlja skupina enot, ki kot svojo glavno dejavnost opravljajo enake ali podobne vrste dejavnosti, je definicija kmetijske gospodarske panoge v ERK odvisna od prepoznavanja značilnih dejavnosti in enot v tej gospodarski panogi. ← Tak izbor značilnih kmetijskih dejavnosti in enot lahko vodi do določenih razlik med računi kmetijske dejavnosti ERK in nacionalnimi računi (☒ glej točko ☒ 1.90).
- 1.20 ➔₃ Kmetijska dejavnost se obravnava kot povezava vseh EED na lokalni ravni, ki kot glavno ali dopolnilno dejavnost opravljajo naslednje gospodarske dejavnosti (za natančno definicijo kmetijske dejavnosti ☒ glej točke ☒ 1.60 do 1.65): ←
- pridelava poljščin, pridelava vrtnin, sadik in okrasnih rastlin, sadjarstvo in vinogradništvo (skupaj s pridelavo vina in oljčnega olja iz grozdja in oljk, pridelanih v isti enoti),
 - živinoreja,
 - rastlinska pridelava, povezana z živinorejo,
 - kmetijsko pogodbeno delo,
 - lov, gojitev divjadi, skupaj s povezanimi storitvenimi dejavnostmi.

- 1.21 Poleg kmetijskih gospodarstev sestavljajo kmetijsko dejavnost enote povezanih proizvajalcev (na primer zadrage), ki pridelujejo vino in oljčno olje, ter specializirane enote, ki posredujejo stroje, material in delovno silo za opravljanje pogodbenega dela.
- 1.22 Specializirane enote, ki v fazi kmetijske proizvodnje posredujejo stroje, opremo in osebje za opravljanje pogodbenega dela (podjetja, ki opravljajo pogodbeni dela ali kmetijska gospodarstva, ki pogodbeno opravljajo storitve), so obravnavane kot del kmetijske dejavnosti. V ožjem pomenu morajo te enote, ki jih je treba zajeti v kmetijsko dejavnost, opravljati delo, ki (a) je del kmetijskega proizvodnega procesa, (b) je povezano s proizvodnjo kmetijskih proizvodov, (c) ga običajno opravljajo kmetijska gospodarstva in (d) ga dejansko v celoti opravljajo specializirane enote, ki posredujejo stroje, material in delovno silo.

↓ 212/2008 člen 1 in Priloga .3
(prilagojeno)

- 1.23 Če kljub temu pogodbenega dela ne opravljajo v celoti specializirane enote (če na primer kmetijska gospodarstva najamejo stroje, uporabijo pa lastno delovno silo), je treba to dejavnost zajeti v oddelek 77 NACE Rev. 2 (Dajanje v najem in zakup); v tem primeru je treba zneske, ki jih gospodarstva plačajo podjetjem, ki delajo po pogodbi, zajeti kot „drugo blago in storitve“ pod „vmesna potrošnja“ (☒ glej točko ☒ 2.109).

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.4(n)

- 1.24 Ker je namen ERK merjenje, opisovanje in analiziranje oblikovanja dohodka iz gospodarske dejavnosti (ki je v državah članicah skoraj izključno poslovna dejavnost), je bila sprejeta odločitev, da se izključijo enote, za katere kmetijska dejavnost predstavlja le dejavnost za prosti čas⁴. Nasprotno pa so v ERK zajete enote, ki se ukvarjajo s kmetijstvom za lastno oskrbo. Poudariti je treba, da je treba kmetijsko proizvodnjo kmetijskih gospodarstev za lastno končno potrošnjo zajeti v ERK.

↓ 138/2004

3. *Neločljive nekmetijske dopolnilne dejavnosti*

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.4(o)

- 1.25 Uporaba lokalne EED kot osnovne enote za kmetijsko dejavnost pomeni zajemanje nekmetijskih dopolnilnih dejavnosti, kadar jih ni mogoče ločiti od glavne kmetijske dejavnosti.

⁴ To so majhne enote, ki proizvajajo za lastno potrošnjo in ne za prodajo, kmetijske dejavnosti pa izvajajo, ne da bi bile pri tem gospodarsko odvisne od njih.

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.4(p)

- 1.26 Neločljive nekmetijske dopolnilne dejavnosti lokalnih kmetijskih EED so v ERK opredeljene kot dejavnosti, tesno povezane s kmetijsko proizvodnjo, za katere informacij o obsegu proizvodnje, vmesni potrošnji, sredstvih za zaposlene, vložkih dela ali bruto investicijah v osnovna sredstva ni mogoče ločiti od informacij o glavni kmetijski dejavnosti v obdobju statističnega opazovanja.
-

↓ 138/2004

- 1.27 Glavne značilnosti teh neločljivih nekmetijskih dopolnilnih dejavnosti:

- namenjene morajo biti za prodajo ali barter (med obračunskim obdobjem ali pozneje, po skladiščenju), za lastno uporabo proizvajalca ali kot plačilo v naravi (skupaj s sredstvi za zaposlene v naravi),
-

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.4(q) (prilagojeno)

- ne smejo biti pomožne dejavnosti. Pomožne dejavnosti se ne izločajo v posebne enote in se ne ločujejo od glavne ali stranskih dejavnosti ali enot, ki jih pomožne dejavnosti podpirajo. V skladu s tem morajo biti pomožne dejavnosti vključene v lokalne EED, katere podpirajo, razen če so organizirane v ločenih enotah in so v drugi regiji. Pomožne dejavnosti ostajajo v isti panogi kot lokalna EED, ki jo podpirajo. Pomožne dejavnosti so dodatne dejavnosti (☒ na primer ☒ prodaja, trženje, skladiščenje, prevoz za lasten račun; glej ESR 2010, točki 3.12 in 3.13 ter SNR 2008, točke 5.35 do 5.44), s katerimi podjetje ustvarja pogoje za opravljanje glavne ali dopolnilnih dejavnosti. Značilno je, da se proizvodnja pomožnih dejavnosti v različnih vrstah proizvodne dejavnosti kaže kot vložek,
-

↓ 2022/590 člen 1.4 in Priloga I.2

- po dogovoru proizvodnja bruto investicij v osnovna sredstva v obliki nekmetijskih proizvodov (kot so stavbe ali stroji) za lastne potrebe ne velja kot pomožna dejavnost. Šteje se, da je ta proizvodnja bruto investicij v osnovna sredstva v obliki nekmetijskih proizvodov za lastno končno porabo ločljiva dejavnost in je zajeta kot proizvodnja prepoznavne lokalne EED. Podobno je treba obravnavati nastanitvene storitve, ki so na voljo zaposlenim kot nadomestilo v naravi (v računu ustvarjanja dohodka so zajete kot nadomestilo v naravi),
-

↓ 138/2004

- biti morajo značilne za kmetijska gospodarstva, kar pomeni, da morajo imeti znaten gospodarski pomen za veliko število gospodarstev,
- kmetijsko „pogodbeno delo“ ni nekmetijska dejavnost, saj je značilna dejavnost (kmetijske storitve) kmetijske dejavnosti.

- 1.28 Vključen mora biti le tisti del določene nekmetijske dopolnilne dejavnosti, ki je neločljivo povezan. Zato bo določena nekmetijska dejavnost vključena v kmetijsko dejavnost, če jo je nemogoče ločiti od glavne kmetijske dejavnosti lokalne EED, bo pa iz nje izključena, če jo je mogoče ločiti od glavne kmetijske dejavnosti, pri čemer stranska dejavnost privede do nekmetijske lokalne EED. Merilo za izbor neločljivih nekmetijskih dopolnilnih dejavnosti ni toliko narava proizvoda, temveč bolj vrsta dejavnosti⁵. Storitve kmečkega turizma, ki jih opravlja neko kmetijsko gospodarstvo, so na primer lahko zajete le, če jih ni mogoče ločiti od njenih kmetijskih dejavnosti. Ko te dejavnosti postanejo pomembne, to verjetno ni tako. To pomeni, da se lahko nekmetijski proizvodi, upoštevani v proizvodnji kmetijske dejavnosti, glede na kraj in čas razlikujejo.

↓ 2019/280 člen 1 in Priloga I.4(r)
(prilagojeno)

- 1.29 Razlikujemo lahko dve glavni vrsti neločljivih nekmetijskih stranskih dejavnosti:
1. Dejavnosti, ki predstavljajo nadaljevanje kmetijske dejavnosti in uporabljajo kmetijske proizvode. To vrsto dejavnosti lahko srečamo v večini držav članic . Značilna dejavnost te skupine je predelava kmetijskih proizvodov:
Predelava kmetijskih proizvodov
 - predelava mleka v maslo, smetano, sir, jogurt in druge mlečne izdelke,
 - predelava sadja in zelenjave v sokove, konzervirana živila, alkoholne pijače in druge izdelke,
 - predelava grozdja, mošta in vina v alkoholne izdelke (☒na primer☒ penine, kakor je šampanjec, in žgane pijače, npr. konjak),
 - pletenje iz rastlinskih materialov/tekstilij/volne,
 - proizvodnja paštet, gosjih jeter (foie gras) in drugih predelanih mesnih izdelkov,
 - predelava drugih kmetijskih proizvodov,Sortiranje in pakiranje kmetijskih proizvodov, ☒na primer☒ jajc in krompirja
 2. Dejavnosti, pri katerih je udeleženo kmetijsko gospodarstvo in njegova sredstva za kmetijsko proizvodnjo (oprema, napeljave, stavbe, delovna sila). Med te dejavnosti sodijo predvsem:
 - kmečki turizem: kampi, gostinstvo, hoteli, različne oblike nastanitve itd.,
 - prodajalne kmetijskih proizvodov: dejavnosti prodaje proizvodov na drobno, razen proizvodov kmetijskega gospodarstva. Neposredna prodaja kmetijskih proizvodov, v surovem stanju ali predelanih, je zajeta v proizvodnjo zadevnih proizvodov,
 - šport in rekreacija na podeželju: uporaba zemlje za dejavnosti, kakor so golf, jahanje, lov, ribolov itd.,

⁵ Poudariti pa je treba, da za nekatere dopolnilne dejavnosti vedno velja, da so ločene od kmetijske dejavnosti, na primer oddajanje stavb ali stanovanj v najem.

- storitve za tretje osebe: ☒na primer☒ dajanje v najem in popravila kmetijskih strojev, namakalni projekti, storitve kmetijskega svetovanja, skladiščenje proizvodov, vzdrževanje kmetijskih objektov, komercialne storitve, povezane s kmetijskimi proizvodi, prevoz kmetijskih proizvodov itd. Te storitve so zajete kot stranske dejavnosti, le če se opravljajo za tretje osebe. Kadar se opravljajo za lastne potrebe, so to pomožne dejavnosti, ki niso zajete v računih (☒glej točko☒ 1.27),
- storitve urejanja krajine: košnja trave, obrezovanje žive meje, pluženje snega, oblikovanje, zasajanje in vzdrževanje zelenih površin in podobno,
- gojenje rib,
- druge dejavnosti, pri katerih se uporabljajo zemlja in sredstva za kmetijsko proizvodnjo. Te druge dejavnosti bodo vključevale raziskave in razvoj, če jih ne opravljajo ločene lokalne EED in jih je mogoče oceniti.

↓ 138/2004 (prilagojeno)

- 1.30 Seznam nekmetijskih dopolnilnih dejavnosti (☒glej točko☒ 1.29) ☒pa☒ je prikazan zgolj okvirno in ne velja v vseh državah. Nasprotno mora vsaka država, odvisno od značilnosti svojega kmetijstva, sestaviti svoj seznam neločljivih nekmetijskih dopolnilnih dejavnosti. Seznam je treba oblikovati v sodelovanju z ustreznimi službami za nacionalne račune tako, da se zagotovi združljivost ERK z računi kmetijske panoge in računi za te nekmetijske dejavnosti, kakor je potrebno za namene nacionalnih računov (☒kar pomeni, da☒ se zagotovi, da nobena dejavnost ni izpuščena ali šteta dvakrat).
- 1.31 Kmetijske dopolnilne dejavnosti nekmetijskih enot so zanemarljive in so po dogovoru zajete kot nične. Kmetijska proizvodnja, ki jo opravlja nekmetijska enota, namreč v smislu računovodskih podatkov zaradi posebnih značilnosti proizvodov in sredstev za kmetijsko proizvodnjo kakor tudi zaradi virov podatkov in metod za oblikovanje ERK, ki iz tega izhajajo, vedno šteje za ločeno proizvodnjo (☒glej☒ Oddelek E Poglavja I in Oddelka B in C Poglavja II). Da bi osnovali ERK na konceptu dejavnosti, je treba meriti proizvodnjo kmetijskih proizvodov, razen proizvodov, ki izhajajo iz dopolnilnih dejavnosti nekmetijskih lokalnih EED. Ker so ti po dogovoru enaki nič, je zajeta celotna kmetijska proizvodnja (razen proizvodnje enot, za katere predstavlja kmetijska dejavnost le dejavnost za prosti čas; ☒glej točko☒ 1.24).
- 1.32 Nekmetijsko blago in storitve kmetijskih gospodarstev so vključene v ERK le, če so rezultat neločljivih dopolnilnih dejavnosti. Če enote, na primer, vključujejo več vertikalno integriranih proizvodnih procesov (na primer podjetja, ki se ukvarjajo z zakolom, pakiranjem in vakuumskim pakiranjem perutnine, sortiranjem, pranjem in pakiranjem krompirja ali druge zelenjave, s presajanjem, pripravo in prodajo semen; zadruga, ki posreduje skladiščenje in prodajo proizvodov itd.), vključuje kmetijska dejavnost le tisti del njihove dejavnosti, ki je povezana s kmetijsko proizvodnjo, kakor je opredeljeno v ☒točkah☒ 1.62 in 1.63, in z neločljivimi nekmetijskimi dopolnilnimi dejavnostmi.

C. MERJENJE PROIZVODNJE

↓ 2019/280 člen 1 in Priloga I.4(s)
(prilagojeno)

- 1.33 V skladu z ESR 2010 predstavlja proizvodnja dejavnosti vse proizvode, ki jih enote dejavnosti proizvedejo v zadevnem obračunskem obdobju, razen blaga in storitev, ki so jih te enote v istem obračunskem obdobju proizvedle in potrošile. Merjenje kmetijske proizvodnje temelji na prilagoditvi tega pravila ESR 2010 z vključitvijo kmetijske proizvodnje tistega dela proizvodnje, ki ga porabijo same kmetijske enote, v kmetijsko proizvodnjo (glej točke 2.032 do 2.036). Tako predstavlja kmetijska proizvodnja v ERK vsoto proizvodnje vseh enot dejavnosti (brez proizvodnje, ki jo ista enota uporabi za vmesno potrošnjo), in proizvodnje, ki jo ista enota uporabi za vmesno potrošnjo, pod pogojem, da ta proizvodnja zadeva dve različni osnovni dejavnosti (npr. rastlinski pridelki, namenjeni za uporabo v živalski krmi) in da ustreza določenim merilom (določena v točki 2.055).
-

↓ 138/2004 (prilagojeno)
→ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.1(a)

- 1.34 Pravilo ESR 2010 je bilo sprejeto zaradi posebne narave kmetijske dejavnosti:
- količina kmetijske proizvodnje, uporabljene v isti enoti kot vmesna potrošnja, je v kmetijstvu večja kakor v drugih gospodarskih sektorjih,
 - kmetijsko gospodarstvo vključuje veliko različnih, med seboj tesno povezanih, kmetijskih dejavnosti (pri čemer predstavlja ena dejavnost osnovo ali nadaljevanje druge dejavnosti, kakor je proizvodnja žita in krme za živalsko krmo; dejavnosti so tesno povezane v uporabi proizvodnih dejavnikov, kakor so oprema in stroji). Zaradi raznolikosti vsebine predstavlja kmetijsko gospodarstvo, ne da bi to postavilo pod vprašaj njegovo označitev za lokalno EED, v primerjavi z lokalnimi EED v drugih delih gospodarstva zelo poseben primer (glej točko 1.17). Namen računov pri razdelitvi gospodarstva na gospodarske panoge je deloma tudi odsevati tokove znotraj proizvodnega procesa: ustvarjanje, spreminjanje, trgovina in prenos ekonomske vrednosti. Različne dejavnosti, ki se opravljajo na nekem kmetijskem gospodarstvu, ne moremo celovito upoštevati le z merjenjem proizvodnje, ki zapusti gospodarstvo.
- 1.35 Ta prilagoditev pravila ESR 2010 zahteva posebno obravnavo nekaterih proizvodov, kakor so kmetijski proizvodi, namenjeni za uporabo kot krma na gospodarstvu, grozdje, uporabljeno za proizvodnjo vina in oljke za proizvodnjo oljčnega olja, ter kmetijski proizvodi, namenjeni za uporabo kot vmesna potrošnja za neločljive nekmetijske dopolnilne dejavnosti.
- 1.36 Trgovina z živo živino med kmetijskimi gospodarstvi in uvoz živine sta predmet posebne obravnave, ker veljata za nedokončano proizvodnjo (glej Poglavje II).

D. ZAPOREDJE RAČUNOV

1. Zaporedje računov, kakor je predvideno v →₁ ESR 2010 ←

↓ 2019/280 člen 1 in Priloga I.4(t)
(prilagojeno)

- 1.37 ERK temeljijo na zaporedju medsebojno povezanih računov. V ESR 2010 so v zaporedje vseh računov vključeni tekoči računi, računi akumulacije in bilance stanja (ESR 2010, točke 1.113 ☒, 1.114 in ☒ 1.115). Ti različni računi omogočajo zajemanje transakcij in drugih tokov, povezanih s posebnimi vidiki gospodarskega cikla (npr. proizvodnja) v urejenem okviru. Te transakcije segajo od ustvarjanja dohodka prek akumulacije dohodka v obliki sredstev do njegove razdelitve in prerazdelitve. Izravnalne postavke, ki so od tega odštete, se nato uporabijo kot agregati za merjenje ekonomske učinkovitosti.

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.4(u)

- 1.38 Tekoči računi obravnavajo ustvarjanje, razdelitev in prerazdelitev dohodka in njegovo porabo v obliki končne potrošnje; omogočajo izračun „varčevanja“, ki je bistven dejavnik akumulacije. Računi akumulacije analizirajo različne elemente sprememb sredstev in obveznosti enot ter omogočajo prikazovanje sprememb neto vrednosti (razlika med sredstvi in obveznostmi). Bilance stanja prikazujejo celotna sredstva in obveznosti različnih enot na začetku in koncu obračunskega obdobja, skupaj z njihovimi neto vrednostmi. Tokovi za vsako sredstvo in obveznost, prikazano v računih akumulacije, so ponovno vidni v računu „spremembe bilance stanja“ (ESR 2010, točke 8.02 do 8.09 in preglednica 8.1).

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.4(v)

- 1.39 Navedeno zaporedje računov se uporablja za institucionalne enote, sektorje in podsektorje ter celotno gospodarstvo. ESR 2010 domneva, da izračunavanje zaporedja vseh računov za lokalno EED in dejavnost ni smiselno, ker takšne enote le redko posedujejo blago ali sredstva v svojem imenu ali prejemajo in razdeljujejo dohodek.

↓ 138/2004 (prilagojeno)
→₁ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.1(a)

2. Zaporedje računov ERK

- 1.40 Ker ERK temelji na konceptu dejavnosti, mora biti v skladu z →₁ ESR 2010 ← zaporedje računov omejeno na prva računa tekočih računov:

- račun proizvodnje in
- račun ustvarjanja dohodka,

katerih izravnalne postavke predstavljajo dodano vrednost oziroma poslovni presežek (☒ glej ☒ tabeli 1 in 2).

- 1.41 Kljub temu pa velja mnenje, da je zaradi posebnih značilnosti kmetijstva mogoče vsaj deloma oblikovati druge račune, da se lahko nanje jasno pripišejo ustrezni tokovi. Ti računi (☒ glej ☒ tabeli 3 in 4) so:
- račun podjetniškega dohodka (eden od tekočih računov) in
 - račun kapitala (eden od računov akumulacije).
- 1.42 Razmišlja se o razširitvi tega zaporedja računov z vključitvijo nekaterih postavk (tokov) v račun „druge spremembe sredstev“ v računih akumulacije (☒ to je ☒ nekaterih skupin v okviru „druge spremembe obsega sredstev“ in račun revalorizacije) ter v bilanci stanja.
- 1.43 Zaporedje računov ERK se lahko na podlagi tabel in računovodske strukture v ➔₁ ESR 2010 ➔ prikaže, kakor prikazujejo preglednice 1 do 4.

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.4(w) (prilagojeno)

A. Tekoči računi

Preglednica 1: Račun proizvodnje

<i>Porabe</i>			<i>Viri</i>		
<i>P.2</i>	Vmesna potrošnja	50	<i>P.1</i>	Proizvodnja	100
<i>B.1g</i>	Bruto dodana vrednost	50			
<i>P.51c</i>	Potrošnja stalnega kapitala	10			
<i>B.1n</i>	Neto dodana vrednost	40			

Preglednica 2: Račun ustvarjanja dohodka

<i>Porabe</i>			<i>Viri</i>		
D.1	Sredstva za zaposlene	10	B.1n	Neto dodana vrednost	40
D.29	Drugi davki na proizvodnjo	5			
D.39	Druge subvencije na proizvodnjo	– 10			
<i>B.2n/B.3n</i>	Neto poslovni presežek, neto raznovrstni dohodek	35			

<i>Preglednica 3: Račun podjetniškega dohodka</i>					
<i>Porabe</i>			<i>Viri</i>		
D.4	Dohodek od lastnine	10	B.2n/B.3n	Neto poslovni presežek, neto raznovrstni dohodek	35
D.41	Obresti	5			
D.45	Najemnine	5	D.4	Dohodek od lastnine	1
			D.41	Obresti	1
			D.42	Razdeljeni dohodek družb	
			D.43	Reinvestirani dohodki od neposrednih tujih naložb	
			D.44	Drug investicijski dohodek	
			D.45	Najemnine	
B.4n	Neto podjetniški dohodek	26			
B. Računi akumulacije					
<i>Preglednica 4: Račun kapitala</i>					
<i>Spremembe sredstev</i>			<i>Spremembe obveznosti in neto vrednosti</i>		
B.101	Sprememba neto vrednosti zaradi varčevanja in kapitalskih transferjev		B.8n	Neto varčevanje	
			D.9r	Kapitalski transferji, terjatve	10
			D.92r	Investicijske podpore, terjatve	5
			D.99r	Drugi kapitalski transferji, terjatve	5

			<i>D.9p</i>	<i>Kapitalski transferji, obveznosti</i>	
			<i>D.91p</i>	<i>Davki na kapital, obveznosti</i>	
			<i>D.99p</i>	<i>Drugi kapitalski transferji, obveznosti</i>	
P.51g	Bruto investicije v osnovna sredstva	100	<i>B.101</i>	<i>Spremembe neto vrednosti zaradi varčevanja in kapitalskih transferjev</i>	
P.511	Pridobitve minus odtujitve osnovnih sredstev (bruto investicije v osnovna sredstva – osnovna sredstva)	89			
P.511a	Bruto investicije v osnovna sredstva – nasadi	10			
P.511b	Bruto investicije v osnovna sredstva – živina	15			
P.511c	Bruto investicije v osnovna sredstva – stroji in oprema	20			
P.511d	Bruto investicije v osnovna sredstva – transportna oprema	20			
P.511e	Bruto investicije v osnovna sredstva – kmetijski objekti	20			
P.511f	Bruto investicije v osnovna sredstva – gradnje razen izboljšave zemljišč (druge stavbe, strukture itd.)	0			
P.511g	Večje izboljšave zemljišč	4			
P.511h	Raziskave in razvoj	0			

P.511i	Druge bruto investicije v osnovna sredstva (☒ na primer ☒ računalniški programi, proizvodne pravice)	0			
P.512	Stroški prenosa lastništva neproizvedenih sredstev (zemljišča itd.)	1			
P.51c	Potrošnja stalnega kapitala	10			
P.52	Spremembe zalog	5			
P.53	<i>Pridobitve minus odtujitve vrednostnih predmetov</i>				
NP	<i>Pridobitve minus odtujitve neproizvedenih sredstev (zemljišča itd.)</i>				
B.9	<i>Neto posojanje (+) / neto izposojanje (–)</i>				
K.1	<i>Ekonomski nastanek sredstev</i>				
K.2	<i>Ekonomsko izginotje neproizvedenih sredstev</i>				

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.4(x) (prilagojeno)

- 1.44 Upoštevati je treba, da so transakcije in zaloge, v preglednicah 3 in 4 označene v ležečem tisku, postavke, ki:
- niso pomembne za ERK, ker je uporabljen koncept dejavnosti, zaporedje računov pa ni popolno. Gre za skupine D.42 Razdeljeni dohodek družb, D.43 Reinvestirani dohodki od neposrednih tujih naložb, D.44 Drug investicijski

dohodek in D.45 Najemnina pod stolpcem Viri preglednice 3 in skupine B.8n Neto prihranek, B.101 Spremembe neto vrednosti zaradi prihranka in kapitalskih transferjev ter B.9 Neto posojanje (+)/Neto izposojanje (-) v preglednici 4 ali

- niso zajete bodisi zaradi pomanjkanja zanesljivih informacij ali ker trenutno niso pomembne za namene ERK. Zadevne skupine so D.9p Kapitalski transferji, obveznosti, D.91p. Davki na kapital, obveznosti in D.99p Drugi kapitalski transferji, obveznosti P.53 Pridobitve minus odtujitve vrednostnih predmetov, NP Pridobitve minus odtujitve neproizvedenih sredstev (zemljišča in druga neproizvedena sredstva), K.1 Ekonomski nastanek sredstev, K.2 Ekonomsko izginotje neproizvedenih sredstev, v preglednici 4. Nekatere od teh (☒) na primer (☒) D.91, K.1, K.2) so lahko kdaj pozneje zajete v ERK.

↓ 138/2004 (prilagojeno)
 ➔₁ 2019/280 člen 1 in
 Priloga I.4(y)

- 1.45 Račun proizvodnje zajema transakcije, povezane s proizvodnim procesom. Vključuje proizvodnjo pod „Viri“ in vmesno potrošnjo pod „Porabe“. Dodana vrednost, to je izravnalna postavka, se lahko izračuna bodisi pred potrošnjo stalnega kapitala ali po njej (bruto ali neto dodana vrednost). Glede na to, da se proizvodnja vrednoti po osnovnih cenah, vmesna potrošnja pa po kupčevih cenah, dodana vrednost vključuje subvencije minus davke na proizvode.
- 1.46 Račun ustvarjanja dohodka obravnava oblikovanje dohodka, ki izhaja iz proizvodnega procesa, in njegovo pripisovanje proizvodnemu dejavniku „dela“ in splošnemu upravljanju (v obliki davkov in subvencij). Poslovni presežek, to je izravnalna postavka, ustreza dohodku, ki ga enote ustvarijo z uporabo svojih proizvodnih sredstev. ➔₁ Pri nekorporativnih podjetjih v sektorju gospodinjstev izravnalna postavka tega računa implicitno vsebuje element, ki ustreza nadomestilu za delo, ki ga opravi lastnik ali člani njegove družine. Ta dohodek iz samozaposlitve ima značilnosti plač ter značilnosti dobička zaradi dela, opravljenega kot podjetnik. Ta dohodek, ne samo plače in samo dobiček, se imenuje „raznovrstni dohodek“ (ESR 2010, točka 8.19). ←
- 1.47 Namen računa podjetniškega dohodka je določiti izravnalno postavko, ki ustreza konceptu tekočega dobička pred razdelitvijo in davkom na dohodek, kakor se normalno uporablja v poslovnem računovodstvu.
- 1.48 Račun kapitala omogoča določitev stopnje, do katere se pridobitve minus odsvojitve nefinančnih sredstev financirajo iz varčevanja in s kapitalskimi transferji. Prikazuje naložbe in posojila. Za kmetijstvo ni mogoče izdelati popolnega računa kapitala, ker nekaterih postavk (na primer neto varčevanje, bilanca zaporedja tekočih računov), čeprav lahko nekatere tokove jasno pripišemo tej dejavnosti, ni mogoče izračunati na podlagi dejavnosti. Kljub temu pa se z zajemanjem čim večjega števila sprememb vrednosti nefinančnih sredstev v dejavnosti (zaradi pridobitev, odsvojitvev in potrošnje stalnega kapitala) ter kapitalskih transferjev, ki jih dejavnost prejema, pridobijo dragocene informacije o njenem ekonomskem položaju ter o bilanci stanja (poleg informacij o dohodku, ustvarjenem s proizvodnim procesom).

E. VIRI PODATKOV IN METODE IZRAČUNAVANJA ZA IZDELAVO ERK

- 1.49 Ena glavnih značilnosti ERK je sprejetje formule „količina x cena“ pri merjenju proizvodnje velike večine proizvodov. Ta pristop je bil sprejet predvsem zaradi težav pri izdelavi kmetijskih računov na podlagi reprezentativnih vzorcev poslovnih računov.
- 1.50 Vrednotenje rastlinske pridelave lahko temelji na virih, ☒ to je ☒ oceni pridelanih (pospravljenih) količin na podlagi ocen obdelanih zemljišč in donosov, ali oceni uporabe, ☒ to je ☒ oceni nabav panog uporabnic kmetijskih proizvodov, izvoza brez uvoza, ki jim je treba dodati določene količine, uporabljene za vmesno potrošnjo kmetijske dejavnosti, spremembe zalog proizvajalca in porabo za lastne potrebe (večina tega je lastna končna potrošnja). Ta pristop je lahko zelo primeren, kadar so kupci teh kmetijskih proizvodov z lahkoto prepoznavni, ostale štiri komponente uporabe pa so omejene (na primer proizvodi, ki pred uporabo zahtevajo predhodno obdelavo, kakor so sladkorna pesa, tobak itd.). Kljub temu pa je za preverjanje doslednosti in zanesljivosti podatkov treba izdelati bilanco proizvodnje in porabe.
- 1.51 Statistika zakola, izvoza/uvoza živine in velikosti čred je glavni vir podatkov za merjenje proizvodnje živine. Proizvodnja živalskih proizvodov (predvsem mleka) se zaradi njihove posebne uporabe ponavadi ocenjuje s podatki o prodaji panogam uporabnicam (mlekarne, obrati za pakiranje).
- 1.52 Podrobnejši opis metod za izračunavanje je naveden v Poglavlju II.
- 1.53 Večina proizvodov, namenjena vmesni potrošnji, se v osnovi lahko uporablja le v kmetijstvu (semena in sadilni material, gnojila, pesticidi itd.). V tem primeru kmetijska nabava temelji na prodajnih podatkih panog, ki dobavljajo te vmesne proizvode (po vključitvi zunanje trgovine).
- 1.54 Uporaba tega pravila pa ima določena tveganja. Prodaja proizvajalcev proizvodov za vmesno potrošnjo, ki se uporabljajo predvsem v kmetijstvu, namreč ne ustreza vedno nabavi teh proizvodov s strani kmetijskega sektorja, ker se gnojila, pesticidi in podobno lahko kupujejo tudi za druge namene (zaloge trgovskih enot, potrošnja drugih enot, kakor so javni parki in gospodinjstva itd.).

F. KLASIFIKACIJA

1. Splošno

↓ 212/2008 člen 1 in Priloga .4
(prilagojeno)

- 1.55 ERK so sestavni del ☒ ESR 2010 ☒, zato se za njihovo izdelavo uporablja Eurostatova splošna klasifikacija gospodarskih dejavnosti, NACE Rev. 2. NACE Rev. 2 je štiristopenjska nomenklatura dejavnosti, ki je bila izdelana leta 2006. Pravzaprav gre za revizijo splošne klasifikacije gospodarskih dejavnosti po panogah znotraj Evropskih skupnosti ali NACE, ki jo je Eurostat prvič objavil leta 1970.

↓ 138/2004 (prilagojeno) → ₁ 212/2008 člen 1 in Priloga .1 → ₂ 212/2008 člen 1 in Priloga .2
--

- 1.56 →₁ NACE Rev. 2 ← je podrobnejša različica →₂ ISIC Rev. 4 ← →₂⁶ ←, prilagojena posebnim evropskim razmeram. →₁ NACE Rev. 2 ← je tudi neposredno povezan s statistično klasifikacijo proizvodov po dejavnosti (CPA) znotraj ☒ Unije ☒, ta pa temelji na Razvrstitvi proizvodov Združenih narodov (CPC).
-

↓ 212/2008 člen 1 in Priloga .5 (prilagojeno)
--

- 1.57 NACE Rev. 2 je klasifikacija dejavnosti in se uporablja za opredelitev gospodarskih panog v nacionalnih računih. Temelji na štiristopenjskem sistemu šifrskih oznak ☒ kot sledi ☒:
- prva raven, ki vsebuje rubrike, označene z abecedno šifro (področja),
 - druga raven, ki vsebuje rubrike, označene z dvomestno številčno šifro (oddelki),
 - tretja raven, ki vsebuje rubrike, označene s trimestno številčno šifro (skupine), ter
 - četrta raven, ki vsebuje rubrike, označene s štirimestno številčno šifro (razredi).
-

↓ 138/2004

- 1.58 Vsaka raven klasifikacije gospodarskih dejavnosti se običajno lahko opredeli na podlagi zanjo značilnih proizvodov ali storitev. S tem se CPA uporablja za podroben opis različnih ekonomskih dejavnosti v kmetijstvu z dodatnim dvoštevilčnim razločevanjem, ki še podrobneje opredeljuje poglavja.
-

↓ 2019/280 člen 1 in Priloga I.4(z)
--

- 1.59 V skladu z ESR 2010 je dejavnost skupina lokalnih EED, ki opravljajo isto ali podobno glavno dejavnost. Na najbolj podrobni ravni klasifikacije je dejavnost sestavljena iz vseh lokalnih EED, ki spadajo v posamezni razred (štirimestna raven) NACE Rev. 2 in zato opravljajo enako dejavnost, kot je opredeljena v tej nomenklaturi (ESR 2010, točka 2.150). Definicija področja kmetijske dejavnosti zato zahteva natančno navedbo:
- njenih značilnih dejavnosti,
 - značilnih enot ERK.

⁶ →₂ ISIC Rev. 4 ←: Mednarodna standardna klasifikacija industrijskih dejavnosti Združenih narodov.

↓ 138/2004

2. Definicija značilnih kmetijskih dejavnosti

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.4(aa) (prilagojeno)

- 1.60 Kmetijska dejavnost, kakor je opisana v ERK, načeloma ustreza oddelku 01 v NACE Rev. 2, razlike pa so prikazane v ☒ točkah ☒1.62 do 1.65, ki sledijo.
-

↓ 138/2004
→₁ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.1(a)
→₂ 212/2008 člen 1 in Priloga .1

- 1.61 ERK so satelitski račun v okviru nacionalnih računov, njegovi temeljni koncepti, načela in pravila pa temeljijo na →₁ ESR 2010 ←. Ker pa ta račun prikazuje le splošni okvir za celotno gospodarstvo, ga je treba prilagoditi posebnim zahtevam kmetijstva. Te izhajajo predvsem iz posebnih namenov ERK, iz razpoložljivosti virov podatkov ter posebnega značaja kmetijskih enot in njihovih ekonomskih dejavnosti. Zaradi posebne narave satelitskih računov je treba sestaviti seznam značilnih kmetijskih dejavnosti ERK, ki morajo seveda temeljiti na →₂ NACE Rev. 2 ←.
-

↓ 212/2008 člen 1 in Priloga .6

- 1.62 Za namene nacionalnih računov je kmetijska dejavnost opredeljena kot vse enote, ki opravljajo dejavnosti, ki spadajo pod oddelek 01 NACE Rev. 2 „Kmetijska proizvodnja in lov ter z njima povezane storitve“, samostojno ali skupaj z drugimi dopolnilnimi dejavnostmi. Oddelek 01 sestavljajo⁷:

- Skupina 01.1: Pridelovanje netrajnih rastlin,
 - Skupina 01.2: Gojenje trajnih nasadov,
 - Skupina 01.3: Razmnoževanje rastlin,
 - Skupina 01.4: Živinoreja,
 - Skupina 01.5: Mešano kmetijstvo,
 - Skupina 01.6: Storitve za kmetijsko proizvodnjo, priprava pridelkov,
 - Skupina 01.7: Lovstvo.
-

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.4(bb) (prilagojeno)

- 1.63 Seznam značilnih kmetijskih dejavnosti ERK ustreza tem sedmim skupinam dejavnosti (01.1 do 01.7), vendar z naslednjimi razlikami:
-

⁷ Glej tudi „Pojasnjevalne opombe“ Eurostat: NACE Rev. 2, Statistična klasifikacija ekonomskih dejavnosti v Evropski skupnosti, Tema 2, Serija E, Luxembourg 2007.

- vključitev proizvodnje vina in oljčnega olja (samo iz grozdja in oljk, pridelanih na istem kmetijskem gospodarstvu),
- izključitev nekaterih dejavnosti, ki v NACE Rev. 2 veljajo za kmetijske storitve (☒ na primer ☒ upravljanje namakalnih sistemov – v ERK se upošteva le kmetijsko pogodbeno delo).

↓ 138/2004

3. Definicija značilnih kmetijskih enot

↓ 212/2008 člen 1 in Priloga .8

- 1.64 Vključene morajo biti vse enote, ki opravljajo značilne kmetijske dejavnosti ERK. Te enote opravljajo dejavnosti, ki so v NACE Rev. 2 vključene v naslednje skupine:
- skupini 01.1 in 01.2: Pridelovanje netrajnih rastlin in gojenje trajnih nasadov,
 - proizvodnja semen: le enote, ki se ukvarjajo z razmnoževanjem semen,
 - skupina 01.3: Razmnoževanje rastlin,
 - skupina 01.4: Živinoreja,
 - skupina 01.5: Mešano kmetijstvo,
 - skupina 01.6: Storitve za kmetijsko proizvodnjo, priprava pridelkov,
 - brez enot, ki opravljajo kmetijske storitvene dejavnosti, razen pogodbenega dela (to so enote, ki upravljajo namakalne sisteme ali obdelavo semen),
 - **Skupina 01.7: Lovstvo.**

↓ 138/2004 (prilagojeno)

- 1.65 Iz seznama je razvidno, da so poleg kmetijskih gospodarstev značilne kmetijske enote tudi: združenja proizvajalcev vina in oljčnega olja ter specializirane enote, ki opravljajo pogodbeno delo (☒ glej točki ☒ 1.20 in 1.21). Ne gre pozabiti, da enote, za katere predstavlja kmetijska dejavnost izključno dejavnost za prosti čas, niso vključene med značilne kmetijske enote (☒ glej točko ☒ 1.24).

4. Komentar k različnim postavkam

↓ 212/2008 člen 1 in Priloga .10
(prilagojeno)

- (a) Skupine 01.1 ☒, 01.2 in ☒ 01.3: Pridelovanje netrajnih rastlin in gojenje trajnih nasadov, razmnoževanje rastlin

↓ 212/2008 člen 1 in Priloga .11
(prilagojeno)

- 1.66 Skupine 01.1 ☒, 01.2 in ☒ 01.3 vključujejo sistematično razčlenitev, kar omogoča razvrstitev vseh dejavnosti pridelave kmetijskih rastlin v državah članicah .

↓ 138/2004 (prilagojeno)

- 1.67 Pridelava rastlin za krmo je zajeta, če predstavlja del neke gospodarske dejavnosti.
- 1.68 V nomenklaturi ERK so kmetijska semena združena pod rubriko „Seme“, razen semen žita (skupaj z rižem), oljnic, stročnic in krompirja, ki so vnesena pod posamezne vrste žita in oljnic, stročnic in krompirja⁸. Proizvodnja semen pravzaprav zajema več vrst proizvodne dejavnosti: raziskave (to je proizvodnja predosnovnega in osnovnega semena), razmnoževanje (ki ga opravljajo pogodbeni kmetijska gospodarstva) in potrjevanje (to je sortiranje in pakiranje, ki ga opravljajo specializirane proizvodne enote). Le razmnoževanje semen predstavlja značilno kmetijsko dejavnost, saj raziskovalne in potrditvene dejavnosti opravljajo raziskovalne in proizvodne ustanove in niso del tradicionalne kmetijske dejavnosti (to je izkoriščanja naravnih virov za rastlinsko pridelavo in živalske prireje). Zato zadeva proizvodnjo semen v ERK le proizvodnja certificiranega (standardnega) semena. Vmesna potrošnja semen ustreza (i) osnovnemu semenu, nabavljenemu za razmnoževanje, in (ii) certificiranemu semenu, ki so ga kmetijski proizvajalci nabavili za pridelavo rastlin.

↓ 212/2008 člen 1 in Priloga .13
(prilagojeno)

- 1.69 Kadar je lastno proizvedene kmetijske proizvode predelala ista proizvodna enota v skladu s konvencijo, sprejeto z NACE Rev. 2⁹, se tudi predelani proizvodi pripišejo kmetijstvu. Tako CPA obravnava grozdni mošt, vino in oljčno olje kot živilske proizvode. NACE Rev. 2 razvršča proizvodnjo vina in oljčnega olja v področje C „Predelovalne dejavnosti“ (razreda 11.2 „Proizvodnja vina iz grozdja“ in 10.41 „Proizvodnja olja in maščob“). V kmetijstvo spada le pridelava grozdja in oljk (razreda 01.21 „Vinogradništvo“ in 01.26 „Pridelovanje oljnih sadežev“). Vendar pa se v skladu s ☒ tisto ☒ konvencijo vino, proizvedeno iz grozdja, in oljčno olje, proizvedeno iz oljk, ki ju je pridelala ista proizvodna enota, pripiše kmetijstvu.

↓ 138/2004 (prilagojeno)

- 1.70 Tudi proizvodnja vina, ki jo opravljajo enote, tesno povezane s kmetijskimi gospodarstvi, se obravnava kot značilna kmetijska dejavnost v ERK. V enote, ki so tesno povezane s kmetijskimi gospodarstvi, so vključene skupine proizvajalcev (na primer vinogradniške zadrage). Njihovo vključitev v kmetijsko dejavnost narekuje narava teh organizacij, ki zgodovinsko predstavljajo „podaljšek“ kmetijskih gospodarstev (zaradi skupne proizvodnje in trženja), in so običajno njihova last. Nasprotno pa je proizvodnja vina (oljčnega olja), ki jo opravljajo kmetijsko-živilska podjetja, izključena iz ERK (ker gre očitno za industrijski značaj proizvodnje).
- 1.71 Proizvodnja grozdnega mošta se v seznamu značilnih kmetijskih dejavnosti pojavlja skupaj s proizvodnjo vina, ker gre lahko grozdni mošt v prodajo ali v izvoz v

⁸ Od splošnega pravila se odstopa zato, ker se v teh posebnih primerih velika količina semen pridobi z normalno proizvodnjo pridelka ustreznega žita, oljnice, stročnice ali krompirja, medtem ko se v drugih primerih semena pridelujejo na specializiranih gospodarstvih.

⁹ Glej „Uvodne smernice“ k NACE Rev. 2: Statistična klasifikacija gospodarskih dejavnosti v Evropski skupnosti, Tema 2, Serija E, Luxembourg 2007.

surovem stanju ali pa je dodan zalogam, da bi bil v poznejšem referenčnem obdobju prodan ali izvožen, bodisi za potrošnjo ali za predelavo v vino.

- 1.72 Ker so vino, oljčno olje in grozdni mošt (slednji le, če v referenčnem obdobju ni predelan v vino) rezultat kmetijske proizvodnje v obliki predelave grozdja in oljk, ki jih je pridelala ista enota, ne morejo biti niti grozdje, namenjeno za izdelavo grozdnega mošta in vina, niti oljke, namenjene za izdelavo oljčnega olja (to je osnovni proizvod), navedeni kot proizvodnja. Obravnavani so kot potrošnja znotraj enote, ki se ne meri kot proizvodnja dejavnosti (☒ glej točko ☒ 2.052). Grozdni mošt, ki v referenčnem obdobju ni predelan v vino, se mora vključiti v proizvodnjo tega obdobja. Med obdobjem predelave v vino ga je treba prikazati kot vmesno potrošnjo (potrošnja znotraj dejavnosti) z ustreznim zmanjšanjem zalog. Vino, pridobljeno s predelavo mošta, je treba prikazati kot sestavni del proizvodnje.
- 1.73 Nasadi (na primer vinogradi in sadovnjaki) so osnovna sredstva in njihovo osnivanje je treba prikazati pod proizvodnjo. Osnivanje nasadov za lastne potrebe predstavlja „osnovna sredstva, proizvedena za lastne potrebe“. Kadar osnivanje nasadov opravijo specializirane enote po pogodbi, se ustrezna vrednost upošteva kot „prodaja“.

↓ 212/2008 člen 1 in Priloga .14

(b) Skupina 01.4: Živinoreja

↓ 138/2004 (prilagojeno)
→₁ 212/2008 člen 1 in Priloga .16
→₂ 2019/280 člen 1 in Priloga
I.4(cc)

- 1.74 Kakor pri dejavnosti rastlinske pridelave (☒ glej točko ☒ 1.66) sestavlja tudi to skupino razčlenitev vse živine in živalskih proizvodov v državah članicah .
- 1.75 Reja konj je značilna dejavnost ERK ne glede na morebitni končni namen živali (vzreja, proizvodnja mesa ali storitve). →₁ Opomniti pa je treba, da upravljanje hlevov za dirkalne konje in jahalnih šol ni značilna kmetijska dejavnost (spada v „Športne in druge dejavnosti za prosti čas“: oddelek 93) (☒ glej točko ☒ 2.210). ← →₂ Zato je treba tokove, ki jih kmetje pridobijo s takimi dejavnostmi, izključiti iz ERK. ← Poleg tega je reja dirkalnih ali jahalnih konj, ki niso del kmetijskega proizvodnega procesa, izključena iz ERK. Podobno se obravnavajo biki, vzrejeni za bikoborbe.
- 1.76 Stranski proizvodi¹⁰, ki avtomatično nastanejo pri proizvodnji nekaterih proizvodov, v ekonomskih računih niso zajeti v iste rubrike kakor sam proizvod. Prikazani so ločeno na koncu vsake skupine proizvodnih dejavnosti, razčlenjeni po vrstah. Pri proizvodnji rastlinskih pridelkov so na primer stranski proizvodi slama, pesini in zeljni listi, luščine graha in fižola itd.; pri proizvodnji vina usedlina in vinski kamen; pri izdelavi oljčnega olja odpadki, kot so oljne pogače; ter pri živinoreji kože, dlaka in kožuhi ubite divjačine ter vosek, gnoj in gnojnica. Noben od teh proizvodov na

¹⁰ Stranski proizvod je proizvod, ki je tehnično povezan s proizvodnjo drugih proizvodov. Lahko je specializiran, kadar je povezan z drugimi proizvodi iste skupine, vendar je njegova proizvodnja vezana izključno na to skupino, ali navaden, kadar je povezan z drugimi proizvodi, vendar njegova proizvodnja ni značilna le za eno skupino.

splošno ne predstavlja glavnega cilja proizvodnje, zato so statistični podatki o teh proizvodih redko zanesljivi. V samem kmetijstvu se ti proizvodi uporabljajo zvečine za živalsko krmo ali za izboljšanje zemlje. Občasno pa so ti proizvodi prodani drugim gospodarskim sektorjem in v tem primeru je treba vrednost proizvodnje prikazati v ERK.

↓ 212/2008 člen 1 in Priloga .17

(c) Skupina 01.6: Storitve za kmetijsko proizvodnjo, priprava pridelkov

↓ 212/2008 člen 1 in Priloga .18
(prilagojeno)

1.77 Dejavnosti v skupini 01.6 se lahko razdelijo na dve kategoriji:

- kmetijske storitve v obliki pogodbenega dela v fazi proizvodnje (☒ to je ☒ kmetijsko pogodbeno delo),
- „druge“ kmetijske storitve (upravljanje namakalnih sistemov, obdelava semen itd.).

↓ 212/2008 člen 1 in Priloga .19

1.78 Kmetijske storitvene dejavnosti v drugi kategoriji se ne obravnavajo kot značilne dejavnosti ERK (čeprav so zajete v kmetijske račune nacionalnih računov), ker niso tradicionalne ali tipične kmetijske dejavnosti.

↓ 138/2004 (prilagojeno)
→ 212/2008 člen 1 in Priloga .20

Kmetijsko pogodbeno delo

1.79 Kmetijska gospodarstva in gospodinjstva so zaradi procesa gospodarske specializacije že zdavnaj prenehala opravljati nekatere naloge, ki so jih prevzeli vedno številčnejši specializirani poklici, ki imajo svoje lastne proizvodne enote. Ta delitev nalog zadeva zlasti predelavo kmetijskih proizvodov (zakol in predelava mesa, mletje žita, izdelava kruha, masla in sira ter predelava semen, kar opravljajo novi sektorji), ter v poznejši fazi nekatere tržne transakcije. To še zlasti velja za večje strukturne spremembe kmetijstva, vedno večjo uporabo velikih strojev ter kmetijske dejavnosti, ki neposredno prispevajo k proizvodnji poljščin in živinoreje in so vse pogostejše zaupane specializiranim enotam.

1.80 Te dejavnosti so zlasti gnojenje, apnanje, oranje, sejanje, pletje, zatiranje škodljivcev, varstvo rastlin, košnja, spravilo pridelka in striženje ovac.

1.81 Za vse te dejavnosti je značilno, da so večinoma potrebne kot del proizvodnega procesa za kmetijske proizvode in so povezane s proizvodnjo teh proizvodov.

1.82 Dejavnosti, ki niso neposredno povezane s proizvodnjo kmetijskih proizvodov, ☒ to je tiste, ki ☒ se ne odvijajo v fazi kmetijske proizvodnje (prevoz za tretje osebe in dostava mleka v mlekarne sta primera nekmetijske dejavnosti, ki spadata v drugo dejavnost), ne smejo biti prikazane v ERK (razen če gre za dejavnosti, ki so neločljivo povezane z glavno kmetijsko dejavnostjo; ☒ glej točko ☒ 1.12).

- 1.83 Ne gre pozabiti, da se ta klasifikacija uporablja le, kadar se te dejavnosti opravljajo izključno za potrebe specializiranih enot. ➔₁ Če pa po drugi strani kmet najame stroje brez upravljavca ali le z nekaj upravljavci, kar pomeni, da s stroji še naprej opravlja to dejavnost, potem ta dejavnost spada v oddelek 77 NACE Rev. 2. ⬅ To se večinoma dogaja s preprostimi stroji, ki potrebujejo le malo popravil, in večinoma v času največjih obremenitev, ko je povpraševanje po strojih največje (☒ glej točko ☒ 1.23).
- 1.84 Pogodbeno delo, opravljeno v fazi kmetijske proizvodnje, zajema predvsem uporabo dragih strojev in opreme. Tako delo lahko opravljajo:
- (a) specializirana podjetja za pogodbeno dela, za katera to predstavlja glavno dejavnost (pogodbeno podjetja v pravem pomenu);
 - (b) kmetijska gospodarstva
- Pogodbeno delo kmetijskih gospodarstev ima naslednje oblike:
- najbolj prožna oblika, kar zadeva dodatni dohodek kmetov, je občasna pomoč sosedom. V to kategorijo spada tudi nastanitev živine in, zlasti za prašiče in perutnino, živinoreja za plačilo (predvsem pitanje). Nastani se lahko živino, ki je last drugega kmeta ali industrijskega podjetja, običajno dobavitelja (na primer proizvajalec/trgovec krme) ali kupca (na primer klavnica),
 - v obliki bolj ali manj samostojnega fonda strojev, ki predstavlja sistematizirano obliko vzajemne medsosedske pomoči. Ker so cene strojev visoke in ker jih posamezno gospodarstvo relativno malo uporablja, oblikujejo gospodarstva, ki te stroje imajo, strojne skupnosti (krožke), ki so s potrebnim osebjem na razpolago drugim gospodarstvom. Za kmete postaja pogodbeno delo za osebe, za katere je kmetijstvo le stranska dejavnost in ki so v nekaterih primerih le lastniki zemlje, glavni kmetijski dohodek,
 - zadruga kmetijskih strojev¹¹. To so velike zadruga z zaposlenimi delavci; podobne so specializiranim pogodbenim podjetjem;
- (c) podjetja, ki se ukvarjajo z naslednjo proizvodno fazo, ki spravljajo sadje ali zelenjavo, ☒ ki jih ☒ nato sama predelajo (na primer tovarne konzerv, ki pogodbeno konzervirajo grah);
 - (d) podjetja, ki se ukvarjajo s predhodno proizvodno fazo. Mednje spadajo trgovci s kmetijskimi stroji, ki opravljajo pogodbeno delo. Čeprav bi za druge primere z vidika ERK bilo malo verjetno, pa je teoretično možno, da proizvajalci pesticidov ☒ sami opravijo ☒ tudi škropljenje. Če se to opravlja z uporabo najsodobnejših tehnik, pa ne gre nujno za pogodbeno delo v fazi kmetijske proizvodnje, zagotovo pa ne, če kmet tega dela ne opravlja redno (na primer škropljenje škodljivcev z uporabo letal).
- 1.85 Pri odločanju, ali je treba neko dejavnost obravnavati kot pogodbeno delo (to je delo, ki bi ga v okviru kmetijskega proizvodnega procesa običajno opravila sama kmetijska gospodarstva), je treba upoštevati, da ni pomembna le narava dejavnosti, temveč tudi okvir, v katerem se ta odvija, to je „kmetijski proizvodni proces“.

¹¹ Oprema in stroji so last zadruga, za razliko od strojnih združenj, ki so večinoma last posameznih gospodarstev.

↓ 212/2008 člen 1 in Priloga .21
→₁ 280/2019 člen 1 in
Priloga I.1(a)

- 1.86 Živinoreja, ki se za plačilo opravlja na kmetijskih gospodarstvih (zagotavljanje zemlje za živino), predstavlja kmetijsko pogodbeno delo, ker je del kmetijskega proizvodnega procesa. V to rubriko pa ni zajeta zasebna vzreja jahalnih konj, ker te dejavnosti ne predstavljajo proizvodnje proizvodov, temveč storitev v pravem pomenu →₁ ESR 2010 ← (Področje R NACE Rev. 2).
-

↓ 138/2004 (prilagojeno)

- 1.87 Način plačila oseb, ki opravljajo pogodbeno delo, ni pomemben. Nikakor ni potrebno, da gre za redno nadomestilo (to je plača v strogem smislu besede); nadomestilo je lahko plačano v obliki delitve dobička ali v obliki neke mešane formule (kmet, ki na primer pita teleta v zameno za nadomestilo, običajno prejme določen znesek za vsako žival in delež čistega dobička). Nadomestilo ima lahko tudi obliko posebej določenega deleža proizvodnje.
- 1.88 V vsakem primeru pa morajo delo vedno opravljati samostojna podjetja: delo, ki ga opravljajo zaposleni na kmetijskem gospodarstvu, ne spada v to kategorijo. Z vidika kmetijskega gospodarstva je nadomestilo za tako delo (na primer delo, ki ga opravlja plačani pastir) strošek plač in se prikaže v rubriki „sredstva za zaposlene“. Nasprotno pa je delo podjetja, ki je po pogodbi opravilo molžo za druga kmetijska gospodarstva, zajeto v ERK z vidika pogodbenega podjetja kot proizvodnja (prodaja storitev) ter z vidika kmetijskega gospodarstva kot vmesna potrošnja (nakup storitev).
-

↓ 212/2008 člen 1 in Priloga .22

- (d) Skupina 01.7: Lovstvo
-

↓ 212/2008 člen 1 in Priloga .23

- 1.89 To skupino dejavnosti sestavljajo naslednje dejavnosti: (i) lovstvo za komercialne namene; (ii) odvzem živali (mrtvih ali živih) za hrano, krzno ali kože ali za uporabo pri raziskavah, za živalske vrtove ali kot domače živali; (iii) proizvodnja krzna ali kož plazilcev ali ptičev iz dejavnosti lovstva. Omeniti je treba, da proizvodnja kože in usnja iz klavnic ter lov kot športna ali rekreacijska dejavnost nista zajeta kot značilni dejavnosti kmetijske dejavnosti. Poleg tega v skupino „lov“ ni vključena reja divjadi na kmetijskih gospodarstvih, ki jo je treba zajeti v razred 01.49 „Reja drugih živali“.

↓ 138/2004

5. *Razlika med kmetijsko dejavnostjo ERK in kmetijsko panogo osrednjega okvira nacionalnih računov*

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.4(dd) (prilagojeno)

- 1.90 Kmetijska dejavnost ERK, kakor je opredeljena v ☒točkah☒ 1.62 do 1.65, se nekoliko razlikuje od ☒ kmetijske ☒ panoge, opredeljene za namene nacionalnih računov. Razlike se nanašajo na definicijo značilnih dejavnosti in enot. Povzamejo se lahko:

Kmetijska dejavnost ERK = kmetijska dejavnost NR (oddelek 01 NACE Rev. 2)

- Proizvodnja enot, ki zagotavljajo povezane kmetijske storitve, razen kmetijskega pogodbenega dela (☒ na primer ☒ upravljanje namakalnih sistemov)
- Enote, za katere kmetijska dejavnost predstavlja izključno dejavnost za prosti čas in ki so vključene v nacionalne račune, ☒ glej ☒ ESR 2010, točka 3.08
- + Proizvodnja enot, ki proizvajajo vino in oljčno olje (izključno iz grozdja in oljk, pridelanih v isti enoti (združenje proizvajalcev, zadrug itd.))
- + Ločljive stranske kmetijske dejavnosti enot, katerih glavna dejavnost ni kmetijska (☒ glej točko ☒ 1.18).

↓ 138/2004 (prilagojeno)
→₁ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.1(a)

II. TRANSAKCIJE S PROIZVODI

- 2.001 Transakcije s proizvodi izkazuje račun izvora in uporabe proizvodov. Proizvodi so vse blago in storitve, ki se ustvarijo v mejah proizvodnje. →₁ ESR 2010 ← opredeljuje naslednje glavne kategorije transakcij s proizvodi: proizvodnja, vmesna potrošnja, izdatki za končno potrošnjo, dejanska končna potrošnja, bruto investicije, izvoz proizvodov in storitev in uvoz proizvodov in storitev.

- 2.002 Kakor ☒ navedeno v točkah ☒ 1.40 in 1.41, se v ESR upoštevajo samo proizvodnja, vmesna potrošnja in bruto investicije. V računu proizvodnje je proizvodnja prikazana kot vir, vmesna potrošnja pa kot poraba. V računu kapitala so bruto investicije prikazane kot poraba (sprememba sredstev).

A. SPLOŠNA PRAVILA

1. Referenčno obdobje

- 2.003 Referenčno obdobje za ERK je koledarsko leto.

2. *Enote*

(a) *Količine*

2.004 Na splošno morajo biti količine prikazane v 1000 t, (v 10 000 hl za grozdni mošt in vino) na eno decimalno mesto. Za živino se uporablja teža žive živine.

(b) *Cene*

2.005 V ERK morajo biti cene navedene na tono (za vino in grozdni mošt na 10 hl).

↓ 2022/590 člen 1.4 in Priloga I.3

2.006. V ERK je treba cene zaokrožiti na najbližje celo število ali jih navesti do enega ali dveh decimalnih mest natančno, odvisno od statistične zanesljivosti razpoložljivih cen. Za izdelavo ERK so potrebne ustrezne informacije o cenah v zvezi s kmetijskimi vložki in proizvodnjo.

↓ 138/2004

(c) *Vrednosti*

2.007 Vrednosti se izražajo v milijonih enot nacionalne valute.

3. *Čas zajemanja*

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.5(a) (prilagojeno)

2.008 ESR 2010 (točke 1.101 ☒ do ☒ 1.105) zajema tokove (predvsem transakcije s proizvodi in razdelitvene transakcije) po obračunskem načelu, tj. ko se ekonomska vrednost, terjatve ali obveznosti ustvarijo, preoblikujejo ali prenehajo, in ne takrat, ko je plačilo dejansko izvedeno.

↓ 138/2004

(a) *Proizvodnja*

2.009 Proizvodnja se ovrednoti in zajame, ko se ustvari. Zato se zajame tedaj, ko je proizvedena, in ne takrat, ko jo kupec plača.

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.5(b) (prilagojeno)

2.010 V ESR 2010 se proizvodnja obravnava kot neprekinjen proces, v katerem se blago in storitve pretvorijo v drugo blago in storitve. Ta proces lahko poteka v več časovnih obdobjih, odvisno od proizvoda, obdobja pa lahko presegajo obračunsko obdobje. Posledica te karakterizacije proizvodnje v kombinaciji z obračunskim načelom je, da se proizvodnja zajame v obliki nedokončane proizvodnje. V skladu z ESR 2010 (točka 3.54) se proizvodnja kmetijskih proizvodov prikaže, kakor da se proizvaja neprekinjeno v celotnem proizvodnem obdobju (in ne samo tedaj, ko se pobere pridelek ali ko se živina zakolje). Rastoče pridelke, neposekana drevesa ter ribe in živali, rejene za prehrano, je treba med procesom obravnavati kot zaloge nedokončane proizvodnje, ob dokončanju procesa pa jih preoblikovati v zaloge

dokončanih proizvodov. Proizvodnja ne vključuje nobenih sprememb negojenih bioloških virov, ☒ na primer ☒ rasti živali, ptic, rib, ki živijo v divjini, ali gojene rasti gozdov, vendar vključuje ulov živali, ptic in rib, ki živijo v divjini.

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.5(c)

- 2.011 Prikazovanje proizvodnje kot nedokončane proizvodnje je zaželeno in tudi nujno z vidika ekonomske analize, kadar proizvodni proces poteka v obdobju, daljšem od obračunskega obdobja. Tako se med prikazovanjem stroškov in prikazovanjem proizvodnje lahko ohranja doslednost, ki omogoča pridobivanje bistvenih podatkov o dodani vrednosti. Ker ERK temeljijo na koledarskem letu, lahko izhajamo iz tega, da se nedokončana proizvodnja prikaže samo za proizvode, katerih proizvodni proces ni bil dokončan konec koledarskega leta (pa tudi, kadar splošna raven cen doživlja nagle spremembe med obračunskim obdobjem).

↓ 138/2004 (prilagojeno)
→₁ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.5(d)
→₂ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.5(e)

- 2.012 Pri kmetijskih proizvodih, katerih proizvodni cikel je krajši od obračunskega obdobja, bi bilo proizvodnjo nesmiselno prikazovati kot nedokončano proizvodnjo. Prikazovanje proizvodnje na stopnji dokončane proizvodnje, ☒ to je ☒ ob spravi pridelka (za rastlinsko pridelavo), dejansko omogoča ohranitev ustrezne ravni doslednosti s proizvodnimi stroški. To velja za večino kmetijske proizvodnje, katere proizvodni cikel traja manj kakor eno leto. Prav tako ni treba prikazovati kot nedokončano proizvodnjo rastlinsko pridelavo s kratkim proizvodnim ciklusom, katere proizvodni proces sega v drugo koledarsko leto (☒ glej točko ☒ 2.173.). V teh primerih se rastlinska pridelava ne šteje za zaloge nedokončane proizvodnje.
- 2.013 V praksi zadeva metoda prikazovanja v obliki nedokončane proizvodnje samo proizvode z dolgim proizvodnim ciklusom. Takšni proizvodi so predvsem živina, rastoči pridelki, kakor so vino (katerega zorenje je sestavni del proizvodnega procesa) in nasadi. Običajno gibanje cen v Uniji na splošno ni zelo izrazito, zato ne bi smelo biti razlog za prikazovanje nekaterih proizvodov kot nedokončane proizvodnje (čeprav je v izjemnih primerih mogoče, ☒ glej točko ☒ 2.173).
- 2.014 Ob spravi pridelka (pri rastlinski pridelavi) ali ob zakolu (pri živini) proizvodov z dolgim proizvodnim ciklusom, ki so bili prikazani kot nedokončana proizvodnja, je proizvodni proces dokončan in nedokončano delo se pretvori v zaloge dokončanih proizvodov, ki so pripravljeni za prodajo ali uporabo v druge namene. →₁ Med proizvodnim procesom se lahko vrednost nedokončane proizvodnje, ki se vsako leto prikaže kot proizvodnja, dobi z razporeditvijo pričakovane vrednosti dokončane proizvodnje sorazmerno s stroški, nastalimi v vsakem obdobju (SNR 2008, točka 6. 112). ←
- 2.015 Živina: živinoreja običajno zahteva dlje časa, ki se po možnosti razteza čez več obračunskih obdobj, preden se proces dokonča. Po skotitvi je zajemanje možno in tudi primerno v vsaki proizvodni fazi, ☒ to je ☒ za vsako starostno skupino posameznih vrst živine (del proizvodnega procesa pred skotitvijo pa se ne more

prikazati, ker ga ni mogoče izolirati od storitev, porabljenih za rejo plemenske živine).

- 2.016 Proizvodni proces za vlečno živino je uradno dokončan po njihovi skotitvi; od tega trenutka naprej se prikazujejo kot kapitalna sredstva. V tem trenutku živina seveda še ni pripravljena za nameravano uporabo, toda razlike med vrstami živine so takšne, da bi bil izbor neke določene starosti za vse primere preveč samovoljen. Čas skotitve je bil izbran iz praktičnih razlogov predvsem zato, ker se na tej stopnji že določi nadaljnja uporaba te živine.
- 2.017 To ne velja vedno za govedo, prašiče in drugo živino, ki se lahko redi kot proizvodno sredstvo ali za zakol. ➔₂ Kadar je mogoče razlikovati med mladimi živalmi na podlagi njihove bodoče uporabe, bi bilo treba živino, ki se namerava uporabiti kot dejavnik za proizvodnjo, od njihove skotitve prikazati kot bruto investicije v osnovna sredstva (bruto investicije v osnovna sredstva za lastne potrebe, ki se zajamejo, ko so proizvedejo) (to je kot nedokončano proizvodnjo, njihov prirast pa se prikaže kot proizvodnja, ☒ glej ☒ ESR 2010, točka 3.134). ⬅ Sicer se živina vključi v zaloge kot nedokončana proizvodnja, dokler ne odraste in ni tudi sama uporabljena kot sredstvo za proizvodnjo (☒ na primer ☒ kot molznica, za razplod ali druge proizvodne namene, npr. proizvodnja volne). Tedaj se prikaže kot stalni kapital. Živino, izločeno iz rejne črede pred zakolom, je treba prav tako prikazati kot zaloge in ne kot kapitalna sredstva.
- 2.018 Vzreja piščancev se obravnava na poseben način, če se razteza čez dve referenčni obdobji. Jajca, ki se valijo v inkubatorjih, se ob koncu obdobja obravnavajo kot proizvodnja piščancev in se prikažejo v ERK pod proizvodnja perutnine (v obliki nedokončane proizvodnje) (☒ glej točko ☒ 2.048).
- 2.019 Vino: proizvodnja bi se morala prikazati kot nedokončana proizvodnja, saj je njegovo zorenje sestavni del proizvodnega procesa in lahko traja več obračunskih obdobji. Podobno je ob koncu obračunskega obdobja treba obravnavati grozdni mošt v fermentaciji, ki še ni vino, čeprav ni več surovi mošt, enako kakor jajca, ki se valijo v inkubatorjih, in prikazati v ERK kot vino v obliki nedokončane proizvodnje.
- 2.020 Sredstva, gojena v nasadih: blago, namenjeno za bruto investicije v osnovna sredstva za lastne potrebe (razen živine), kot so nasadi, ki večkrat dajejo pridelek, bi bilo treba prikazati kot bruto investicije v osnovna sredstva v času proizvodnje zadevnih sredstev.
- (b) Vmesna potrošnja
- 2.021 Blago in storitve bi bilo treba prikazati v trenutku, ko vstopijo v proizvodni proces, t. j. ko se dejansko potrošijo, ne pa ko se nabavijo ali spremenijo v zaloge.
- 2.022 Poraba proizvodov za dano referenčno obdobje v praksi ustreza nabavam ali pridobitvam proizvodov s pribitkom začetnih zalog in odbitkom končnih zalog ob koncu obdobja¹².
- 2.023 Storitve se zajamejo v trenutku nabave. Za storitve ne obstajajo zaloge, zato je čas nabave tudi čas potrošnje.
- 2.024 Izjema k temu pravilu so naslednje storitve:

¹² Glej točke 2.029, 2.030 in 2.031 za čas, ko se zajamejo zaloge.

- storitve, povezane z nabavo proizvodov, kakor so trgovinske in prevozne storitve, se prikažejo kot vmesna potrošnja v času porabe zadevnih proizvodov (☒ glej točko ☒ 2.112),
- storitve, ki se obravnavajo kot stalne, kakor so zavarovalniške storitve. Te se prikažejo ob koncu referenčnega obdobja sorazmerno z deležem plačila, ki zapade za zadevno leto oziroma del leta. V skladu s tem ni nujno, da prikazani zneski ustrezajo zavarovalniškim premijam, plačanim v zadevnem obdobju.

(c) Bruto investicije v osnovna sredstva

- 2.025 Bruto investicije v osnovna sredstva se prikažejo v času prenosa lastništva zadevnih osnovnih sredstev v enoto, ki jih namerava uporabiti za proizvodne namene. Kljub temu pa obstajata dve izjemi od tega načela. Prvič, sredstva, pridobljena s finančnim lizingom, se prikažejo, kakor da je uporabnik postal lastnik, ko je ☒ uporabnik ☒ dobil blago v uporabo (☒ glej točko ☒ 2.123). Drugič, bruto investicije v osnovna sredstva za lastne potrebe se prikažejo v času proizvodnje zadevnih sredstev (razen goveda, prašičev, ovac in druge živine, katerih bodoče rabe ni mogoče jasno določiti, ker je ta živina vključena v zaloge kot nedokončana proizvodnja, ☒ glej točko ☒ 2.017).
- 2.026 Ustrezno se v primeru zasaditve sadovnjakov in vinogradov (osnovna sredstva, proizvedena za lastne potrebe), če vse potrebno delo ni bilo opravljeno do konca obračunskega obdobja, vrednost porabljenih proizvodov in opravljenih storitev v referenčnem letu prikaže kot bruto investicije v osnovna sredstva ob koncu obdobja.
- 2.027 Nakup in prodaja zemlje ter s tem povezani stroški se prikažejo v trenutku prenosa lastništva. Neto pridobitev zemlje pa se ne vključi v bruto investicije v osnovna sredstva, ker je zemlja neproizvedeno sredstvo. Neto pridobitev zemlje (in druga neproizvedena opredmetena sredstva) se prikaže v računu kapitala (pridobitev računa nefinančnih sredstev).

(d) Spremembe zalog

- 2.028 Spremembe zalog ustrezajo razliki med proizvodi, ki vstopajo, in proizvodi, ki se odvijajo iz zalog v referenčnem obdobju.
- 2.029 Blago, ki vstopa v zaloge, je bodisi blago, namenjeno za poznejšo potrošnjo v proizvodnem procesu (vnesene zaloge), in v tem primeru se prikaže v trenutku prenosa lastništva, bodisi je to blago iz same dejavnosti, namenjeno za bodočo uporabo, ☒ na primer ☒ s prodajo ali prenosom v stalni kapital enote (proizvedene zaloge), in v tem primeru se prikaže kot zaloge, ko je njegova proizvodnja dokončana.
- 2.030 Pri nedokončanih proizvodih iz dejavnosti (prikazanih kot nedokončana proizvodnja), se tudi vrednost porabljenih proizvodov in opravljenih storitev v referenčnem obdobju prikaže kot zaloge ob koncu tega obdobja (razen rastočih kultur s kratkim proizvodnim ciklusom, ☒ glej točko ☒ 2.012; posledično se del porabljenih proizvodov in opravljenih storitev v referenčnem obdobju porabi, ne da bi se kot izravnavo prikazalo povečanje vrednosti zalog).
- 2.031 Blago, odvzeto iz zalog, je pri vnesenih zalogah blago, ki vstopa v proizvodni proces, pri proizvedenih zalogah pa blago, ki zapušča dejavnost, da bi se prodalo ali da bi služilo drugim namenom. V prvem primeru se blago odšteje od zalog dejavnosti v trenutku njegove dejanske vmesne potrošnje v proizvodnem procesu, v drugem primeru pa se odšteje od zalog v trenutku njegove prodaje ali druge uporabe.

B. PROIZVODNJA

↓ 2019/280 člen 1 in Priloga I.5(f)
(prilagojeno)

(☒) glej ☒ ESR 2010, točke 3.07 do 3.54)

↓ 138/2004
→₁ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.1(a)

1. *Splošen komentar h konceptu proizvodnje v →₁ ESR 2010 ← in ERK*

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.5(g)

2.032 Proizvodnja je vsota proizvodov, ustvarjenih v obračunskem obdobju (ESR 2010, točka 3.14). V angleški različici ESR izraz *production* označuje proizvodni proces, izraz *output* pa blago in storitve, ki iz tega izhajajo. Pomembno je, da se to razlikovanje ohrani.

↓ 138/2004 (prilagojeno)
→₁ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.1(a)
→₂ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.5(h)
→₃ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.5(i)

2.033 V skladu z →₁ ESR 2010 ← proizvodnja (kot rezultat dejavnosti) vključuje tudi (i) blago in storitve, ki jih lokalna EED zagotavlja drugi lokalni EED, ki pripada isti institucionalni enoti, (ii) blago, ki ga proizvede lokalna EED in ostane v zalogah na koncu obračunskega obdobja, v katerem je bilo proizvedeno, ne glede na to, kakšna je njegova poznejša raba. Vendar pa blago in storitve, ki so proizvedeni in porabljeni v istem obračunskem obdobju in znotraj iste lokalne EED, niso prikazani posebej. →₂ Zato niso prikazani kot del proizvodnje ali kot vmesna potrošnja te EED. ←

2.034 Koncept proizvodnje kot rezultata dejavnosti, ki ga uporablja ERK in je povezan s konceptom „celotna proizvodnja“, temelji na prilagoditvi →₁ ESR 2010 ←, saj se določeno kmetijsko blago in storitve, ki so ustvarjeni in porabljeni v istem obračunskem obdobju v isti kmetijski enoti, prikažejo v proizvodnji celotne kmetijske dejavnosti. Merila za identificiranje teh proizvodov in storitev zaradi vključitve v proizvodnjo kmetijske dejavnosti so določena v ☒ točki ☒ 2.055. Razliko med →₁ ESR 2010 ← in metodo, privzeto v ERK, predstavljajo ti elementi potrošnje znotraj enote, katerih vrednost je vključena v proizvodnjo in v vmesno potrošnjo. Dodana vrednost ostane zato enaka, ne glede na uporabljen metodo.

2.035 Kakor je ☒ navedeno ☒ v ☒ točki ☒ 1.34, ta ☒ prilagoditev ☒ pravila ESR ☒ 2010 ☒ temelji na posebnem značaju kmetijske dejavnosti in kmetijskega gospodarstva (kot lokalne EED). Poleg tega omogoča:

- izboljšanje ekonomske analize kmetijskih računov, predvsem opredelitve tehničnih koeficientov in stopenj dodane vrednosti (razmerje med proizvodnjo in vmesno potrošnjo),
- izboljšanje primerjave tehničnih koeficientov in stopenj dodane vrednosti med podpanogami gospodarske dejavnosti in državami. Dejansko se porabljena proizvodnja v isti enoti omeji v glavnem na nekaj specifičnih proizvodov (žito, stročnice, oljnice, krma in mleko za krmo živine) in stopnje potrošnje znotraj enote se znatno spreminjajo, odvisno od gospodarske panoge in države,
- večjo doslednost med proizvodnjo, ustvarjanjem dohodka in računi podjetniškega dohodka: potrebna doslednost med transakcijami s proizvodi (proizvodnja, vmesna potrošnja itn.) in razdelitvenimi transakcijami (sredstva za zaposlene, subvencije, davki, najemnine, obresti itn.) se je okrepila od reforme skupne kmetijske politike v letu 1992, zato igrajo subvencije (deloma zadevajo proizvode, ki pridejo v potrošnjo znotraj panoge) trenutno pomembno vlogo pri ustvarjanju in razvoju kmetijskega dohodka.

2.036 ➔₃ Čeprav tega ne predlaga ESR 2010, je pravilo, privzeto v ERK, predvideno v SNR zaradi posebnega značaja kmetijstva in v metodološkem priročniku FAO¹³. ◀ Poleg tega omogoča bistveno zmanjšanje razlike med meritvami proizvodnje, ki izhaja iz izbire osnovne enote (lokalna EED ali enota homogene proizvodnje).

2. Proizvodnja kmetijske dejavnosti: količine

2.037 Pri izdelavi ERK se proizvodnja postopoma razčleni po količinah.

Shematska predstavitev virov in rab kmetijskih proizvodov

Bruto proizvodnja (1q)							
Izgube (2q)	Uporabna proizvodnja (3q)					Začetne zaloge (IS) (4q)	
Skupaj razpoložljivi viri (5q)							
Poraba znotraj enote (6q)	Predelava s strani proizvajalcev (7q)	Lastna končna potrošnja (8q)	Skupaj prodaja (9q)	S (*) (10q)	Končne zaloge (FS) (11q)		
					FS-IS (**) (12q)		

(*) S = Osnovna sredstva, proizvedena za lastne potrebe.

(**) FS-IS = Sprememba zalog. V zgornjem diagramu se šteje, da so končne zaloge večje od začetnih zalog.

2.038 ☒ Odvisno od tega, ali referenčni izračuni pridelkov vključujejo izgube na polju in ob spravi ter izgube na kmetijskem gospodarstvu ali ne, je ☒ izhodiščna točka za ta postopni izračun:

- bruto proizvodnja (1q), ali
- uporabna proizvodnja (3q).

(a) Bruto proizvodnja

Bruto proizvodnja: (1q)

¹³ FAO (1996) Sistem ekonomskih računov za prehrano in kmetijstvo, Združeni narodi, Rim.

2.039 To je izhodiščna točka za države, katerih uradna statistika rastlinske pridelave vključuje izgube. V skladu s konceptom dejavnosti je treba vključiti vse proizvode kmetijskih dejavnosti kmetijskih enot v tej dejavnosti (kakor je navedeno v ☒ točkah ☒ 1.62 in 1.63). V skladu z dogovorom iz točke 1.31 (da proizvodnja dopolnilnih kmetijskih dejavnosti nekmetijskih enot ne obstaja, ker so vse kmetijske dejavnosti obravnavane kot ločljive, zaradi česar predstavljajo glavno dejavnost svoje lastne lokalne kmetijske EED) je treba prikazati vso kmetijsko proizvodnjo, razen tiste, ki jo proizvajajo enote, za katere kmetijska dejavnost predstavlja izključno dejavnost za prosti čas (☒ glej točko ☒ 1.24).

(b) Izgube

Izgube: (2q)

2.040 Ta točka se nanaša na ponavljajoče se izgube zalog proizvodov (☒ glej točko ☒ 2.041). Te vključujejo izgube na polju in ob spravilu ter druge izgube na kmetijskih gospodarstvih (zaradi kvarljivega značaja proizvodov, vremenskih vplivov, npr. pozebe, suše itn.). Tu niso vključene izgube, nastale med različnimi fazami trženja, ☒ to je ☒ med prevozom s kmetijskega gospodarstva, med skladiščenjem pri prodajalcih in med predelavo ali obdelavo v predelovalni industriji. V nasprotju s tem pa je treba tukaj knjižiti tudi tiste proizvode, ki so naprodaj pri proizvajalcih, a ostanejo neprodani in se zato pokvarijo (predvsem sadje in zelenjava).

Vrste izgub

↓ 2019/280 člen 1 in Priloga I.5(j)

2.041 V skladu z ESR 2010 obstajajo tri vrste izgub, ki jih lahko utrpijo proizvajalci: ponavljajoče se izgube v zalogah (ESR 2010, točka 3.147), izjemne izgube v zalogah (ESR 2010, točka 6.13e) in katastrofalne izgube (ESR 2010, točki 6.08 in 6.09).

↓ 138/2004 (prilagojeno)
→ 212/2008 člen 1 in Priloga .1

Prikazovanje vseh treh vrst izgub

2.042 Za prikazovanje izgub zalog proizvodov je treba razlikovati med ponavljajočimi se izgubami na eni strani ter izjemnimi in katastrofalnimi izgubami na drugi strani. Prikazovanje izgub pa je odvisno tudi od metode merjenja proizvodnje in vrste osnovnega statističnega materiala vsake države.

2.043 Kadar se proizvodnja izračuna na podlagi podatkov o začetnem in končnem stanju, prodaji in po možnosti vseh drugih rab (kot so osnovna sredstva, proizvedena za lastne potrebe), se ponavljajoče se izgube že odštejejo od sprememb zalog, in če bi jih še enkrat prikazali pod postavko „izgube“, bi prišlo do dvojnega knjiženja. Kadar pa izračunavanje proizvodnje ne temelji na podatkih o zalogah, temveč namesto tega na utemeljenem izračunu, kot so na primer dejanski podatki o številu skotitev, bi bilo treba prikazati ponavljajoče se izgube med proizvodnjo v zadevnem referenčnem obdobju kot tudi izgube živine, uvožene za vzrejo ali pitanje ali rojenih v preteklih obdobjih.

2.044 Izjemne in katastrofalne izgube osnovnih sredstev je treba prikazati v računih akumulacije, in sicer v računu „druge spremembe obsega sredstev“. Proizvodnja zato vključuje polno vrednost teh izgub.

- 2.045 Izgube (naj bodo ponavljajoče se, izjemne ali katastrofalne) osnovnih sredstev (kot so krave molznice, plemenska živina itn.) bi bilo treba prikazati v računu „druge spremembe obsega sredstev“. Na vrednost proizvodnje ne vplivajo. Poudariti velja, da je treba izgube, ki vplivajo na tiste nasade, ki že proizvajajo, prikazati kot „potrošnja stalnega kapitala“ ali kot „druge spremembe obsega sredstev“, odvisno od vrste izgube.
- (c) Uporabna proizvodnja
- Uporabna proizvodnja: $(3q) = (1q) \text{ minus } (2q) = \text{bruto proizvodnja brez izgub (na stopnji proizvajalca)}$
- 2.046 To je prva točka, ki jo vstavijo države, katerih referenčna statistika spravila pridelka ne vključuje izgub. Sestavlja jo razpoložljiva proizvodnja referenčnega obdobja, ki se bo ali tržila ali uporabila kot proizvodno sredstvo, ki ga predelajo proizvajalci ☒ sami ☐, ali pa se bo porabila v ☒ njihovem ☐ gospodinjstvu, skladiščila ali po možnosti porabila kot osnovna sredstva, proizvedena za lastne potrebe.
- (d) Začetne zaloge
- Začetne zaloge: $(4q)$
- 2.047 Te sestavljajo dokončane zaloge ali zaloge nedokončanih lastnih proizvodov, ki obstajajo na kmetijskih gospodarstvih (☒ to je ☐ v rokah proizvajalcev) na začetku referenčnega leta. Zato se pod to točko ne vnesejo zaloge na različnih tržnih stopnjah in intervencijske zaloge (☒ glej točko ☐ 2.202 in naslednje v zvezi z obravnavo živine).
- 2.048 Začetne zaloge „perutnine“ morajo vključevati jajca, ki se valijo v inkubatorjih na začetku referenčnega obdobja, saj se štejejo za nedokončane perutninske proizvode (☒ glej točko ☐ 2.018).
- (e) Skupaj razpoložljivi viri
- Skupaj razpoložljivi viri: $(5q) = \text{uporabna proizvodnja plus začetne zaloge } (3q \text{ plus } 4q)$
- (f) Potrošnja znotraj enote
- Potrošnja znotraj enote: $(6q)$
- 2.049 Pod postavko potrošnje znotraj enote so prikazani proizvodi, proizvedeni v kmetijski enoti (lokalna EED) in jih ta enota uporabi kot vložke v proizvodnem procesu v istem obračunskem obdobju.
- 2.050 Vse kmetijske proizvode (razen živine; ☒ glej točki ☐ 2.067 in 2.209), ki jih kmetijska enota proda drugim proizvodnim kmetijskim enotam, je treba prikazati kot prodajo in nato kot vmesno potrošnjo. Ti vključujejo obdelano in predelano blago in njegove stranske proizvode (☒ na primer ☐ posneto mleko, otrobi, oljne pogače ter pulpe in glave sladkorne pese in tudi seme po obdelavi).
- Klasifikacija potrošnje znotraj enote
- 2.051 Potrošnja znotraj enote se lahko porazdeli glede na uporabo zadevnih proizvodov:
- 2.052 Proizvodi, ki se v tej dejavnosti porabijo za isto kmetijsko dejavnost (☒ to je ☐ za isto vrsto dejavnosti, na ravni štirimestnega števila $\rightarrow_1$ NACE Rev. 2 $\leftarrow$):
- seme (za žito, vrtnine, cvetje itn.): ki se ponovno uporabijo za enak pridelek,
 - grozdje za vino in grozdni mošt: ki se uporabi v proizvodnji vina,

- oljke: ki se uporabijo v proizvodnji oljčnega olja,
- mleko: ki se uporabi za živinsko krmo.

2.053 Proizvodi, ki se v tej dejavnosti porabijo za drugačno kmetijsko dejavnost (☒ to je ☒ za drugo vrsto dejavnosti, na ravni štirimestnega števila ➔₁ NACE Rev. 2 ⬅).

To so predvsem rastlinski pridelki, ki se uporabijo v krmi za živino, in tudi živalski stranski proizvodi, ki se uporabijo v proizvodnem procesu druge dejavnosti (gnojnica in gnoj, ki se uporabita kot gnojilni elementi za pridelavo poljščin). Rastlinski pridelki, ki se uporabijo v krmi za živino, se lahko klasificirajo po stopnji, po kateri se običajno tržijo (ta se oceni na splošno):

- običajno tržna živalska krma: žito (pšenica, rž, ječmen, oves, koruza, sorgo, riž in druga žitna zrna); stročnice krompir; oljna semena (repično seme, sončnično seme, soja in druga oljna semena),
- običajno netržna živalska krma:
 - enoletni krmni proizvodi: okopavine (sladkorna pesa, krmna pesa, krmna koleraba, krmno korenje, krmni ohrovt/kodrasti ohrovt in druge okopavine); krmna koruza in druge zelene krmne rastline (zelene, sušene ali konzervirane),
 - trajni krmni proizvodi: trajni in začasni krmni proizvodi, ki so proizvodi gospodarske dejavnosti (zeleni, sušeni ali konzervirani),
 - krmni stranski proizvodi (slama, pleve, listi in vršički rastlin ter drugi krmni stranski proizvodi).

Definicija potrošnje znotraj enote, ki se vključi v proizvodnjo dejavnosti

2.054 Kmetijski proizvodi, ki se potrošijo znotraj enote, se ne vključijo v izračun proizvodnje dejavnosti, razen če izpolnjujejo določena merila. Pri določitvi omejitvenih meril za prikazovanje potrošnje znotraj enote je treba upoštevati dva pogoja: najprej metodološkega, saj je bilo treba po odklonu od ustrezne črke predpisa ESR ☒ 2010 ☒ upoštevati vsaj duh tega predpisa (z vključitvijo dveh ločenih dejavnosti); drugič pa praktičnega, saj bi morala merila, ki jih je bilo treba razviti, služiti kot natančen in primerljiv okvir za določitev, katera potrošnja znotraj enote se mora prikazati, da bi bila ta metoda izračuna proizvodnje izvedljiva.

2.055 Ta merila so:

↓ 212/2008 člen 1 in Priloga .25

1. Opravljeni dejavnosti se nanašata na različni štirimestni stopnji NACE Rev. 2 (Oddelek 01: Kmetijska proizvodnja in lov ter z njima povezane storitve). Uporaba tega merila izključuje na primer ovrednotenje semena, ki se proizvede in uporabi na istem gospodarstvu za pridelavo rastlinskih pridelkov (v istem obračunskem obdobju).

↓ 138/2004 (prilagojeno)

2. Kmetijski proizvod bi moral imeti pomembno gospodarsko vrednost za večje število kmetovalcev.

3. Podatki o cenah in količinah morajo biti na razpolago brez večjih težav. To merilo je težko izpolniti za nekatere proizvode, ki se ne tržijo.
- 2.056 V skladu z opredelitvijo izbirnih meril za vključitev potrošnje znotraj enote v merjenje proizvodnje (☒ glej točko ☒ 2.055), se v dejavnosti kmetijske proizvodnje dejavnosti prikaže samo rastlinska pridelava, uporabljena za krmo živine (ki se lahko tržne ali ne).
- 2.057 Kadar se te proizvode prikaže v proizvodnji dejavnosti, jih je treba prikazati tudi kot vmesno potrošnjo, s čimer se spoštuje načelo, da se upošteva celotna količina, ki se je proizvedla in nato uporabila za drugačno proizvodno dejavnost v referenčnem letu (☒ glej točko ☒ 2.055). Kadar prehod s proizvodnje na vmesno potrošnjo traja dlje kot zadevno referenčno leto, bi bilo treba ustrezne količine proizvodnje prikazati kot „končne zaloge“ zadevnega proizvoda v referenčnem letu.
- 2.058 Stranski proizvodi živine so izključeni iz potrošnje znotraj enote zaradi praktičnih težav, ker podatki o količinah in predvsem cenah niso na razpolago.
- (g) Predelava pri proizvajalcih
Predelava pri proizvajalcih: (7q)

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.5(k) (prilagojeno)

- 2.059 Pod postavko predelave s strani proizvajalcev so prikazane količine, ki se proizvedejo za nadaljnjo predelavo pri kmetijskih proizvajalcih (☒ na primer ☒ mleko, predelano v maslo ali sir, jabolka, predelana v jabolčni mošt ali jabolčnik), ampak samo v okviru predelovalnih dejavnosti, ki so ločljive od glavne kmetijske dejavnosti (na podlagi računovodskih listin, ☒ glej točko ☒ 1.26). Prikazati bi bilo treba samo surove proizvode (npr. surovo mleko, jabolka) in ne predelane proizvode, proizvedene iz njih (☒ na primer ☒ maslo, jabolčni mošt in jabolčnik). Z drugimi besedami se pod to postavko ne upošteva delo, ki je del predelave kmetijskih proizvodov.

↓ 138/2004 (prilagojeno)
→ 1 212/2008 člen 1 in Priloga .26

- 2.060 Kadar so te predelovalne dejavnosti neločljivo povezane nekmetijske dejavnosti, se proizvod teh predelovalnih dejavnosti prikaže v vrednosti proizvodnje kmetijske dejavnosti (☒ glej točko ☒ 1.25). Osnovni kmetijski proizvodi, ki se uporabijo v teh predelovalnih dejavnostih kot vmesna potrošnja, se ne prikažejo ne kot proizvodnja ne kot vmesna potrošnja. To pravilo izhaja iz dejstva, da obeh dejavnosti (proizvodnje kmetijskih proizvodov in predelave takšnih proizvodov) ni mogoče razlikovati na podlagi obračunskih listin. V skladu s tem se stroški obeh vrst dejavnosti vnesejo skupaj in njihova proizvodnja se oceni kot proizvodnja predelanih proizvodov.
- (h) Lastna končna potrošnja
Lastna končna potrošnja: (8q)
- 2.061 Ta vključuje:
- (i) proizvode, porabljene v gospodinjstvih kmetovalcev, ki so jih proizvedli;

- (ii) proizvode, ki izvirajo iz kmetijske enote (gospodarstva) in se porabijo za plačilo v naravi v obliki nadomestila, ki se izplača delavcem na gospodarstvu ali se zamenja za drugo blago.

2.062 ➔₁ Kmetijski proizvodi, ki jih kmetijska enota predela ločeno (☒ to je ☒ z ustanovitvijo lokalne nekmetijske EED) in jih porabijo kmečka gospodinjstva, se prikažejo v proizvodnji dejavnosti „Predelovalne dejavnosti“ (Področje C NACE Rev. 2) kot lastna končna potrošnja. ⬅ V nasprotju s tem se potrošnja kmetijskih proizvodov, predelanih na neločljiv način, na kmetijskih gospodarstvih (☒ to je ☒ proizvodnja neločljivih nekmetijskih predelovalnih dejavnosti) prikaže kot lastna končna potrošnja teh dejavnosti (☒ glej točko ☒ 2.080) in se vključi v proizvodnjo kmetijske dejavnosti.

↓ 212/2008 člen 1 in Priloga .27

2.063 Pripisana najemnina lastnikov stanovanjskih enot v kateri biva lastnik, se ne prikaže tukaj, ampak v okviru „Oddajanje in obratovanje lastnih ali najetih nepremičnin“ (razred 68.20 NACE Rev. 2). Oddajanje stanovanja v najem je nekmetijska dejavnost, ki se vedno šteje za ločljivo kmetijsko dejavnost.

↓ 138/2004 (prilagojeno)
➔₁ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.5(l)

(i) Prodaja

Prodaja: (9q)

2.064 Ta postavka zajema prodajo kmetijskih proizvodov, drugim enotam (kmetijskim enotam ali enotam drugih panog), vključno s prodajo skladiščnim in intervencijskim centrom, razen odtujitve osnovnih sredstev. Razdeljena je na domačo prodajo izven dejavnosti, domačo prodajo drugim kmetijskim enotam in prodajo v tujino.

2.065 Zato ustreza prodaja za dano enoto prometu, ki nastane s trženjem njene proizvodnje. ➔₁ Pripomniti je treba, da se prodaja živine, uvrščene med osnovna sredstva, ki se izloči iz črede v produktivni dobi (izvoz ali zakol), ne prikaže kot prodaja. ⬅ Živina, uvrščena med osnovna sredstva, ki se izloči iz črede v produktivni dobi, se pred prodajo prenese v zaloge, prodaja te živine (zakol ali izvoz) pa se v računih prikaže kot izločitev, razvidna samo v računu kapitala. Ustrezna proizvodnja se je že pripisala kot del osnovnih sredstev, proizvedenih za lastne potrebe¹⁴, ki se nato prikaže v računu proizvodnje.

2.066 Živina kot zaloga: prodaja živine kot zaloge drugemu gospodarstvu se šteje za prodajo v skladu z opredelitvijo ☒ iz točke☒ 2.064. Ta prodaja se lahko izravna z izločitvijo iz zalog, če je živina prikazana kot zaloge na začetku referenčnega obdobja (sicer se prikaže samo prodaja).

2.067 Nakup živine je vknjižba v zalogo, če se proizvodi ne odprodajo med referenčnim obdobjem. Pridobljena živina pa se ne more obravnavati kot vmesna potrošnja, ker je blago za vmesno potrošnjo po definiciji namenjeno temu, da med proizvodnim procesom izgine (ali se vsaj bistveno spremeni). Ta živina se obravnava kot

¹⁴ Proizvodnja teh živali se izračuna tako, da se dodajo osnovna sredstva, proizvedena za lastne potrebe (= vnos brez odtujitve sredstev), in prodaja (= odtujitve).

nedokončana proizvodnja, saj proces proizvodnje živine ni povsem dokončan (proizvodni proces se konča v trenutku zakola). Pridobitev se tako prikaže kot vknjižba nedokončane proizvodnje (proizvodov) v zalogo in zato se prikaže kot „negativna“ prodaja in ne kot vmesna potrošnja. V trgovini med rezidenčnimi gospodarstvi se prodaja in ustrezne pridobitve medsebojno izravnavajo (razen v primeru stroškov prenosa lastništva)¹⁵. Z vidika te posebne obravnave trgovine z živalmi med kmetijskimi enotami ni vmesne potrošnje pod „živino in živalskimi proizvodi“¹⁶.

- 2.068 Živina, uvrščena kot osnovna sredstva: Trgovina z živino kot osnovnim sredstvom med kmetijskimi enotami se ne prikaže v prodaji, kakor je opredeljeno zgoraj, temveč kot trgovina s sredstvi (prikazana v računu kapitala kot bruto investicije v osnovna sredstva kmetijstva). Pri trgovini med rezidenčnimi gospodarstvi se prodaja in ustrezne pridobitve medsebojno izravnavajo (razen pri stroških prenosa).
- 2.069 Prikazovanje uvoza živine (ki ni namenjena za takojšnji zakol): kakor pri trgovini med rezidenčnimi gospodarstvi se živina, ki se obravnava kot zaloge (razen živina za takojšnji zakol) in jo kmetijske enote uvozijo v referenčnem obdobju, prikaže kot vknjižba v zaloge nedokončane proizvodnje, in zato se odšteje od prodaje. Po drugi strani pa se od prodaje ne odšteje živina, ki se uvršča med osnovna sredstva (npr. rejna čreda) in se kot takšna uvozi.
- 2.070 V praksi je pogosto težko ustrezno razlikovati med različnimi kategorijami živine na podlagi razpoložljivih podatkovnih virov EU (med živino, uvrščeno kot osnovna sredstva, in tisto, ki je uvrščena kot zaloge), zato se kljub vsemu vsak uvoz šteje za uvoz živine, namenjene za pridobivanje zalog, vrednost vse uvožene živine (razen živine, namenjene za takojšen zakol) pa se odšteje od vrednosti prodaje. Ta metoda prikazovanja zagotavlja podobno obravnavo zunanje trgovine z živino, kakor je bila sprejeta za izračun bruto domače proizvodnje v statistiki živinoreje.
- (j) Osnovna sredstva, proizvedena za lastne potrebe
Osnovna sredstva, proizvedena za lastne potrebe: (10q)
- 2.071 Ta vključujejo samo:
- delo kmetijskih enot (☒ na primer ☒ uporabo delovne sile, strojev in drugih proizvodnih sredstev, vključno s sadilnim materialom) za postavitev nasadov za lastne potrebe, kakor so sadovnjaki, vinogradi, nasadi jagodičevja in hmeljevi nasadi. Na splošno sestoji delo pri postavljanju sadovnjakov, vinogradov itn. za lastne potrebe iz velikega števila posameznih delovnih operacij, ki jih ni mogoče količinsko sešteti,
 - živina, proizvedena v kmetijskih enotah in prenesena v njihov stalni kapital (☒ glej točko ☒ 2.161). Ta živina se redi za redno zagotavljanje proizvodnje, (predvsem plemenska živina, molzna živina, delovna živina, ovce in druga živina, rejna za volno; ☒ glej točko ☒ 2.203).
- (k) Končne zaloge
Končne zaloge: (11q)

¹⁵ Pri vrednotenju trgovine se stroški, nastali s prenosom lastništva (trgovske marže in prevozni stroški), vključijo v vrednost pridobitve. Pri trgovini med rezidenčnimi gospodarstvi se prodaja in pridobitve medsebojno izravnavajo, razen v zvezi s stroški prenosa, ki se obravnavajo pri izračunavanju proizvodnje kot „negativna prodaja“.

¹⁶ Enako se obravnavajo tudi drugi kmetijski proizvodi, ki imajo značaj zalog.

- 2.072 To so zaloge dokončanih proizvodov ali nedokončane proizvodnje na gospodarstvih dejavnosti (☒ to je ☒ pri proizvajalcih) na koncu referenčnega leta. Sem se ne prištevajo zaloge na različnih tržnih stopnjah (predvsem rezerve, ki jih imajo prodajalci in predelovalna podjetja) kakor tudi ne intervencijske zaloge.
- 2.073 Tukaj je treba vnesti tudi proizvode, ki se skladiščijo le začasno in se porabijo pozneje v sami dejavnosti (☒ na primer ☒ žito za krmo, seme in sadilni material itn.), saj v času njihovega vnosa v zaloge končna uporaba proizvoda še ni znana.
- (l) Celotna poraba
- Celotna poraba: $(12q)$ (ne vključuje potrošnje znotraj enote) = $(7q) + (8q) + (9q) + (10q) + (11q)$ = predelava pri proizvajalcu plus lastna končna potrošnja plus prodaja plus osnovna sredstva, proizvedena za lastne potrebe, plus končne zaloge.
- 2.074 Ta vnos je vsota stolpcev 7q do 11q.
- (m) Sprememba zalog
- Sprememba zalog: $(12q) = (11q)$ minus $(4q)$ = priliv v zaloge (A) minus izločitve iz zalog (W)
- 2.075 Sprememba zalog v dejavnosti (razen zalog na različnih tržnih stopnjah) med referenčnim letom se meri z izračunom razlike med prilivom v zaloge in izločitvijo iz zalog ali razlike med končnimi in začetnimi zalogami. V zadnjem primeru je treba pri izračunu vrednosti (☒ glej točko ☒ 2.180 in naslednje) odšteti druge spremembe obsega in dobička iz lastnine (brez izgub).
- (n) Proizvodnja kmetijskih dejavnosti
- Proizvodnja kmetijskih dejavnosti = $(6q, \text{ živalska krma}) + (7q) + (8q) + (9q) + (10q) + (12q)$
- 2.076 V skladu s konceptom proizvodnje in predpisi za prikazovanje potrošnje znotraj enote (☒ glej točko ☒ 2.049 in naslednje), predelave kmetijskih proizvodov (☒ glej točki ☒ 2.059 in 2.060) in lastne končne potrošnje (☒ glej točke ☒ 2.061, 2.062 ☒ in ☒ 2.063) se proizvodnja kmetijskih dejavnosti lahko prikaže na naslednji način:

Viri	Porabe	Kmetijska proizvodnja kmetijske dejavnosti
Bruto proizvodnja	Prodaja (skupna, razen trgovine z živino med kmetijskimi gospodarstvi)	X
	Sprememba zalog (s proizvajalci)	X
– Izgube	Osnovna sredstva, proizvedena za lastne potrebe (nasadi, ki večkrat dajejo pridelek, produktivna živina)	X
	Lastna končna potrošnja (kmetijskih proizvodov)	X

= Uporabna proizvodnja	Predelava pri proizvajalcih (kmetijskih proizvodov, ločene dejavnosti)	X
	Potrošnja znotraj enote: – za enako dejavnost: (seme, mleko za živinsko krmo, grozdje za vino, oljke za oljčno olje, jajca za valjenje)	
	– za ločeno dejavnost: rastlinski pridelki, ki se uporabijo v krmi za živino (žito, oljna semena, krma, ki se lahko trži ali ne, itn.)	X
	živalski stranski proizvodi, ki se uporabijo za rastlinsko pridelavo (gnojnica, gnoj)	

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.5(m)

2.077 Koncept „končna proizvodnja“ za merjenje proizvodnje kmetijske dejavnosti vključuje trgovino s kmetijskimi proizvodi in storitvami med kmetijskimi enotami ter potrošnjo proizvodov za živinsko krmo znotraj enote (ki se lahko trži ali ne).

↓ 138/2004 (prilagojeno)

3. *Proizvodnja neločljivih dopolnilnih nekmetijskih dejavnosti*

2.078 Razlikujeta se dve vrsti „neločljivih dopolnilnih nekmetijskih dejavnosti“ (☒ glej točko ☒ 1.29):

- „predelava kmetijskih proizvodov“: ta skupina zajema dejavnosti, ki so podaljšanje kmetijske dejavnosti in v katerih se uporabljajo kmetijski proizvodi. Značilna dejavnost te prve skupine je predelava kmetijskih proizvodov,
- „druge neločljive nekmetijske dopolnilne dejavnosti“: ta skupina zajema dejavnosti, ki uporabljajo kmetijsko gospodarstvo in njegova sredstva za kmetijsko proizvodnjo. Je manj poenotena kakor prva skupina.

2.079 Na splošno vključujejo te dejavnosti različne proizvode (blago in storitve), katerih količin ni mogoče sešteti.

2.080 Proizvodi teh dejavnosti so namenjeni ali za prodajo, barter, plačilo v naravi, lastno končno potrošnjo (☒ glej točko ☒ 2.062) ali gredo v zaloge.

↓ 280/2019 člen 1 in
Priloga I.5(n)

- 2.081 V skladu z ESR 2010, je točka 3.82 Raziskave in razvoj (RR) ustvarjalno delo, opravljeno sistematično za povečanje obsega znanja in uporabo tega znanja za odkrivanje ali razvijanje novih proizvodov, vključno z izboljšanimi različicami ali razvijanjem novih proizvodov, izboljšanimi različicami ali lastnostmi obstoječih proizvodov ali odkrivanjem ali razvijanjem novih ali učinkovitejših proizvodnih postopkov. RR znatnega obsega glede na glavno dejavnost se zajame kot stranska dejavnost lokalne EED. Če je mogoče, se za RR upošteva posebna lokalna EED, ki se ne razporedi kmetijski dejavnosti. Za enote, ki imajo tudi dejavnosti RR, če jih ni mogoče razporediti v ločeno lokalno EED in če je mogoče oceniti izdatke za RR za kmetijske dejavnosti, bi bilo treba te ocene zajeti kot kmetijsko proizvodnjo kot „druge neločljive nekmetijske dopolnilne dejavnosti“ (lastna proizvodnja) in kot bruto investicije v osnovna sredstva.
-

↓ 138/2004

4. *Proizvodnja kmetijske dejavnosti*

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.5(o) (prilagojeno)

- 2.082 V skladu z definicijo proizvodnje kmetijske dejavnosti (☒ glej točko ☒ 1.16) sestoji proizvodnja kmetijske dejavnosti iz vsote proizvodnje kmetijskih proizvodov (☒ glej točki ☒ 2.076 ☒ in ☒ 2.077) ter blaga in storitev, proizvedenih v neločljivih nekmetijskih stranskih dejavnostih (☒ glej točke ☒ 2.078 do 2.081).
-

↓ 138/2004

5. *Vrednotenje proizvodnje*

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.5(p) (prilagojeno)

- 2.082 Proizvodnja se vrednoti po osnovni ceni. Osnovna cena je cena, ki jo proizvajalci prejmejo od kupca za enoto proizvedenega blaga ali storitve, zmanjšana za vse davčne obveznosti (☒ to je ☒ davke na proizvode) na navedeno enoto kot posledica njene proizvodnje ali prodaje, in povečana za vse subvencije (☒ to je ☒ subvencije na proizvode), ki se za navedeno enoto prejmejo kot posledica njene proizvodnje ali prodaje. Osnovna cena ne vključuje prevoznih stroškov, ki jih proizvajalec zaračuna posebej. Prav tako ne vključuje dobičkov in izgub iz lastnine na finančnih in nefinančnih sredstvih (☒ glej ☒ ESR 2010, točka 3.44).

- 2.084 Sestavne dele proizvodnje, kot so prodaja, plačilo v naravi, dopolnjevanje zalog in proizvodi, porabljeni znotraj enote, je treba ovrednotiti po osnovni ceni. Podobno je treba ovrednotiti proizvodnjo za lastno končno porabo (☒ to je ☒ osnovna sredstva za lastno potrošnjo in lastno končno potrošnjo) po osnovni ceni podobnih proizvodov, ki se prodajajo na trgu. Nedokončana proizvodnja in njena povečanja se vrednotijo z deležem tekoče osnovne cene dokončanega proizvoda. Če je treba slednjo oceniti vnaprej, mora vrednotenje temeljiti na dejansko nastalih stroških, povečanih s pribitkom za ocenjeni poslovni presežek ali raznovrstni dohodek.
- 2.085 Pri pripravi ERK v skladu s sistemom „neto“ knjiženja (☒ glej točke ☒ 3.033 in 3.035 do 3.043) se pri določanju osnovne cene ne upošteva DDV, ki ga fakturira proizvajalec.
- 2.086 →₁ Cena, ki jo je prejel proizvajalec, ustreza proizvajalčevi ceni (ne vključuje fakturiranega DDV), kakor je opredeljeno v SNR 2008, točke 6.51 do 6.54 (☒ to je ☒ cena franko kmetijsko gospodarstvo). ← Osnovno ceno lahko izračuna proizvajalec s pribitkom subvencij in brez davkov (razen DDV) na proizvode. Kadar je izračun osnovne cene zaradi težav, ki jih povzroča pripisovanje davka ali subvencije na določen proizvod, se proizvodnja lahko ovrednoti neposredno po osnovni ceni. V tem primeru se izračuna neposredno iz vrednosti proizvajalčeve cene (razen fakturiranega DDV) z odbitkom vrednosti davkov na proizvode (razen VAT) in s pribitkom vrednosti subvencij na proizvode.
- 2.087 Zaradi vrednotenja proizvodnje po osnovni ceni je treba razlikovati med davki (razen DDV) na proizvode in subvencijami na proizvode (☒ glej točki ☒ 3.027 in 3.053) na eni strani in drugimi davki in subvencijami na proizvodnjo (☒ glej točki ☒ 3.044 in 3.058) na drugi strani. Davki in subvencije na proizvode se ne prikažejo v računu ustvarjanja dohodka dejavnosti (ta račun vključuje samo druge davke na proizvodnjo in druge subvencije na proizvodnjo, ☒ glej točko ☒ 3.055).
- 2.088 Cena določenega proizvoda, ki jo prejmejo proizvajalci, ni nujno vedno enaka; lahko se spreminja, med drugim v skladu z vrsto pošiljke. Na primer struktura, kar zadeva kakovost, proizvoda, ki ga neposredno izvozi proizvajalec, je lahko drugačna od strukture prodaje, namenjene za nacionalno potrošnjo, ali domače prodaje drugim kmetijskim enotam. Posledično bi imelo to blago drugačno ceno. Pripomniti je treba, da je treba prejemke ali plačila denarnih nadomestil za izvoz upoštevati v ERK, kadar proizvodna enota neposredno izvaža svojo proizvodnjo.
- 2.089 Ta splošna načela vrednotenja zahtevajo posebno obravnavo za določene proizvode, kot so sezonski proizvodi in vino. Obrazložena je v oddelku, ki ureja vrednotenje spremembe zalog (☒ glej točke ☒ 2.186 do 2.201).

C. VMESNA POTROŠNJA

↓ 2019/280 člen 1 in Priloga I.5(r)
(prilagojeno)

(☒ glej ☒ ESR 2010, 3.88 do 3.92)

↓ 138/2004

1. Definicija

↓ 2019/280 člen 1 in Priloga I.5(s)
(prilagojeno)

2.090 Vmesno potrošnjo sestavlja vrednost vseh proizvodov in storitev, ki se kot vložek potrošijo v proizvodnem procesu, ne vključujejo pa osnovnih sredstev, katerih potrošnja je zajeta kot potrošnja stalnega kapitala. Zadevno blago in storitve se lahko v proizvodnem procesu preoblikujejo ali pa porabijo (☒ glej ☒ ESR 2010, točka 3.88). V natančni klasifikaciji po različnih kategorijah postavk vmesna potrošnja prikazuje prepletanje kmetijstva z drugimi vejami gospodarstva, ki ga prinašajo vložki. Vmesna potrošnja se uporablja tudi kot vknjižba v izračunu intenzivnosti dejavnikov (to je razmerja med dvema dejavnikoma proizvodnje, npr. vložek vmesne potrošnje in dela).

↓ 2019/280 člen 1 in Priloga I.5(t)
(prilagojeno)

2.091 Vmesna potrošnja izključuje nova ali obstoječa pridobljena osnovna sredstva, ki jih je proizvedlo gospodarstvo ali so bila uvožena: zajeta so kot bruto investicije v osnovna sredstva (☒ glej točko ☒ 2.110, (c) do (f)). To zadeva postavke, ki so nekmetijska osnovna sredstva, kakor so objekti ali druge strukture, stroji in oprema ter kmetijska osnovna sredstva, kakor so nasadi in živina v produktivni dobi. Pridobitev neproizvedenih sredstev, kot so zemljišča, je prav tako izključena iz vmesne potrošnje. Orodja, ki niso draga in se uporabljajo za splošne dejavnosti, kot so žage, kladiva, izvijači, navadni in francoski ključi za vijake, momentni ključi ter drugo ročno orodje, majhne naprave, kot so žepni kalkulatorji, so prikazani kot vmesna potrošnja.

↓ 138/2004 (prilagojeno)

2.092 Vmesna potrošnja vključuje blago in storitve, porabljene v pomožnih dejavnostih (☒ na primer ☒ upravljanje nakupov in prodaj, trženje, računovodstvo, prevoz, skladiščenje, vzdrževanje itd.). Potrošnja teh proizvodov in storitev se ne bi smela razlikovati od potrošnje proizvodov in storitev, porabljenih med izvajanjem glavne (ali dopolnilne) dejavnosti lokalne EED.

- 2.093 Vmesna potrošnja vključuje tudi vse izdatke za blago in storitve, ki sicer koristijo zaposlenim, v glavnem pa delodajalcu¹⁷ (☒ na primer ☒ povračila zaposlenim za stroške potovanj, ločenega življenja, selitev ter zabav, nastalih med službo; stroški za zagotavljanje udobja na delovnem mestu).
- 2.094 Zaradi sprejetja pojma dejavnosti in lokalne EED kot osnovne enote ERK vmesna potrošnja dejavnosti vključuje blago in storitve, ki jih zagotavlja ena lokalna EED drugi lokalni EED (za namene proizvodnega procesa), četudi te enote pripadajo isti institucionalni enoti.

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.5(u) (prilagojeno)

- 2.095 Trgovina z živino, ki je podobna zalagam nedokončane proizvodnje (kakor so prašički in jajca za valjenje) in poteka med kmetijskimi enotami, ter uvoz živine, nista zajeta kot vmesna potrošnja (ali katera koli vrsta proizvodnje) (☒ glej točke ☒ 2.066 do 2.070).

↓ 138/2004 (prilagojeno)

- 2.096 Proizvodi in storitve, ki se proizvedejo in potrošijo v isti kmetijski enoti (☒ to je ☒ proizvedeno in porabljeno v istem referenčnem obdobju za namene kmetijske proizvodnje) niso zajeti kot vmesna potrošnja, razen če se navedejo tudi v proizvodnji dejavnosti (kot rastlinski pridelki, ki se uporabijo kot krma, ☒ glej točke ☒ 2.049 do 2.057 ☒ in točko ☒ 2.060).

2. *Elementi vmesne potrošnje*

(a) Seme in sadike

- 2.097 Ta skupina zajema celotno potrošnjo odkupljenega domačega in uvoženega semena in sadik za tekočo proizvodnjo ter za ohranjanje stanja v vinogradih, sadovnjakih in nasadih božičnih drevesc. Vključuje zlasti neposreden nakup semena in sadik od drugih kmetov. Vendar pa seme, pridelano in porabljeno v isti enoti v istem referenčnem obdobju, ni zajeto v tem poglavju (☒ glej točko ☒ 2.052).

- 2.098 Treba je opozoriti, da vmesna potrošnja semena kmetijskih rastlin v glavnem ustreza: (i) prvi generaciji semena, ki ga kupi proizvajalec za razmnoževanje; in (ii) certificiranemu semenu, ki ga kupi kmetovalec za rastlinsko pridelavo.

(b) Energija; maziva

- 2.099 Ta skupina zajema električno energijo, plin in vsa druga trdna in tekoča goriva in pogonske snovi. Treba je opozoriti, da se prikazuje samo potrošnja energije na kmetijskem gospodarstvu in ne potrošnja energije v gospodinjstvu kmetovalca.

(c) Gnojila in sredstva za izboljšanje tal

- 2.100 Sredstva za izboljšanje tal vključujejo, na primer, apno, šoto, blato, pesek in sintetične pene.

¹⁷ Tako je navadno v primeru, če delodajalec s temi izdatki proizvodnjo spodbuja in v nekaterih primerih omogoča.

- (d) Proizvodi za zaščito rastlin in pesticidi
- 2.101 Vključujejo herbicide, fungicide, pesticide in druge podobne anorganske in organske snovi (☒ na primer ☒ zastrupljena vaba).
- (e) Veterinarski stroški
- 2.102 Tukaj so zajeta zdravila, za katere se račun izdaja ločeno od računa za veterinarja (zdravila, ki jih neposredno odmeri veterinar se zajemajo skupaj z računom za veterinarja), in veterinarski stroški.
- (f) Živalska krma
- 2.103 Ta skupina zajema vso odkupljeno in uvoženo krmo, predelano ali nepredelano, vključno s tisto, ki je pridobljena neposredno od drugih kmetovalcev. Rastlinski pridelki, ki se uporabljajo v živalski krmi, pridelani in uporabljeni v istem referenčnem obdobju na istem kmetijskem gospodarstvu, so prav tako zajeti in se vnesejo v podskupino naslova živalska krma kot potrošnja znotraj enote (☒ glej točko ☒ 2.057). Zajeti so tudi v proizvodnji.
- 2.104 Stroške, nastale pri pripravi in konzerviranju krme (☒ na primer ☒ stroški energije in stroški za kemične konzervanse itd.), je treba razvrstiti po vrsti stroška in ne skupaj s samo krmo.
- (g) Vzdrževanje strojev in opreme
- 2.105 Ta skupina vključuje:
- nakupi proizvodov in storitev za vzdrževanje (☒ to je ☒redno nadomeščanje posameznih pokvarjenih strojev ali pokvarjenih delov) in popravila, potrebna za vzdrževanje osnovnih sredstev v uporabnem stanju (☒ glej točke ☒ 2.127☒ , 2.128 in ☒ 2.129),
 - nakup opreme za zaščito kmetijskih rastlin (razen pripravkov za zaščito rastlin in nadzor nad škodljivci, ☒ glej točko ☒ 2.101), kakor so detonatorji, zaščita pred točo, orošanje proti pozebi itd.
- (h) Vzdrževanje stavb
- 2.106 Ta skupina zajema nakup materiala (cement, zidaki itd.), stroške dela ali skupne stroške, ki jih imajo kmetovalci za vzdrževanje kmetijskih stavb ali drugih struktur (razen stanovanja) (☒ glej točke ☒ 2.127 ☒ , 2.128 in ☒ 2.129).
- (i) Kmetijske storitve
- 2.107 Te kmetijske storitve (ki predstavljajo najem strojev in opreme z ustreznim delom) so sestavni del kmetijstva (☒ glej točke ☒ 1.79 do 1.88) in so zajete kot vmesna potrošnja ter se vnašajo tudi pod „proizvodnjo“.

		↓ 909/2006 člen 1 in Priloga I.2
(j)	Posredno merjene storitve finančnega posredništva (PMSFP)	
		↓ 2019/280 člen 1 in Priloga I.5(v) (prilagojeno)
2.108	V skladu z dogovorom ESR 2010 je treba vrednost posredno merjenih storitev finančnega posredništva (PMSFP), ki jih uporablja kmetijska dejavnost, prikazati kot vmesno potrošnjo kmetijske dejavnosti (☒) glej ☒ Poglavje 14, ESR 2010).	
		↓ 909/2006 člen 1 in Priloga I.3
(k)	Drugo blago in storitve	
		↓ 138/2004
2.109	To drugo blago in storitve vključujejo:	
		↓ 2019/280 člen 1 in Priloga I.5(w) (prilagojeno)
	(a) plačano najemnino, neposredno ali kot del pogodbe o najemu, za uporabo nerezidenčnih stavb in drugih kapitalskih sredstev (opredmetenih ali neopredmetenih), kakor so najem strojev in opreme brez izvajalcev (☒) glej točko ☒ 1.23) ali računalniške programske opreme. Če pa ni mogoče razlikovati med najemom lokalne EED nestanovanjskih stavb in najemom zemljišč, je v računu dohodka podjetja celotna postavka zajeta kot najem zemljišča (☒) glej točko ☒ 3.082);	
		↓ 138/2004
	(b) plačila za zdravniške preglede delavcev;	
	(c) plačila za kmetijske svetovalce, raziskovalce, računovodje, davčne svetovalce, odvetnike itd.;	
		↓ 2019/280 člen 1 in Priloga I.5(w)
	(d) nakupi storitev tržnih raziskav in oglaševanja, izdatki za usposabljanje osebja in podobne storitve;	
		↓ 138/2004 (prilagojeno)
	(e) izdatki za prevozne storitve: to vključuje povračila zaposlenim za stroške potovanja, ločenega življenja in selitev zaradi službe, zlasti v korist delodajalca, ter zneske, ki jih plača delodajalec neodvisnim podjetjem, ki zaposlenim zagotavljajo prevoz (razen prevoza med domom in službo; ☒) glej točko ☒	

2.093, ☒ točko ☒ 2.110(b) in ☒ točko ☒ 3.016) ter prevoza proizvodov na sejme in razstave. Če po drugi strani prevoz zagotavlja osebje in lasten prevoz delodajalca, naj bi se stroški zajeli v ustrezna poglavja.

Ker se nakup proizvodov vrednoti po kupčevih cenah in prodaja po osnovni ceni (☒ glej točke ☒ 2.111 in 2.112, 2.083), se stroški prevoza proizvodov ponavadi ne navajajo ločeno. Šteje se, da se prevozni stroški, vključeni v prodajo, zaračunajo ločeno. Če proizvajalec najame tretjo stranko za prevoz proizvodov kupcu, se prevozni stroški ne navajajo niti kot vmesna potrošnja niti kot proizvodnja v ERK. Če je proizvajalec ☒ tisti, ki ☒ prevaža blago, se to obravnava kot nekmetijska dejavnost, za katero bi se morali stroški ustrezno zajeti, če je dejavnost neločljiva. Slednjič to poglavje vsebuje izdatke, nastale pri izvajanju nekmetijskih dopolnilnih dejavnosti v zvezi s prevozom, trgovino in skladiščenjem za tretje stranke;

- (f) poštni in telekomunikacijski stroški;

↓ 2022/590 člen 1.4 in Priloga I.4
(prilagojeno)

- (g) nadomestilo za storitve, vsebovane v bruto premijah za zavarovanje, ki podjetju zagotavlja kritje pred tveganji, kakršna so izguba živine, škoda zaradi toče, pozebe, požara in neviht. Preostanek, torej neto premija, je sestavni del bruto premije, ki je na razpolago zavarovalnici za poravnavanje terjatev.

Natančna porazdelitev bruto premij na dva sestavna dela se lahko opravi samo za nacionalno gospodarstvo v celoti, kot v primeru nacionalnih računov. Razdelitev sestavnega dela storitve med proizvodne panoge se običajno opravi z ustreznimi ključi za razdelitev, v povezavi s sestavo tabel vložek-rezultat. Zato se je potrebno pri izpolnjevanju te postavke v ERK sklicevati na nacionalne račune (za zajemanje subvencij v zvezi z zavarovalnimi storitvami, glej ☒ točko ☒ 3.063, opomba 1);

↓ 138/2004

- (h) pristojbine za vzrejo;

↓ 909/2006 člen 1 in Priloga I.4

- (i) zaračunani stroški banke (vendar ne obresti za bančna posojila);

↓ 138/2004

- (j) prispevki, članarine za članstvo v strokovnih združenjih, kakor so kmetijska zbornica, gospodarska zbornica in kmetijski sindikati;
- (k) prispevki kmetijskim zadrugam;
- (l) stroški mlečnih testov, razstave in vpisi v rodovne knjige;
- (m) izdatki za umetno oploditev in kastracijo;
- (n) plačila za uporabo neproizvedenih neopredmetenih sredstev, kakor so patentirana sredstva, blagovne znamke, avtorske pravice, mlečne kvote in

druge proizvodne pravice,. nakup teh neproizvedenih neopredmetenih sredstev, so po drugi strani zajeta na računu kapitala;

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.5(w) (prilagojeno)

- (o) plačila javnim organom za pridobitev licenc ali dovoljenj za opravljanje trgovinske ali poklicne dejavnosti, če se za dovoljenja zakonsko zahtevajo natančni pregledi (razen če so stroški nesorazmerni s koristmi zadevnih storitev, ☒ glej točko ☒ 3.048(e) in ESR 2010, točka 4.80(d));
- (p) nakupi majhnega orodja, ki ni drago, delovnih oblačil, rezervnih delov in trajne opreme, ki se uporablja za razmeroma preprosta dela (ESR 2010, točka 3.89 (f) (1) in SNR 2008, točka 6.225);
- (q) pristojbine za kratkoročne pogodbe, najeme in licence, prikazane kot neproizvedena sredstva; to ne vključuje izrecnega nakupa takih neproizvedenih sredstev.

↓ 138/2004 (prilagojeno)
→₁ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.5(x)
→₂ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.5(y)

(k) postavke, ki ne sodijo v vmesno potrošnjo.

2.110 Vmesna potrošnja ne vključuje:

- (a) proizvodov in tržnih storitev, ki jih zagotavljajo proizvodne enote svojim zaposlenim zastonj ali po znižani ceni, če ta izdatek jasno in predvsem koristi zaposlenim. Vrednost teh proizvodov in storitev je del sredstev za zaposlene (☒ glej točko ☒ 3.018);
- (b) potnih stroškov, ki jih plača delodajalec zaposlenim v gotovini; obravnavajo se kot element sredstev za zaposlene (zaposleni ta denar porabi za plačilo ☒ svojega ☒ prevoza med domom in službo) (☒ glej točko ☒ 3.018(c)). Podobno se plačila, ki jih opravi delodajalec neposredno prevoznemu podjetju za skupni prevoz delavcev (za pot med domom in službo), obravnavajo kot sredstva za zaposlene. Te storitve, kakor so prevoz od doma v službo ali parkirišča, imajo nekatere značilnosti vmesne potrošnje. →₁ Vendar pa se šteje, da delodajalci potrebujejo to vrsto storitev, da privabijo in zadržijo zaposlene (in bi jih morali običajno vseeno sami plačati) in ne zaradi potreb samega proizvodnega procesa (☒ glej ☒ SNR 2008, točka 7.51); ←
- (c) nakupov kmetijskih objektov in premičnin (to je osnovnega sredstva, katerega običajno obdobje uporabe je več kakor eno leto); taki nakupi se štejejo kot bruto investicije v osnovna sredstva (☒ glej točko ☒ 2.162);
- (d) plačila finančnega lizinga za uporabo osnovnih sredstev za kmetijstvo ne predstavljajo nakupa storitev, ampak transakcijo, ki se deloma vpiše pod obresti (v račun podjetniškega dohodka) in deloma kot povračilo kapitala (v finančni račun) (☒ glej točko ☒ 2.123);

- (e) izdatkov za prenavljanje (za vzdrževanje ☒ glej točki ☒ 2.105 in 2.106) osnovnih sredstev (prenavljanje streh, žlebov, električnih in ogrevalnih napeljav v kmetijskih objektih) in izdatkov za izboljšanje in popravilo osnovnih sredstev za podaljšanje običajne življenjske dobe ali povečanje produktivnosti; to podaljšanje se obravnava kot bruto investicija v osnovna sredstva, ker presega najnujnejše za ohranjanje osnovnih sredstev v delovnem stanju (☒ glej točke ☒ 2.127☒, 2.128 in ☒ 2.129);
- (f) ➔₁ nakupa storitev, povezanih s pridobitvijo lastništva zemljišč, objektov in drugih obstoječih osnovnih sredstev, kakor so plačila za posrednike, pravne zastopnike, raziskovalce, inženirje itd., ter plačila za vpise v zemljiško knjigo (☒ glej ☒ ESR 2010, točka 3.133). ⬅ To se obravnava, kakor da je del bruto investicij v osnovna sredstva (☒ glej točki ☒ 2.132 in 2.133);
- (g) proizvodov in storitev, proizvedenih in porabljenih v isti enoti in v istem referenčnem obdobju (razen nekaterih proizvodov, ☒ glej točke ☒ 2.056, 2.103 ☒ in ☒ 2.107). Ti proizvodi in storitve se tudi ne zajamejo kot proizvodnja;
- (h) plačana najemnina za uporabo zemljišča se navede pod „najemnina“ (☒ glej točko ☒ 3.080);
- (i) izdatkov za uporabo stanovanj, to je končna potrošnja (računi za gospodinjstva) in ni prikazana v ERK;
- (j) obrabe osnovnih sredstev, ki sodi pod potrošnjo stalnega kapitala (☒ glej točko ☒ 3.099);
- (k) neto zavarovalnih premij (☒ glej točko ☒ 2.109(g));
- (l) zavarovalnih premij za osebne sheme zavarovanja za primer poškodb in prispevkov za shemo zdravstvenega in nezgodnega zavarovanja; razdeljeni so med razdelitvene transakcije in končno potrošnjo (računi za gospodinjstva);
- (m) pristojbin za vodo, plačanih kot davek in nepovezanih s količino porabljene vode;
- (n) nakupa storitev od javnih organov pod nekaterimi okoliščinami (☒ glej točko ☒ 3.048(e)).

3. *Vrednotenje vmesne potrošnje*

- 2.111 Proizvodi, porabljeni za vmesno potrošnjo, bi se morali vrednotiti po kupčevih cenah za podobne proizvode in storitve, ki se uporabljajo ob času njihovega vnosa v proizvodni proces.
- 2.112 Kupčeva cena je cena, ki jo kupec dejansko plača za izdelke v času nakupa. Vključuje davke minus subvencije na proizvode (vendar izključuje odbitne davke na proizvode, kot je DDV). ➔₂ Kupčeva cena vključuje tudi vse prevozne stroške, ki jih kupec posebej plača za dobavo proizvoda ob želenem času in na želeno mesto; od standardne cene so odšteti vsi popusti za nakupe v velikih količinah ali za zunajsezonske nakupe; ne vključuje obresti in zaračunanih storitev, ki nastanejo v okviru kreditnih dogovorov; ne vključuje nobenih dodatnih plačil, nastalih zaradi neplačila v roku, ki je dogovorjen ob nakupu (ESR 2010, točka 3.06). ⬅
- 2.113 Za razliko od drugih panog gospodarstva so v kmetijstvu pomembne subvencije, ki se nanašajo na vmesno potrošnjo. Njihov namen je zmanjšati stroške vmesne potrošnje. Če so te subvencije uvrščene kot subvencije na (nekmetijske) proizvode,

znižujejo vrednost vmesne potrošnje, ki se zajame po kupčevih cenah (ne glede na to, ali so plačane dobaviteljem vmesne potrošnje ali kmetijskim proizvajalcem).

- 2.114 Če proizvode ali storitve uvaža neposredno proizvodna enota, naj bi uporabljena kupčeva cena vključevala vse uvozne dajatve, neodbitni DDV in denarne kompenzacijske zneske (prejemke ali plačila).
- 2.115 Vmesna potrošnja se vrednoti brez odbitnega DDV. Odbitni DDV se izračuna za vse nakupe, ki jih opravijo kmetijske enote, ne glede na to, ali se DDV zaračunava po standardnem ali pavšalnem sistemu. Razlika med odbitnim DDV, ki bi ga lahko odbile kmetijske enote na podlagi pavšalnega sistema, če bi zanje veljala standardna shema DDV, in pavšalnim nadomestilom, predstavlja previsoko in prenizko nadomestilo DDV. To se zajame pod druge subvencije na proizvodnjo (☒ glej točki ☒ 3.041 in 3.042).

D. BRUTO INVESTICIJE

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.5(aa) (prilagojeno)

(☒ glej ☒ ESR 2010, točke 3.122 do 3.157)

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.5(bb)

- 2.116 Bruto investicije vključujejo:
- bruto investicije v osnovna sredstva (P.51g),
 - spremembe zalog (P.52);
 - pridobitve minus odtujitve vrednostnih predmetov (P.53).

↓ 138/2004

- 2.117 Ker so ERK računi, sestavljeni za prikazovanje tokov, ki jih ustvarjajo enote v okviru proizvodne funkcije, so spodaj obravnavane samo bruto investicije v osnovna sredstva in spremembe zalog.

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.5(cc) (prilagojeno)

- 2.118 Bruto investicije so merjena bruto potrošnja stalnega kapitala (P.51c).
Neto investicije (P.51n) so bruto investicije z odbitkom potrošnje stalnega kapitala. Potrošnja stalnega kapitala je vrednost amortizacije osnovnih sredstev zaradi običajne obrabe med proizvodnim procesom (☒ glej točko ☒ 3.099).

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.5(dd)

1. *Bruto investicije v osnovna sredstva*

↓ 138/2004

(a) Definicija

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.5(ee) (prilagojeno)

- 2.119 Bruto investicije v osnovna sredstva vključujejo pridobitve, zmanjšane za odtujitve, osnovnih sredstev s strani rezidenčnih proizvajalcev v danem obdobju, povečane za določena povečanja vrednosti neproizvedenih sredstev, ki so rezultat proizvodne dejavnosti proizvajalcev ali institucionalnih enot (ESR 2010, točke 3.125 do 3.129). Osnovna sredstva so proizvedena sredstva, ki se v proizvodnji uporabljajo več kot eno leto (☒) glej ☒ ESR 2010, točka 3.124 in Priloga 7.1).

↓ 138/2004 (prilagojeno)
→₁ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.1(a)

(b) Komentar za nacionalno gospodarstvo kot celoto

- 2.120 Bruto investicije v osnovna sredstva nacionalnega gospodarstva se razumejo kot delež bruto domačega proizvoda (BDP), proizveden v referenčnem letu, ki je namenjen za uporabo v obdobju, daljšem od enega leta, kot proizvodna sredstva v proizvodnem procesu (za razliko od končne potrošnje zasebnih ali javnih gospodinjstev, izvoza in sprememb zalog). Zato se proizvodi, ki so bili sicer proizvedeni v preteklem obdobju in so torej vključeni v nacionalni proizvod ter so dani v drugačno uporabo v referenčnem obdobju, ne vključijo v bruto investicije v osnovna sredstva nacionalnega gospodarstva. Sprememba uporabe ali lastništva ne pomeni, da taki proizvodi postanejo še enkrat del domačega proizvoda in nikakor ne spreminjajo skupne mase stalnega kapitala nacionalnega gospodarstva v celoti. Vključitev takih transakcij pa je pomembna v analizah po homogenih panogah, dejavnostih ali sektorjih.
- 2.121 Če sprememba lastništva povzroči drugačno uporabo (☒) to je ☒ ne več kakor kapitalska sredstva), gre za zmanjšanje kapitalskih sredstev nacionalnega gospodarstva. Najobičajnejši tak primer so rabljena motorna vozila, ki jih gospodinjstva kupijo od proizvodnih enot, rabljena pomorska plovila, prodana v drugo državo, in osnovna sredstva, ki so bila razdeljena in dana v vmesno uporabo. Ker je nova uporaba v teh primerih del nacionalnega proizvoda (končna potrošnja, izvoz ali druga uporaba, odvisno od vrste sredstva, proizvedenega od začetka), je treba zaradi tega zmanjšati bruto investicije v osnovna sredstva. Zato →₁ ESR 2010 ← uporablja pojem neto nabav obstoječega proizvedenega sredstva za izračun bruto investicij v osnovna sredstva: to poglavje omogoča odtujitve kapitala, to je upoštevanje zmanjšanja stalnega kapitala.

- 2.122 Neto pridobitve obstoječih sredstev so lahko pozitivne, torej predstavljajo povečanje kapitalskih sredstev v gospodarstvu kot celoti. Tako je na primer, če so rabljena vozila, ki so bila že uvrščena kot končna potrošnja v nacionalni proizvod, kupijo za uporabo kot stalni kapital. Ker prodaja obstoječega investicijskega sredstva presega nakupe, so neto pridobitve negativne za nacionalno gospodarstvo v celoti. Če pa se bruto investicije v osnovna sredstva razdelijo po uporabniških gospodarskih panogah, so neto pridobitve lahko pozitivne za nekatere panoge.

(c) Merilo za prenos lastništva

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.5(ff) (prilagojeno)

- 2.123 Določitev bruto investicij v osnovna sredstva sektorjev ali panog gospodarstva temelji na merilu lastništva (pridobitev, odtujitev) in ne na merilu uporabe sredstva. Treba je navesti, da se osnovna sredstva, pridobljena s finančnim lizingom (vendar ne preprosto najeta), obravnavajo kot sredstva najemodajalca (če je najemodajalec proizvajalec) in ne najemodajalca, ki obdrži finančno sredstvo, ki ustreza ocenjeni terjatvi (☒ glej točko ☒ 2.110(d) in Poglavje 15 ESR 2010 o razlikovanju med različnimi oblikami najema trajnega blaga) ☒¹⁸ ☒.
-

↓ 138/2004
→₁ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.5(gg)

- 2.124 →₁ Uporaba merila lastništva je odvisna od statističnega sistema, na podlagi katerega se izračunavajo bruto investicije v osnovna sredstva. ← Če so to podatki kupcev, v teoriji ni težav (razen praktičnih težav zajema vseh investitorjev). Pogosto pa (in to velja zlasti v kmetijstvu) se za osnovo za izračun uporabljajo podatki proizvajalcev osnovnih sredstev o proizvodnji ali prodaji. Poleg tistih primerov, kadar ni jasno, ali proizvod sodi pod rubriko osnovnega sredstva ali ne, je težko tudi določiti dejanskega kupca, ker narava osnovnega sredstva samo navaja, kdo je uporabnik. V kmetijstvu zato obstaja tveganje, da bodo zajeti tudi investicijski proizvodi, ki jih niso kupila kmetijska gospodarstva, ampak komercialna podjetja za namen oddajanja brez upravljavcev.

(d) Pridobitve

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.5(hh) (prilagojeno)

- 2.125 Pridobitve osnovnih sredstev zajemajo nova ali obstoječa osnovna sredstva, ki so bila pridobljena (kupljena, pridobljena z barterskimi transakcijami, prejeta kot kapitalski prenos v naravi ali pridobljena s finančnim lizingom), osnovna sredstva, proizvedena in zadržana za proizvajalčevo lastno uporabo, velike izboljšave osnovnih sredstev in neproizvedenih opredmetenih sredstev, naravno rast v

¹⁸ Leasing se razlikuje od preprostega najema v tem, da se tveganja in prednosti lastništva pri leasingu prenesejo dejansko, pravno pa ne, od najemodajalca na najemodajalca (uporabnika sredstva). ESR ☒ 2010 ☒ upošteva gospodarske razmere leasinga tako, da za zajemanje upošteva, da najemodajalec zagotovi posojilo najemodajalcu, ki slednjemu omogoča nakup trajnega blaga in to, da dejansko postane lastnik. Leasing se zato obravnava kot posebna oblika investicijskega financiranja.

↓ 138/2004 (prilagojeno)
→₁ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.5(jj)

- 2.126 →₁ Nakup ali proizvodnja trajnega blaga za lasten račun, potrebnega za začetno namestitvev, pomeni investicije v osnovna sredstva. ← Zaloga steklenic v pivovarni ali podjetju, ki proizvaja vino (razen nepovratnih steklenic), na primer predstavlja količino proizvodov, ki se zajamejo kot sredstva, čeprav je vrednost vsake steklenice zanemarljiva. Enako velja za stole in mize, posodo in pribor v restavraciji ali za orodje v podjetju. Začetna namestitvev teh sredstev predstavlja investicijo v osnovna sredstva: vendar pa se potrošnja stalnega kapitala v teh primerih ne računa, ker se predpostavlja, da potem ko je namestitvev opravljena, ohranja enako vrednost zaradi stalnih nakupov nadomestnih predmetov, ki nadomestijo izgubljene ali neuporabne. Tekoči nadomestni nakupi so zajeti kot vmesna potrošnja. To pravilo, ki je v teoriji jasno, se včasih težko uporablja v praksi, ker statistični podatki o proizvodnji ali prodaji ne dajejo jasne predstave o tem, ali so bili zadevni proizvodi kupljeni za začetno namestitvev ali za nadomestitev obstoječih predmetov.
- 2.127 Proizvodi in storitve, vključeni v obstoječa osnovna sredstva za njihovo izboljšanje, ponovno gradnjo ali predelavo, ki podaljšujejo njihovo uporabnost ali povečujejo produktivnost, se zajamejo z osnovnimi sredstvi, v katera so vključeni. To delo se šteje kot pridobitev novih osnovnih sredstev. Načeloma to poglavje vključuje vse proizvode in storitve, vključene v osnovna sredstva, ki presegajo obseg tekočega vzdrževanja in popravil. Kot tekoče vzdrževanje se obravnavajo vse storitve, ki jih je glede na običajno življenjsko dobo osnovnega sredstva treba zagotavljati večkrat v relativno kratkih presledkih, da bi ohranjali sredstvo v uporabnem stanju. Zajema na primer nadomestilo sestavnih delov osnovnega sredstva, ki se hitro obrabljajo, zunanje ali notranje pleskanje itd.
- 2.128 Višina zneskov, potrošenih za to vzdrževanje, nikakor ni merilo za določanje, ali storitev ustvarja sredstvo ali predstavlja tekoče vzdrževanje, ker so lahko pri kapitalskih postavkah z visoko vrednostjo tudi storitve za tekoče vzdrževanje zelo drage (☒ glej točko ☒ 2.110(e)). Pravzaprav bi morala biti razdelitev storitev, opravljenih na obstoječih osnovnih sredstvih za kategorijo „tekoče vzdrževanje“ ali „bruto investicije v osnovna sredstva“, določena s presledkom, ki bo potekel pred ponovitvijo storitve, ☒ na primer ☒. nadomestilo delov, ki se običajno obrabijo v enem letu, kakor so pnevmatike tovornjakov, in se šteje kot tekoče vzdrževanje, medtem ko nadomestilo motorja predstavlja investicije v osnovna sredstva, ne zato, ker je vrednost višja, ampak zato, ker motorja ponavadi ni treba nadomestiti vsako leto, ampak šele po več letih. Zajemanje storitve te vrste v rubriko sredstva (to je obravnava kot investicije v osnovna sredstva in ne kot tekoče vzdrževanje) omogoča enakomerno razdelitev vrednosti čez celotno obdobje uporabe s pomočjo potrošnje stalnega kapitala.

↓ 2019/280 člen 1 in Priloga I.5(kk) (prilagojeno)

- 2.129 SNR 2008 navaja, da bi bilo treba določiti izboljšave osnovnih sredstev glede na obseg sprememb značilnosti osnovnih sredstev, to je glede na večje spremembe velikosti, oblike, delovanja, zmogljivosti ali pričakovane življenjske dobe, ali glede na dejstvo, da izboljšave niso take spremembe, ki bi potekale redno pri drugih osnovnih sredstvih iste vrste kot del rednih programov vzdrževanja in popravil (☒ glej ☒ SNR 2008, točki 10.43 in 10.46).
-

↓ 138/2004

(e) Odtujitve

↓ 2019/280 člen 1 in Priloga I.5(ll) (prilagojeno)

- 2.130 Odtujitve osnovnih sredstev obsegajo prodajo, rušenje, spremembo v odpadni material ali uničenje osnovnih sredstev s strani lastnika, ali njihovo oddajo z barterскими prenosi ali kapitalskimi transferji v naravi (☒ glej ☒ ESR 2010, točka 3.125(b) in točka 3.126). Odtujitve običajno povzročijo spremembo lastništva in imajo neposreden ekonomski namen (zato se tista osnovna sredstva, ki jih lastnik poruši, spremenijo v odpadni material ali uničijo, da se prepreči njihova nadaljnja ekonomska uporaba, ne vključijo v te odtujitve) (☒ glej ☒ SNR 2008, točka 10.38). Vendar pa lahko nekatere odtujitve ostanejo v isti institucionalni enoti, na primer živina, ki jo kmet zakolje in porabi v svoji družini.
-

↓ 138/2004 (prilagojeno) → 2019/280 člen 1 in Priloga I.5(mm)

(f) Vrednotenje bruto investicij v osnovna sredstva

- 2.131 Bruto investicije v osnovna sredstva se vrednotijo po kupčevih cenah (vključno s cenami prenosa lastništva, namestitve in drugih stroškov prevoza) ali, če se proizvajajo za lasten račun, se vrednotijo po osnovnih cenah podobnih osnovnih sredstev (osnovna cena se lahko dobi iz vsote nastalih stroškov). Odtujitve bi se morale zajemati po prodajni ceni, ki bi morala ustrezati kupčevi ceni z odštetimi stroški, nastalimi s prenosom lastništva sredstev, namestitvijo in stroški prevoza (☒ glej točko ☒ 2.130).

(g) Stroški prenosa lastništva

- 2.132 Stroški prenosa lastništva sredstev predstavljajo bruto investicije v osnovna sredstva kupca, četudi nekatere stroške plača prodajalec. Obsegajo izdatke, nastale za prevzem lastništva sredstev (namestitev in prevozni stroški itd.), pristojbine in provizije posrednikov (pravni zastopniki, izvedenci itd.) ter davke, ki se plačajo na posredniške storitve, uporabljene pri prenosu lastništva sredstev.
- 2.133 Bruto investicije v osnovna sredstva kupca obsegajo vrednost pridobljenega sredstva (brez stroškov prenosa), skupaj s skupnimi stroški prenosa pri pridobitvi. Bruto

investicije v osnovna sredstva prodajalca pa obsegajo le vrednost prodanega sredstva (brez stroškov prenosa)¹⁹. Pri neproizvedenih sredstvih (zemljišče ali patentirana sredstva, proizvodne pravice), ki niso vključena v bruto investicije v osnovna sredstva, morajo biti ti stroški ločeni od pridobitev/odtujitev teh sredstev in zajeti pod drugo rubriko kot bruto investicije v osnovna sredstva kupca.

(h) Bruto investicije v osnovna sredstva in spremembe vrednosti sredstev

2.134 Bilanca stanja, ki je razčlenjen seznam vrednosti sredstev v lasti in sprejetih obveznosti, zagotavlja podatke o različnih sestavnih delih spremembe vrednosti sredstev. ➔₁ Kakor je določeno v bilancah stanja (☒ glej ☒ ESR 2010, točki 7.12 in 7.13), se sprememba vrednosti sredstva med koncem in začetkom obračunskega obdobja lahko opiše na naslednji način: ⬅

vrednost sredstev na koncu obračunskega obdobja	
– vrednost sredstev na začetku obračunskega obdobja =	bruto investicije v osnovna sredstva
	– potrošnja stalnega kapitala
	+ druge spremembe obsega
	+ nominalni dobički (brez izgub) iz lastnine

2.135 Nominalni dobički (brez izgub) iz lastnine ustrezajo dobičkom iz lastnine (brez izgub), ki so se nabrali v obravnavanem obdobju in so posledica spremembe cene sredstev, katerih ekonomske in fizične (kvantitativne in kvalitativne) značilnosti ostajajo nespremenjene v obravnavanem obdobju. Te spremembe se zajamejo v računu revalorizacije.

2.136 Druge spremembe obsega sredstev so tokovi, ki omogočajo zajemanje odkritja, poslabšanja ali izčrpanja naravnih sredstev ter posledic izrednih dogodkov, ki lahko spremenijo koristi, črpane iz sredstev. Kar zadeva sredstva kmetijske dejavnosti, se lahko spremembe obsega razvrstijo v tri glavne kategorije:

- izjemne izgube ali katastrofalne izgube (potresi, vojne, suša, epidemije itd.),
- razlika med predvideno amortizacijo sredstev (merjena s potrošnjo stalnega kapitala) in dejansko ugotovljeno amortizacijo (zaradi nepredvidenega zastaranja, poškodb, poslabšanja in nesreč, ki povzročijo hitrejšo amortizacijo od predvidene),

↓ 2022/590 člen 1.4 in Priloga I.5
(prilagojeno)

- spremembe v razvrstitvi ali strukturi osnovnih sredstev: ☒ na primer ☒ spremembe gospodarskega namena kmetijskih zemljišč, molzne živine, namenjene proizvodnji mesa (☒ glej točko ☒ 2.149, opomba 1), ali

¹⁹ Neposredna posledica te metode je, da bi bilo treba stroške, povezane s trgovino z živinskimi „osnovnimi sredstvi“ med enotami, zajemati pod bruto investicije v osnovna sredstva kupca.

kmetijskih objektov, ki so bili spremenjeni za zasebno ali drugo ekonomsko rabo.

↓ 138/2004 (prilagojeno)

2.137 Bruto investicije v osnovna sredstva in potrošnja stalnega kapitala (☒ glej točke ☒ 3.098 do 3.106) torej niso edini elementi, ki jih je treba upoštevati pri analizi sprememb vrednosti sredstev.

(i) Elementi bruto investicij v osnovna sredstva

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.5(oo) (prilagojeno)

2.138 ESR 2010 razlikuje med več vrstami elementov, ki bi jih bilo treba zajemati kot bruto investicije v osnovna sredstva (☒ glej ☒ ESR 2010, točka 3.127):

- stanovanja,
- drugi objekti in strukture, vključno z večjimi izboljšavami zemljišč,
- stroji in oprema, kot so ladje, avtomobili in računalniki,
- sistemi vojaškega orožja,
- gojeni biološki viri, ☒ na primer ☒ drevesa in živina,
- stroški prenosa lastništva neproizvedenih sredstev, kot so zemljišča, pogodbe, najemi in licence,
- RR, vključno s proizvodnjo prosto dostopnih RR,
- raziskovanje in vrednotenje rudišč,
- računalniška programska oprema in podatkovne zbirke,
- razvedrilni, literarni in umetniški izvirniki,
- druge pravice intelektualne lastnine.

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.5(pp)

2.139 ERK razlikuje med naslednjimi vrstami elementov bruto investicij v osnovna sredstva:

- nasadi, ki večkrat dajejo pridelek,
- živina kot osnovno sredstvo,
- osnovna sredstva (razen kmetijskih sredstev):
 - stroji in drugo investicijsko blago,
 - transportna oprema,
 - kmetijske stavbe (nestanovanjske),
 - druge strukture, razen izboljšave zemljišč (drugi objekti in strukture itd.),
 - drugo (računalniška programska oprema itd.),

- večje izboljšave zemljišč;
- stroški, povezani s prenosom lastništva neproizvedenih sredstev, kakor so zemljišča in proizvodne pravice,
- RR, ki zajema raziskave in razvoj specializiranih enot ter raziskave in razvoj za lastno proizvodnjo.

↓ 138/2004

2.140 Bruto investicije v kmetijska osnovna sredstva zadevajo dve vrsti sredstev (nasadi in živina), ki se večkratno in nenehno uporabljajo za proizvodnjo proizvodov, kakor so sadje, kavčuk, mleko itd.: sadna drevesa, trte, nasadi hmelja, nasadi jagodičevja in nasadi špargljev. Nasadi božičnih drevesc (ki dajejo končni izdelek samo enkrat) niso osnovna sredstva, kakor tudi ne žito in zelenjava. Med živali, ki predstavljajo osnovna sredstva, je vključena plemenska živina, govedo, namenjeno za proizvodnjo mleka, ovce, rejene za volno in delovna živina (živina za zakol, vključno s perutnino, ni osnovno sredstvo).

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.5(qq)

(j) Nasadi, ki večkrat dajejo pridelek

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.5(rr) (prilagojeno)

2.141 V skladu z ESR 2010 (točka 3.125) bruto investicije v osnovna sredstva v nasadih ustrezajo vrednosti pridobitev minus odtujitev naravnih sredstev, ki večkrat dajejo pridelek (kakor je sadno drevje), ki so dozoreli, katerim se prišteje naravna rast takšnih sredstev, dokler ne dosežejo zrelosti (to je obrodijo proizvoda) v zadevnem obračunskem obdobju.

↓ 138/2004

2.142 Ta opredelitev bruto investicij v osnovna sredstva ustreza:

- izdatkom za nove nasade (nove ali prenovljene) v obračunskem obdobju, vključno z zneski, porabljenimi za vzdrževanje mladih nasadov v obračunskem obdobju (v prvih treh letih),
- povečanju realne vrednosti nasadov do zrelosti,
- stroškom, povezanim s prenosom lastništva pri izmenjavah nasadov, ki so dozoreli, med kmetijskimi enotami.

2.143 Prva dva elementa bruto investicij osnovna sredstva v nasadih predstavljata lastno kmetijsko proizvodnjo osnovnih sredstev.

- 2.144 Odtujitve nasadov (zajete kot negativne bruto investicije v osnovna sredstva) imajo lahko dve obliki: lahko so prodaja stoječih nasadov drugim (kmetijskim) enotam, in v tem primeru se v ERK vnesejo samo stroški, povezani s prenosom lastništva. Druga možnost je, da se nasadi posekajo. V tem primeru pa morajo imeti posekani nasadi, v skladu s splošno definicijo odtujitev, neposredno ekonomsko uporabo; z drugimi besedami, potrebna je protivknjižba v obliki uporabe v blagu in storitvah (kot je prodaja podjetju, specializiranemu na prodajo lesa²⁰). V tem drugem primeru bi morale imeti odtujitve nasadov, ki se zajamejo kot negativne bruto investicije v osnovna sredstva, majhno vrednost.

- 2.145 Zato se v večini primerov (☒ to je ☒ razen v drugem primeru iz točke 2.144) vrednost izkrčitev ne sme odšteti od vrednosti naložb v nasade. Naložbe, namenjene obnovi obstoječih nasadov, bi se morale obravnavati kot naložbe in ne kot redni vzdrževalni stroški.

2.146 Obravnava izkrčitev nasadov bi se morala analizirati v primerjavi z izračunom potrošnje stalnega kapitala. V skladu z →₁ ESR 2010 ← gre v primeru nasadov za potrošnjo stalnega kapitala, ki ustreza razvrednotenju nasadov, ko dozori. Izkrčitve nasadov²¹ bi se torej morale obravnavati, kakor sledi:

- izkrčitev, ki se opravi na koncu običajne rastne dobe nasadov, ustrezajo nasadom, odpisanih iz sredstev. Te izkrčitve se upoštevajo v potrošnji stalnega kapitala v celotni plodni življenjski dobi nasadov,
- „izredna“ izkrčitev je izkrčitev, ki se opravi pred koncem običajne rastne dobe nasadov iz različnih razlogov (ekonomskih, strateških itd.). Razumeti bi se morala kot razlika med realnim (efektivno) razvrednotenjem in normalnim razvrednotenjem, merjenim s potrošnjo stalnega kapitala. Ta presežek razvrednotenja bi se moral zajeti v računu „drugih sprememb obsega sredstev“ (račun akumulacije), ki ni vključen v ERK.

- 2.147 Sprememba vrednosti nasadov v obračunskem obdobju torej obsega naslednje štiri sestavne dele (☒ glej točko ☒ 2.134):
- bruto investicije v osnovna sredstva, ki ustrezajo razliki v vrednosti med pridobitvami in odsvojitvami v referenčnem obdobju, kakor je opredeljeno v ☒ točkah ☒ 2.141 do 2.145,
 - potrošnja stalnega kapitala, ki meri razvrednotenje nasadov, kakor je opredeljeno v ☒ točki ☒ 2.146,

²⁰ V tem primeru sodi dejavnost sekanja nasada in odtujitve lesa pod gozdarsko dejavnost.

²¹ Treba je opomniti, da stroški izkrčevanja, ki jih lahko zaračuna podjetje, ki opravlja izkrčitev, predstavljajo vmesno potrošnjo storitve.

- druge spremembe „obsega“, ki upoštevajo vpliv nepredvidenih dogodkov na nasade (kakor so izredne izkrčitve) in ki se zajemajo v račun „drugih sprememb obsega sredstev“ (☒ glej ☒ definicijo v točkah 2.136 in 2.146),
- dobički iz lastnine (brez izgub), ki merijo spremembe vrednosti zaradi sprememb cen v obračunskem obdobju, in ki se zajemajo v računu revalorizacije računov akumulacije ➔₁ ESR 2010 ◀ (☒ glej ☒ definicijo v točki 2.135).

↓ 2019/280 člen 1 in Priloga I.5(tt)
(prilagojeno)

- 2.148 Dela v gojenih naravnih sredstvih, ☒ to je v ☒ nasadih, se zajemajo kot prodaja podjetij, specializiranih za takšno vrsto kmetijskega pogodbenega dela (s pripravo tal, dobavo strojev, rastlin, delovne sile itd.), ali kot proizvodnja osnovnega sredstva, proizvedenega za lasten račun (☒ glej točko ☒ 1.73).

↓ 138/2004 (prilagojeno)
➔₁ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.1(a)

(k) Živina kot osnovno sredstvo

2.149 Bruto investicije v osnovna sredstva za živinoč ustrezajo naslednjim elementom:

- letni prirast živine (dokler ne doseže zrelosti),
- pridobitve živine (uvoz) minus odtujitve (zakol²² in izvoz),
- stroški, povezani s prenosom lastništva pri trgovini med kmetijskimi enotami²³.

2.150 V skladu z ➔₁ ESR 2010 ◀ bruto investicije v osnovna sredstva za živino izražajo razliko med pridobitvijo živine (naravni prirast in uvoz) med letom, vključno s pridobitvami iz lastne proizvodnje, in odsvojitvijo živine (za zakol²⁴, izvoz ali drugo končno uporabo), kateri se dodajo stroški prenosa lastništva²⁵. Bruto investicije v osnovna sredstva za živino potekajo v celotni življenjski dobi živine. Za začetek investicije v osnovna sredstva v glavnem izhajajo iz naravne rasti živine. Ko žival doseže zrelost, se bruto investicije v osnovna sredstva v glavnem merijo z odsvojitvami (prodaja za zakol ali izvoz). Uvoz, izvoz in stroški, povezani s prenosom lastništva so sestavni del bruto investicij v osnovna sredstva za živino, ki se ponavadi pojavljajo v celotni življenjski dobi živine. Naravni prirast živine (in ne

²² Obravnava prodaje živali v zakol (☒ to je ☒, ki jo opravijo klavnice ali kmet, vključno z vso prodajo nekmetijskim enotam za ekonomsko rabo razen zakola) kot odsvojitve osnovnih sredstev predstavlja poenostavitev obračunskega postopka za zajemanje odsvojitve osnovnih sredstev, katerih ekonomska raba se je spremenila. Živina kot „osnovno sredstvo“ je dejansko pretvorjena v zaloge z zajemanjem toka, imenovanega „druge spremembe obsega“ (☒ glej točko ☒ 2.136), vpisanega v račun „drugih sprememb obsega sredstev“. Prodaja se samo v obliki zalog, pri čemer prodaja predstavlja umik iz zalog in ne odsvojitve sredstev.

²³ Če gre za prodajo in nakup, ki sta potekala v istem obračunskem obdobju. Sicer se zajema odsvojitve (za obdobje, v katerem je prišlo do odtujitve) in pridobitve (za obdobje, v katerem je prišlo do nakupa). V ključno z zakoli za lastno končno porabo ali plačilom v naravi.

²⁵ Trgovina z rejno čredo med kmeti se ne zajame v račune. To velja tudi v primeru, če trgovina poteka prek agentov (če nakup in prodaja potekata v istem obdobju). Stroški prenosa lastništva (storitve agentov, trgovinske marže, stroški prevoza itd.) pa morajo biti vključeni v vrednost bruto investicij v osnovna sredstva glede živine.

bruto investicije v osnovna sredstva v celoti) predstavlja lastno kmetijsko proizvodnjo živine kot osnovnega sredstva.

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.5(uu) (prilagojeno)

2.151 Merjenje bruto investicij v osnovna sredstva za živino predstavlja samo en element spremembe vrednosti sredstev. Dejansko se lahko bruto investicije v osnovna sredstva za živino merijo samo preko spremembe števila živine, vrednotene po povprečni ceni za koledarsko leto za vsako kategorijo živine (kvantitativna metoda), če so izpolnjeni naslednji pogoji:

- ni nominalnih dobičkov ali izgub iz lastnine (☒ to je v ☒ običajno gibanje cen in števila populacije živine),
- ni drugih sprememb obsega (☒ to je v ☒ ni izgub zaradi naravnih nesreč in ni sprememb v razvrstitvi itd.).

Druga metoda za izračun (neposredna metoda) je merjenje tokov vknjižb in izpisov za vsako kategorijo živine po ustreznih cenah: poleg pridobitev in odtujitev mora ta metoda upoštevati tudi vknjižbe (posebno rojstva) in izpise na gospodarstvih.

↓ 138/2004
→₁ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.5(vv)

2.152 Praviloma se torej bruto investicije v osnovna sredstva za živino ne morejo meriti z razliko med vrednostjo živine na koncu in na začetku obračunskega obdobja. Pravilo za izračun bruto investicij v osnovna sredstva za živino je odvisno neposredno od metode, sprejete za zajemanje in merjenje treh elementov spremembe vrednosti živine (razen bruto investicij v osnovna sredstva) ter zlasti potrošnje stalnega kapitala. →₁ To je odstopanje od ESR 2010. ←

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.5(ww) (prilagojeno)

2.153 V SNR ☒ 2008 ☒ bi se morala teoretično za živino računati potrošnja stalnega kapitala²⁶. Dejansko potrošnja stalnega kapitala za živino ustreza merjenju predvidenega upada produktivnosti živine, kadar se uporablja za proizvodnjo, to zmanjšanje pa se kaže na posodobljeni vrednosti prihodnjega dohodka živine. Zaradi praktičnih težav pri vrednotenju potrošnje stalnega kapitala (definicija parametrov za izračun je zelo zapletena, ☒ glej točki ☒ 3.105 in 3.106), se za živino v produktivni dobi ne bi smela izračunavati potrošnja stalnega kapitala.

²⁶ V skladu s SNR 2008 (točka 10.94) za razliko od ESR 2010 (točka 3.140) bi bilo treba za živino računati potrošnjo stalnega kapitala.

2.154 Bruto investicije v osnovna sredstva za živino se lahko merijo z različnimi metodami. Z uporabo metode stalne inventarizacije se lahko zelo natančno vrednoti vsak element bruto investicij v osnovna sredstva, opredeljen v ☒ točki ☒ 2.149 (naravni prirast živine, uvoz, prodaja za zakol in izvoz, stroški, povezani s prenosom lastništva). Vendar pa zahteva številne podatke (cene živine v produktivni dobi v celotnem življenjskem obdobju). Enako velja za metode, ki temeljijo na proizvodnem ciklusu živine. Zato je treba sprejeti preprostejšo metodo, četudi bo manj natančna.

2.155 Priporočena metoda uporablja posreden pristop za izračun²⁷. Osnovana je na izračunu spremembe v številu živine in na naslednjih dveh predpostavkah:

- cene živine so običajno in normalno predvidljive, tako da se lahko za vrednotenje količin uporabljajo povprečne letne cene, od njih pa se izključijo dobički/izgube iz lastnine,
- izredne izgube se lahko predvidijo (v količinah in cenah).

2.156 Merjenje bruto investicij v osnovna sredstva sestavlja vsota naslednjih elementov:

bruto investicije v osnovna sredstva =	Sprememba staleža živine med koncem in začetkom obračunskega obdobja, vrednotena po povprečni letni ceni P
	+ plemenska vrednost živine
	+ druge izgube živine v produktivni dobi
	+ stroški, povezani s prenosom lastništva

2.157 Izraz „plemenska vrednost“ se nanaša na razliko, v času izločitve živine ob koncu produktivne dobe, med vrednostjo živine, vrednotene kot živina v produktivni dobi (po ceni, ki bi lahko bila imenovana „kapitalska“ cena), in vrednostjo iste živine, vrednotene kot živina za zakol (☒ to je ☒ po prodajni ceni za klavnice).

2.158 Izraz „druge izgube živine v produktivni dobi“ zajema dve vrsti izgub:

- izredne izgube živine v produktivni dobi, ki je dosegla zrelost,
- vrednost živine, ki ostaja v proizvodnji do konca življenjske dobe (naravna smrt).

2.159 Vrednost izgub, ki se zajema v izračun bruto investicij v osnovna sredstva, ustreza razliki med vrednostjo živine po ceni, ki prevladuje na začetku obdobja in odtujitveno vrednostjo živine. Te odtujitve se vrednotijo po prodajni ceni živine, ki gre v zakol (☒ to je ☒ za prodajo ali lastno končno potrošnjo), ali pa imajo vrednost nič, če nimajo ekonomske rabe (☒ na primer, ☒ če se odtujijo itd.).

2.160 Izraza „druge izgube živine v produktivni dobi“ in „plemenska vrednost“ ustrezata tokovom, ki so zajeti v računu „druge spremembe obsega sredstev“ v bilanci stanja.

²⁷ Lahko se uporablja katera koli druga metoda, ki privede do enakovrednih rezultatov.

Zagotavljata povezavo med različnimi sestavnimi deli spremembe vrednosti sredstev in bruto investicij v osnovna sredstva in skladnost z ➔₁ ESR 2010 ◀. Če bi jih zanemarili, bi bila realna raven bruto investicij v osnovna sredstva za živino podcenjena.

- 2.161 Ocena lastne proizvodnje živine kot osnovnega sredstva, ki ustreza naravnemu prirastu živine, je izpeljana iz opredelitve bruto investicij v osnovna sredstva za živino, pri čemer je ta opredelitev navedena v ☒ točki ☒ 2.149 in se uporablja za kategorije živine, ki še ni v celoti dosegla zrelosti:

Lastna proizvodnja = bruto investicije v osnovna sredstva + odtujitve (zakol in izvoz) – pridobitve (uvoz)²⁸ – (stroški prenosa lastništva).

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.5(xx)

- (l) Osnovna sredstva (razen kmetijskih sredstev)

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.5(yy)

- 2.162 Osnovna sredstva razen kmetijskih sredstev (nasadi in živina) obsegajo naslednje elemente:

- stroje in drugo investicijsko blago,
- transportno opremo,
- kmetijske stavbe (nestanovanjske),
- drugo (druge objekte in strukture, računalniško programsko opremo itd.),

↓ 138/2004 (prilagojeno)

- 2.163 Bruto investicije v osnovna sredstva ustrezajo pridobitvi teh sredstev (nova sredstva, proizvedena ali uvožena v obračunskem obdobju, ali obstoječa sredstva), od katerih se odštejejo prenosi v druge enote (kmetijske dejavnosti ali drugih dejavnosti). Treba je ponoviti, da če ta transakcija zadeva dve enoti kmetijske dejavnosti v istem obračunskem obdobju, se ta dva tokova izničita, zajamejo pa se samo stroški, povezani s prenosom lastništva pod ustrezno rubriko osnovnih sredstev.

- 2.164 Pri izgradnji osnovnega sredstva (namenjenega za prodajo), katerega proizvodnja poteka več obdobj, je treba vrednost dela, opravljenega v proizvodnem obdobju, zajeti v spremembo zalog proizvajalca v obliki nedokončane proizvodnje. Ti proizvodi (premičnine ali nepremičnine) se ne zajemajo v bruto investicije v osnovna sredstva, dokler lastništvo ni preneseno. Nasprotno pa se lastna proizvodnja zajame kot bruto investicije v osnovna sredstva v celotnem proizvodnem obdobju (☒ glej točko ☒ 2.025).

- 2.165 Sredstva, katerih ekonomska raba se spremeni, ne da bi se spremenilo lastništvo (☒ na primer, ☒ če se kmetijski objekt uporablja za namene razen dejavnosti

²⁸ Ta odbitek ustreza teoretičnemu primeru, v katerem se uvozu živine v produktivni dobi zajame kot bruto investicije v osnovna sredstva. V praksi se vsa živina, ki se uvozi v kmetijski dejavnosti, obravnava kot spremembe zalog (glej točko 2.205)

kmetijske proizvodnje), se ne zajemajo kot odsvojitve sredstev. Te spremembe se zajemajo v računu „drugih sprememb obsega sredstev“.

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.5(zz)

(m) Večje izboljšave zemljišč

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.5(aaa)

2.166 Večje izboljšave neproizvedenih opredmetenih sredstev ustrezajo v glavnem izboljšavi zemljišč (boljša kakovost zemljišč in večji donos zaradi namakanja, osuševanja in ukrepov za preprečevanje poplav itd.) in jih je treba obravnavati kakor katero koli drugo bruto investicijo v osnovna sredstva (ESR 2010, točka 3.128).

↓ 138/2004 (prilagojeno)
→₁ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.5(bbb)

2.167 Te naložbe ustrezajo izdatkom za izboljšanje zemljišč in pripravi zemljišč za druge proizvodne rabe, razen izdatkov za redno vzdrževanje (☒ glej točke ☒ 2.127 ☒, 2.128 in ☒ 2.129). Ti izdatki morajo biti imetnikovi ali pa mora rezultat teh izdatkov postati njihova lastnina. →₁ To zadeva zlasti izdatke za infrastrukturna dela, kakor so krčenje, izravnavanje, osuševanje, namakanje in utrjevanje (☒ glej ☒ ESR 2010, točka 3.128 in SNR 2008, točke 10.79 do 10.81). ←

(n) Stroški, povezani s prenosom lastništva neproizvedenih sredstev

2.168 Stroški, povezani s prenosom lastništva neproizvedenih sredstev, se nanašajo na pridobitve zemljišč in neproizvedenih neopredmetenih sredstev (kot so patentirana sredstva, proizvodne pravice itd.) kmetijskih enot. Te pridobitve niso zajete kot bruto investicije v osnovna sredstva (ampak v drugi rubriki računa kapitala, ker so neproizvedena sredstva) in v bruto investicije v osnovna sredstva se zajemajo le stroški, povezani s prenosom lastništva (za kupca, ne pa za prodajalca).

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.5(ccc) (prilagojeno)

(o) Raziskave in razvoj

2.168.1 Raziskave in razvoj so sestavljene iz vrednosti izdatkov za ustvarjalno delo, ki se izvaja sistematično, da se izboljša znanje in uporaba tega znanja pri iskanju novih možnosti uporabe. Razen če je vrednost mogoče razumno oceniti, se po dogovoru vrednoti kot vsota stroškov, vključno s stroški neuspešnih raziskav in razvoja (☒ glej ☒ ESR 2010, Priloga 7.1).

↓ 138/2004

(p) Proizvodi in storitve, izključeni iz bruto investicij v osnovna sredstva

2.170 Bruto investicije v osnovna sredstva ne obsegajo proizvodov in storitev:

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.5(ddd) (prilagojeno)

- (a) malega orodja, delovne obleke, rezervnih delov in opreme, četudi je običajna življenjska doba tega blaga več kakor eno leto; ker se redno obnavljajo in zaradi uskladitve s poslovno obračunsko prakso, se nakupi teh proizvodov obravnavajo kot vmesna potrošnja (☒ glej točki ☒ 2.105 in 2.106);
-

↓ 138/2004 (prilagojeno)

- (b) tekočega vzdrževanja in popravil (☒ glej točke ☒ 2.127☒, 2.128 in ☒ 2.129) se uvršča kot vmesna potrošnja;
-

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.5(ddd) (prilagojeno)

- (c) storitev oglaševanja, tržnih raziskav itd. Nakupi teh storitev so vključeni v vmesno potrošnjo (☒ glej točko ☒ 2.109(d));
-

↓ 138/2004 (prilagojeno)
→₁ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.1(a)
→₂ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.5(eee)
→₃ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.5(fff)

- (d) trajnih proizvodov, ki jih pridobijo gospodinjstva za zadovoljevanje svojih domačih potreb; ker se ti proizvodi ne uporabljajo za proizvodne namene, se obravnavajo kot končna potrošnja;
- (e) živine, opredeljene kakor zaloga: živina za zakol, vključno s perutnino;
- (f) dobičkov in izgub iz lastnine osnovnih sredstev (ki se zajema v račun revalorizacije, ☒ glej točko ☒ 2.135);
- (g) izgub osnovnih sredstev zaradi velikih nesreč (bolezni goveda itd.) ali višje sile (poplave, nevihte itd. (☒ glej točki ☒ 2.045 in 2.136).

2.171 Vrednost osnovnih sredstev, ki se hkrati uporablja za poklicne in zasebne namene (na primer motorna vozila) se zajema v skladu z njegovima dvema možnima vrstama rabe; deloma kot bruto investicije v osnovna sredstva in deloma kot končna potrošnja.

2. Sprememba zalog

- (a) Definicija zalog in spremembe zalog

2.172 Zaloge obsegajo vse proizvode, ki niso del stalnega kapitala in jih ima v določenem trenutku proizvodna enota. Obstajata dve vrsti zalog: zaloge vložkov in zaloge proizvodnje:

- Zaloge vložkov sestavljajo surovine in potrebščine, ki se bodo uporabljale kasneje kot vmesni vložek v proizvodnih procesih. Običajno se potrošnja teh

proizvodov izračuna z izravnavo nakupov (ali drugih oblik pridobitve) s spremembo zalog v referenčnem obdobju (☒ glej točko ☒ 2.021).

- Zaloge proizvodnje predstavljajo zaloge dokončanih proizvodov in nedokončano proizvodnjo proizvajalca. Upoštevajo se v izračunu proizvodnje. Zaloge proizvodnje obsegajo:
 - dokončane proizvode iz dejavnosti: to so proizvodi, ki jih proizvajalci ne nameravajo predelovati naprej, preden jih odpošljejo v druge ekonomske namene. V kmetijstvu obsegajo rastlinske pridelke, oljčno olje, grozdni mošt, živalske proizvode in nekmetijsko proizvode, proizvedene v neločljivih dopolnilnih dejavnostih,
 - nedokončana proizvodnja: to je proizvodnja, ki še ni čisto dokončana. Za ERK vključuje vino, živino za zakol, vse piščance in drugo perutnino (vključno s perutnino za rejo) ter drugo živino razen tiste, ki se obravnava kot stalni kapital. Treba je omeniti, da se rastoči pridelki (☒ glej točko ☒ 2.012) ne obravnavajo kot zaloge nedokončane proizvodnje v letnih ekonomskih obračunih.

2.173 Da se rastoči pridelki ne zajemajo kot nedokončana proizvodnja, je v evropskem kmetijstvu utemeljeno z dejstvom, da ima velika večina poljščin proizvodni cikel, ki je krajši od obračunskega obdobja. Velja tudi, da njihovo zajemanje med pravilom pridelka omogoča dovolj veliko doslednost s stroški proizvodnje, ki jih je treba ohranjati v analizi dohodka iz dejavnosti (☒ glej točko ☒ 2.012). Ker se spravilo pridelka, priprava tal in setev izvajajo v različnih obračunskih obdobjih, prikazujejo računi za obdobje, v katerem so nastali stroški, računovodsko izgubo in računi za obdobje spravila pridelka računovodski dobiček. Ta obračunska metoda pa se lahko sprejme, če namreč pogoji ostajajo vsako leto enaki, se ustvari približno ravnotežje, ker se stroški pokrijejo v istem obdobju z dobičkom od prodaje prejšnje žetve. Le pri večjih spremembah proizvodnje ali ob zelo slabi letini tega pokrivanja ne bi bilo. V takih okoliščinah bi lahko bilo potrebno zajemanje proizvodnje kot nedokončane proizvodnje (glej tudi ☒ točko ☒ 2.013).

2.174 Treba je opozoriti, da se storitve ne vknjižijo kot zaloga, razen tistih, ki so vključene v nakupno vrednost proizvodov, ki se daje v zaloge.

2.175 V skladu z ➔₁ ESR 2010 ⬅ se spremembe zalog merijo z odštevanjem vrednosti črpanj iz zalog in katerih koli ponavljajočih se izgub proizvodov v zalogi od vrednosti vknjižb v zaloge.

(b) Čas zajemanja in vrednotenje sprememb zalog

2.176 Vknjižbe v zaloge naj bi se vrednotile na datum vknjižbe v stanja in črpanja naj bi se vrednotila po cenah, ki prevladujejo ob času črpanja iz zalog. Čas zajemanja (in vrednotenje) vknjižb in črpanj stanj bi morala biti konsistentna s časom drugih transakcij s proizvodi (proizvodnja in vmesna potrošnja).

2.177 Osnovna cena je cena, ki se uporablja za vrednotenje sprememb zalog (vknjižbe, črpanja ali ponavljajoče se izgube dokončanih proizvodov ali nedokončane proizvodnje). Glede vknjižb nedokončane proizvodnje bi se morala uporabljena cena oceniti z upoštevanjem deleža celotnih proizvodnih stroškov, nastalih do konca obdobja, in osnovne cene podobnega dokončanega proizvoda. ➔₂ Lahko pa se vrednost vknjižb nedokončane proizvodnje oceni z vrednostjo proizvodnih stroškov s pribitkom za pričakovani poslovni presežek ali (ocenjeni) raznovrstni dohodek (☒ glej ☒ ESR 2010, točki 3.47 in 3.48). ⬅

- 2.178 Metoda, priporočena v ➔₁ ESR 2010 ⬅, za zajemanje vknjižb in črpanj zalog je metoda stalne inventarizacije. Te rešitve pa ni mogoče uporabljati na splošno zaradi težav pri pridobivanju podatkov o vknjižbah in črpanjih. V poskusu uskladitve z metodo stalne inventarizacije ➔₁ ESR 2010 ⬅ priporoča „kvantitativna“ metoda, ki obsega merjenje sprememb stanj kot razlike v obsegu med zalogami na začetku in na koncu obračunskega obdobja, vrednotenih po povprečnih cenah, ki veljajo v obravnavanem obdobju. Ta metoda pa se lahko uporablja le, če cene ostajajo stabilne v obravnavanem obdobju ali če cene in količine zalog naraščajo ali padajo po stalni stopnji v obravnavanem obračunskem obdobju.
- 2.179 Ta „kvantitativna“ metoda se ne more uporabljati za pridelavo rastlinskih pridelkov, zaradi nihanj cen in količin, ki so posledica proizvodnega procesa in strukture ponudbe in povpraševanja. ➔₃ Ta težava, ki je specifična za kmetijstvo, je poznana v ESR 2010 (☒ glej točko ☒ 3.153(c)). ⬅
- 2.180 Treba je tudi upoštevati, da je sprememba zalog, kakor je opredeljena v ☒ točki ☒ 2.175, samo eden od sestavnih delov spremembe vrednosti zalog med začetkom in koncem obračunskega obdobja. Obstaja namreč osnovna obračunska enačba, ki povezuje začetne in končne številke zalog sredstev:

vrednost končnih zalog po cenah, ki se uporabljajo na koncu obračunskega obdobja	
– vrednost začetnih zalog po cenah, ki se uporabljajo na začetku obračunskega obdobja =	sprememba zalog (vknjižbe – črpanja – ponavljajoče se izgube)
	+ nominalni dobički (brez izgub) iz lastnine
	+ druge spremembe obsega

- 2.181 Nominalni dobički in izgube iz lastnine ter druge spremembe obsega²⁹ se ne bi smeli vključiti v merjenje proizvodnje, ampak v račun drugih sprememb sredstev (in sicer v račun revalorizacije in v račun drugih sprememb obsega sredstev).
- 2.182 Glavna težava pri vrednotenju spremembe zalog v ERK zadeva rastlinske pridelke. Ti pridelki so dejansko sezonski pridelki, katerih vknjižba v zaloge poteka šele po spravilu pridelka in katerih črpanje je razporejeno čez več mesecev po žetvi in se pogosto nadaljuje v naslednje obračunsko obdobje. Njihova cena je lahko tudi predmet velikih nihanj od enega obdobja do drugega ali celo v istem obdobju.
- (c) Spremembe zalog živine in živalskih proizvodov
- 2.183 Pri vrednotenju sprememb zalog živine ni tako pomembno, ali je bila živina od rojstva rejena v državi ali pa je bila uvožena mlada in nato rejena in pitana v državi. Če uvoženo živino prevzame kmetijsko gospodarstvo, ki nadaljuje rejo na nacionalnem ozemlju, je živina „nacionalizirana“ in zato prevzete v domačo proizvodnjo.

²⁹ Druge spremembe obsega se ponavadi razumejo kot zaloga uničenega blaga ob nastopu izrednih dogodkov (npr. naravne nesreče). Tekoče izgube so vključene v črpanja iz zalog.

- 2.184 Za vrednotenje sprememb v čredi na koncu referenčnega obdobja je treba ločevati med „zalogami“ živine in čredo „kot osnovno sredstvo“ (☒ glej točki ☒ 2.140 in 2.203). Vrednost po osnovnih cenah za prvo kategorijo živine bi se morala obravnavati kot vsota proizvodnih stroškov v celotnem življenjskem obdobju povprečne živali v različnih kategorijah živine do referenčnega leta in vključno z njim, s prištetim pribitkom za ocenjeni poslovni presežek ali oceno raznovrstnega dohodka (☒ glej točko ☒ 2.177). Če je bila žival prvotno uvožena, se lahko kupčeva cena ob uvozu obravnava, kakor da predstavlja vsoto proizvodnih stroškov do navedenega datuma.
- 2.185 Zaradi običajno rednih sprememb v cenah živine je mogoče oceniti spremembo zalog živine s preprosto metodo približka, ki izključuje nominalne dobičke iz lastnine (brez izgub). Za vsako kategorijo živine se sprememba populacije med koncem in začetkom obračunskega obdobja pomnoži s povprečno ceno, opazovano v referenčnem obdobju.
- (d) Spremembe zalog sezonskih proizvodov
- 2.186 Sezonski proizvodi (☒ glej točki ☒ 2.179 in 2.182) so proizvodi, za katere kvantitativna metoda ne predstavlja dobrega približka stalne inventarizacije zaradi neenakomernih sprememb cen in količin. Uporaba kvantitativne metode bi lahko povzročila vključitev nominalnih dobičkov ali izgub iz lastnine v merjenje spremembe zalog. Ena rešitev bi lahko bila merjenje spremembe zalog v krajših obdobjih, kakor je referenčno obdobje (na primer vsake tri mesece), gibanja cen in količin v teh podobdobjih pa bi bila enakomernejša. Vendar pa je to metodo pogosto težko uporabljati zaradi pomanjkanja osnovnih podatkov.

↓ 2019/280 člen 1 in Priloga I.5(ggg)
--

- 2.187 Druga metoda za vrednotenje zalog sezonskih proizvodov je preučevanje gibanj cen zalog proizvodov. Cena proizvodov se lahko spreminja med skladiščenjem zaradi vsaj treh razlogov (SNR 2008, točka 6.143):
- proizvodni proces je dovolj dolg, da bi bilo treba uporabiti diskontne faktorje za opravljeno delo dolgo pred izvedbo,
 - njegove fizične lastnosti se lahko sčasoma izboljšujejo ali poslabšujejo,
 - obstajajo lahko sezonski dejavniki, ki vplivajo na ponudbo in povpraševanje, kar povzroči redne in predvidljive spremembe cen čez leto, četudi se fizične lastnosti drugače ne spreminjajo.

↓ 2019/280 člen 1 in Priloga I.5(hhh)
--

- 2.188 Razlika med ceno, po kateri se proizvodi dajejo v zaloge, in ceno, po kateri se iz njih črpajo, bi morala odražati dodatno vrednost proizvodnje, proizvedeno med skladiščenjem (SNR 2008, točka 6.143), ker so proizvodi, črpani iz skladišč več mesecev po spravi pridelka, ekonomsko drugačni od tistih, ki so bili shranjeni. Ta vrsta povečanja vrednosti proizvodov ne bi smela biti šteta kot nominalen dobiček iz lastnine.

- 2.189 Na podlagi različnih sestavnih delov spremembe vrednosti stanj in dejavnikov, ki določajo spremembe cen skladiščenih proizvodov, ter glede na težave pri popolnem izključevanju zajemanja dobičkov ali izgub iz lastnine od vrednotenja sezone proizvodnje, se priporočata dve metodi. Razlikujeta se v razlaganju skladiščne dejavnosti in časa zajemanja spremembe vrednosti proizvodov, ki je posledica tega, da so bili proizvodi v zalogah. Prva metoda predstavlja referenčno metodo, ki se uporablja pri vrednotenju proizvodnje in sprememb zalog sezone kmetijske proizvodnje. Druga metoda se lahko uporablja v bolj specifičnih primerih (v glavnem proizvodi, katerih ceno je težko predvideti).
- 2.190 Referenčna metoda je ugotavljanje spremembe zalog kot razlike med vrednostjo proizvodnje za določeno leto in vrednostjo prodaje (in drugih uporab) za isto leto³⁰. Osnovana je na predpostavki, da na koncu tržnega leta ne ostane nič zalog (konec prve polovice koledarskega leta). Obsega neposredno ocenjevanje celotne proizvodnje, pridelane med letom n , z uporabo tehtane povprečne cene za tržno leto $(n/n+1)$, od tega pa se odšteje vrednost vseh prodaj (in drugih uporab) med koledarskim letom n , ki ustreza letu spravila pridelka³¹, po cenah, ki se uporabljajo v času prodaje (ali drugih uporab).
- 2.191 Referenčna metoda obravnava skladiščno dejavnost kot dejavnik za dviganje cen proizvodov med skladiščenjem. Tako ločuje med skladiščno dejavnostjo in njenimi učinki na cene proizvoda. Povečanje vrednosti, ki je posledica skladiščenja, je „predvidena“, ker je dodeljena proizvodnji leta n (to je v letu spravila pridelka, čeprav se prodaja porazdeli na dve koledarski leti), gibanja cen pa je mogoče predvideti brez prevelike negotovosti, ker so posledica dokaj rednih in predvidljivih sprememb (glej točko 2.187).
- 2.192 Uporaba te metode bi lahko omogočila čim manjšo vključitev dobičkov ali izgub iz lastnine pri merjenju proizvodnje. Zagotavlja skladnost med izračunom proizvodnje v vrednosti in količini ter se izogiba zajemanju proizvodnje na podlagi nedokončane proizvodnje (zahteva podatke na ravni zalog na začetku in na koncu koledarskega leta, z ustreznimi cenami). Olajšuje tudi izdelavo računov po stalnih cenah.
- 2.193 Druga metoda je priporočena v posebnem primeru proizvodov, katerih ceno je težko predvideti (sadje, zelenjava, krompir in olivno olje) in katerih skladiščenje na kmetijskih gospodarstvih dosega ekonomsko pomembno raven. Ta metoda je manj natančna kakor referenčna metoda pri izključevanju dobičkov in izgub iz lastnine od merjenja proizvodnje; skladiščno dejavnost obravnava kot časovno podaljšanje proizvodnega procesa. Vključitev povečanja cene skladiščenih proizvodov se odloži in dodeli v leto, v katerem je potekalo skladiščenje.
- 2.194 Po tej drugi metodi se sezonska proizvodnja izračuna neposredno kot vsota prodaj drugih uporab in sprememb zalog. Spremembe zalog se ocenjujejo z vrednotenjem zalog na koncu in na začetku obračunskega obdobja na podlagi tekočih cen.

³⁰ Uporablja se razčlenitev proizvodnje na prodajo (in druge uporabe) in spremembe zalog.

³¹ Podoben rezultat se lahko doseže z zajemanjem odtujitve vsake pol leta in z izračunom proizvodnje referenčnega leta n tako, da se seštejeta prodaja drugega polletja leta n in prvega polletja leta $n+1$.

- 2.195 Treba je omeniti, da se metodi razlikujeta po načinu merjenja sprememb zalog, vendar ne po vrednotenju prodaj (ki se vrednotijo po osnovnih cenah, ki se uporabljajo ob črpanju iz zalog).
- (e) Spremembe zalog vina (iz grozdja, pridelanega na istem gospodarstvu)
- 2.196 Vino je proizvod, ki se ponavadi skladišči več let zaradi staranja in zorenja. V tem obdobju skladiščenja se spreminja kakovost. Ta dejavnost skladiščenja na gospodarstvu se lahko obravnava kot podaljšanje proizvodnega procesa vina, ker je vino, ki zapuša skladišče, drugačno do vina, ki je prišlo v skladišče. Skladiščenje vina bi se torej moralo obravnavati kot nedokončana proizvodnja in povečanje vrednosti, ki se takrat določi, bi se moralo obravnavati kot povečanje proizvodnje, ki se meri neprenehoma.
- 2.197 Sprememba vrednosti vina je lahko posledica treh dejavnikov: sprememba kakovosti, sprememba strukture ponudbe in povpraševanja (☒ to je ☒ cene mladega in staranega vina) ter splošno povečanje cen. Medtem ko bi morala biti sprememba vrednosti vina zaradi prvih dveh dejavnikov vključena v merjenje proizvodnje, se morebitno povečanje cene vina zaradi splošnega povečanja cen vina ne bi smelo kazati v vrednosti proizvodnje, ampak bi se moralo obravnavati kakor dobiček iz lastnine (ki se zajame v račun revalorizacije).
- 2.198 Zajemanje povečanja vrednosti vina in vrednosti proizvodnje bi se moralo opravljati v celotnem procesu staranja. Vendar pa bi to pomenilo velike količine razpoložljivih podatkov o strukturi zalog vina na podlagi proizvodnega leta, količine in pridelovalnega območja, kot tudi o razvoju njihovih cen. Ker taki podatki v državah članicah na splošno niso na razpolago, sta bili razviti dve praktični metodi, ki omogočata približen izračun povečanja vrednosti vina zaradi staranja v ERK. Čeprav metodi nista konceptualno tako natančni, sta vseeno videti sprejemljivi v tekočih razmerah glede razpoložljivosti podatkov. Izbira vsake države članice je odvisna od strukture njene vinogradniške dejavnosti in statističnega sistema.
- 2.199 Predvidevanje povečanja vrednosti zaradi staranja vina: prva metoda je za vrednotenje vknjižb vin v zaloge, ki jih bo staral proizvajalec, z uporabo prodajnih cen vina, ki je bilo že starano, kakor so opažene v drugem polletju. Pričakovani porast vrednosti je predviden v proizvodnji leta žetve. To povečanje je le delno, ker ta vina niso vrednotena po njihovi realni prodajni ceni, ampak po cenah drugih vin iste vrste, le starejših. Razlika med njihovo realno prodajno ceno in ceno, uporabljeno za vrednotenje vknjižb v zaloge, ni všteta v vrednost proizvodnje, ker se razlaga kot dobiček iz lastnine (☒ navesti je treba, da ☒ ta razlika vključuje učinke inflacije). Ker glede na leto pridelka ne razlikuje skladiščenega ali prodanega vina, predpostavlja, da je trg kakovostnega vina, kar zadeva starost vina, enak.
- 2.200 Odlog upoštevanja staranja vina: z drugo metodo se vrednotijo vknjižbe v zaloge po cenah „nestaranih“ vin ob trgatvi in se ne zajema dodatek za nedokončano proizvodnjo vina (☒ to je ☒ povečanje cene zaradi staranja, ne glede na vplive splošnih sprememb cene vina), dokler se starano vino ne proda. Ker se prodaja vrednoti po povprečni ceni za leto, se vsako povečanje vrednosti med žetvenim letom in letom prodaje zajame v proizvodnjo leta prodaje (in se torej ne porazdeli časovno). Ta metoda zahteva več podatkov o strukturi zalog vina in predpostavlja, da je porazdelitev zalog (in črpanja iz zalog) znana za vsako leto pridelave. Vendar pa lahko zagotovi natančnejše podatke o prodaji in zalogah za različne letnike.

- 2.201 Nobena od teh dveh praktičnih metod ne omogoča povečanja časovne porazdelitve vrednosti vina zaradi staranja: ena jo zajame vnaprej, druga pa z odlogom. Ta slaba stran se lahko obravnava kot relativno manjša v obeh primerih, če se predpostavlja, da obstaja določena časovna stabilnost v proizvodnji „staranega“ vina. Videti, da je prva metoda bolj zaželena, če je povprečno obdobje staranja kratko.
3. *Zajemanje živine kot „bruto investicije v osnovna sredstva“ ali „spremembe zalog“*
- 2.202 Kot je navedeno v točkah 2.140 in 2.151, se spremembe števila živine (za kmetijsko statistiko) vknjižijo kot bruto investicije v osnovna sredstva ali kot spremembe zalog glede na vrsto živine.
- (a) Definicija
- 2.203 Bruto investicije v osnovna sredstva za živino zadevajo živino, to je osnovna sredstva, ki se večkrat in nenehno uporabljajo v proizvodnih procesih. Redi se za proizvodnjo, ki jo redno zagotavljajo, in vključujejo na primer živino za plemo, molzno živino, delovno živino, ovce in drugo živino, ki se redi zaradi volne. Nasprotno je živina, ki se obravnava kot zaloge, živina, proizvedena v tekočem ali preteklem obdobju, namenjena za poznejšo prodajo ali uporabo v druge proizvodne namene. Vključuje živino, rejeno zaradi mesa, kot je živina za zakol in perutnina.
- (b) Zajemanje uvoza živine
1. Živina, opredeljena kot osnovna sredstva:
- 2.204 Če bi se lahko ob uvozu živina nedvoumno določila kot osnovno sredstvo, bi se zajela izključno kot pridobitev v bruto investicije v osnovna sredstva (☒ glej točki ☒ 2.149 in 2.150). Seveda se kot bruto investicije v osnovna sredstva za kmetijstvo zajema le živina, ki je kupljena za kmetijsko dejavnost, in torej ne jezdnj konji za zasebno uporabo ali živina, pridobljena za druge namene.
2. Živina, opredeljena kot zaloge:
- 2.205 Nasprotno se pri živini, ki je bila ob uvozu nedvoumno opredeljena kot zaloge (☒ na primer ☒ živina za zakol), uvoz obravnava kot vknjižba v zaloge nedokončane proizvodnje in se torej odšteje od prodaje (negativna prodaja) pri izračunu proizvodnje (☒ glej točko ☒ 2.069).
3. Uporabljena obravnava:
- 2.206 Pogosto je na podlagi virov razpoložljivih podatkov težko primerno ločiti med tema dvema različnima kategorijama živine. Zato bi bilo treba vrednost vse uvožene živine (živina, uvrščena kot osnovno sredstvo ali zaloge, vendar razen tiste uvožene živine, ki je namenjena za neposreden zakol) odšteti od prodaje v izračunu proizvodnje. Če se kadarkoli prenese v čredo v produktivni dobi (to je osnovna sredstva), se zajema kot investicijsko sredstvo, proizvedeno za lasten račun v referenčnem obdobju, kadar se opravi prenos (kakor za živino, ki je proizvedena in rejena v državi in ki se nato prevede v čredo v produktivni dobi) (☒ glej točki ☒ 2.069 in 2.070).
- 2.207 Treba je omeniti, da se živina, uvožena za neposreden zakol, vknjiži kot uvoz nacionalnih klavnic in se ne zajema v ERK, ker so slednji omejeni na prikazovanje proizvodnje nacionalnega kmetijstva.

- (c) Zajemanje trgovine z živino med kmetijskimi enotami
- 2.208 Živina, uvrščena kot osnovno sredstvo: trgovina s to živino je zajeta v bruto investicije v osnovna sredstva kot pridobitev in odsvojitev osnovnih sredstev (storitve, povezane s prenosom lastništva, se zajemajo v kupčevo ceno). Če prodaja in nakup potekata v istem obračunskem obdobju, se ti tokovi izravnavajo in kot bruto investicije v osnovna sredstva se zajemajo le storitve, povezane s prenosom lastništva (☒ glej točko ☒ 2.068).
- 2.209 Živina, uvrščena kot zaloge: prodaja in nakup se zajameta le, če potekata v dveh različnih obračunskih obdobjih. Storitve, povezane s to trgovino, ki so vključene v kupčevo ceno, bi se morale odšteti od skupne vrednosti proizvodnje, če trgovina poteka v istem obračunskem obdobju (☒ glej točko ☒ 2.067).
- 2.210 Zaradi posebne obravnave trgovine z živino med kmetijskimi enotami in uvozom za „živino in živalske proizvode“ ni vmesne potrošnje.
- (d) Nekmetijske živali
- 2.211 Reja dirkalnih konj, jezdni konj, psov, mačk, sobnih ptic, cirkuških živali in živali v živalskih vrtovih ter bikov za bikoborbe je vključena v dejavnosti, ki opredeljujejo kmetijsko dejavnost ne glede na to, ali gre za rejo, proizvodnjo mesa, rekreacijo ali športne prireditve (☒ glej točko ☒ 1.75). Uporaba teh živali za storitvene dejavnosti je vključena v kmetijsko dejavnost, le če se take dejavnosti opravljajo na kmetijskih enotah kot neločljiva dopolnilna dejavnost. Reja nekmetijskih živali v enotah, za katere kmetijska dejavnost predstavlja samo dejavnost za prosti čas, se ne obravnava kot del ERK (☒ glej točko ☒ 1.24).
- 2.212 Take živali se lahko prodajo:
- gospodinjstvom: v tem primeru nobena poznejša dejavnost s temi živalmi ne zadeva ERK,
 - drugim panogam: na primer pes čuvaj, cirkuška žival ali dirkalni konj; te živali so del investicij v stalni kapital panoge kupca.

III. RAZDELITVENE TRANSAKCIJE IN DRUGI TOKOVI

A. DEFINICIJA

- 3.001 Razdelitvene transakcije so transakcije☒, s katerimi ☒:
- se dodana vrednost, ustvarjena s proizvodnjo, razdeljuje delovni sili, kapitalu in državi,
 - se prerazdeljujeta dohodek in premoženje.
- 3.002 ➔₁ ESR 2010 ◀ razlikuje med tekočimi in kapitalskimi transferji, pri čemer velja, da kapitalski transferji prerazdeljujejo varčevanje in premoženje, ne pa dohodka.
- 3.003 Ker so ERK računi za dejavnost, bodo v tem Poglavju opisane samo nekatere razdelitvene transakcije. Najpomembnejše so tiste, ki so zabeležene v računih primarne razdelitve dohodka, zlasti v računu ustvarjanja dohodka in v računu podjetniškega dohodka (☒ glej ☒ zaporedje računov v ESR, 1.38 do 1.48). Pri računu ustvarjanja dohodka se te razdelitvene transakcije nanašajo na druge davke na proizvodnjo, druge subvencije na proizvodnjo in sredstva za zaposlene. Pri računu podjetniškega dohodka ustrezajo nekaterim vrstam dohodka od lastnine (predvsem najemninam od zemljišč, obrestim in dohodku od lastnine, pripisanemu

zavarovancem). Račun zajema tudi razdelitvene transakcije, ki ustrezajo pomoči za naložbe in drugim kapitalskim transferjem v računu kapitala.

- 3.004 Ne zajemajo nekaterih razdelitvenih transakcij, ki se nanašajo na določen dohodek od lastnine (predvsem dividende in drug dohodek, ki ga distribuirajo družbe), tekoče davke na dohodek in premoženje itd. Zajemanje teh transakcij je statistično izvedljivo in smiselno samo, če se upošteva združevanje institucionalnih enot, ☒ to je ☒ sektorjev in podsektorjev (☒ glej točko ☒ 1.06).

B. SPLOŠNA PRAVILA

1. Referenčno obdobje

- 3.005 Referenčno obdobje za ERK je koledarsko leto.

2. Enote

- 3.006 Vrednosti se izražajo v milijonih enot nacionalne valute.

3. Čas zajemanja razdelitvenih transakcij

- 3.007 Kakor je bilo pojasnjeno v ☒ točki ☒ 2.008, zajema ➔₁ ESR 2010 ➔ razdelitvene transakcije po obračunskem načelu, ☒ to je ☒ v času, ko so ekonomska vrednost, dolgovani znesek ali terjatev ustvarjeni, se preoblikujejo ali prenehajo, in ne takrat, ko je plačilo dejansko izvedeno. To načelo zajemanja (ki temelji na pravicah in obveznostih) se uporablja za vse tokove, ne glede na to, ali so denarni in ne glede na to, ali potekajo med enotami ali znotraj ene enote. Vendar pa so lahko iz praktičnih razlogov upravičene nekatere izjeme.

- 3.008 Čas zajemanja različnih razdelitvenih transakcij je naslednji:

- (a) sredstva za zaposlene

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.6(a) (prilagojeno)

- 3.009 Bruto plače in dejanski socialni prispevki (za račun delodajalca) so zajeti v obdobju, ko je delo opravljeno, čeprav so premije in druga izjemna plačila zajeta v trenutku zapadlosti v plačilo (☒ glej ☒ ESR 2010, točka 4.12).

↓ 138/2004

- (b) davki in subvencije na proizvodnjo

↓ 280/2019 člen 1 in
Priloga I.6(b) (prilagojeno)

- 3.010 Davki na proizvodnjo so zajeti takrat, ko se dejavnosti, transakcije ali drugi dogodki, ki ustvarijo obveznosti plačila davkov, zgodijo (☒ glej ☒ ESR 2010, točka 4.26). Podobno so subvencije na proizvodnjo zajete takrat, ko se zgodi transakcija ali drug dogodek (proizvodnja, prodaja, uvoz itd.), ki je osnova za pridobitev subvencije (☒ glej ☒ ESR 2010, točka 4.39).

↓ 138/2004

(c) dohodek od lastnine

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.6(c) (prilagojeno)

3.011 Obresti so zajete v obračunskem obdobju, v katerem zapadejo v plačilo, ne glede na to ali so dejansko plačane (☒ glej ☒ ESR 2010, točka 4.50 in naprej). Zajemajo se nenehno za zadevni znesek kapitala. Tudi najemnine so zajete v obdobju, v katerem zapadejo v plačilo (☒ glej ☒ ESR 2010, točka 4.75).

↓ 138/2004

(d) kapitalski transferji

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.6(d) (prilagojeno)

3.012 Kapitalni transferji (investicijske podpore ali drugi transferji) so zajeti v trenutku zapadlosti v plačilo (pri transferjih v naravi pa ob prenosu lastništva nad sredstvom ali v času upnikovega odpisa obveznosti) (☒ glej ☒ ESR 2010, točki 4.162 in 4.163).

↓ 138/2004 (prilagojeno)

4. *Splošen komentar k dodani vrednosti*

3.013 Dodana vrednost je izravnalna postavka v računu proizvodnje. Dodana vrednost je razlika med vrednostjo proizvodnje in vrednostjo vmesne potrošnje (ne glede na uporabljeni koncept proizvodnje, saj se vmesna potrošnja ustrezno spreminja). Je ključna postavka pri merjenju produktivnosti gospodarstva ali dejavnosti. Izračuna se lahko na bruto (bruto dodana vrednost) ali neto osnovi (neto dodana vrednost), ☒ to je ☒ pred ali po odbitku potrošnje stalnega kapitala. Neto dodana vrednost je edini vir v računu ustvarjanja dohodka. V skladu z metodo vrednotenja proizvodnje (osnovna cena) in vmesne potrošnje (kupčeve cene) se neto dodana vrednost meri po osnovnih cenah.

3.014 Strošek faktorjev se izračuna tako, da se od dodane vrednosti po osnovnih cenah odštejejo drugi davki na proizvodnjo, prištejejo pa druge subvencije na proizvodnjo. Neto dodana vrednost po strošku faktorjev predstavlja dohodek proizvodnih dejavnikov.

C. SREDSTVA ZA ZAPOSLENE

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.6(e) (prilagojeno)

(☒) glej ☒ ESR 2010, točke 4.02 do 4.13)

↓ 138/2004 (prilagojeno)
→₁ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.6(f)

3.015 →₁ Sredstva za zaposlene so opredeljena kot celotno nadomestilo v denarju ali naravi, ki ga delodajalec plača zaposlenemu v zameno za njegovo opravljeno delo v obračunskem obdobju (☒) glej ☒ ESR 2010, točka 4.02). ← Sredstva za zaposlene vključujejo:

- bruto plače (v denarju ☒ in ☒ naravi),
- socialne prispevke delodajalcev (dejanske in pripisane).

3.016 Bruto plače v denarju vključujejo:

- (a) neposredne osnovne plače (ki se izplačujejo v rednih časovnih presledkih);
- (b) zvišane postavke za nadurno in nočno delo, delo med vikendi, delo v neprijetnih ali nevarnih razmerah itd.;
- (c) dodatke za življenjske stroške in bivanje;
- (d) premije, npr. premije ob božiču, novem letu, za počitnice, premije, ki temeljijo na produktivnosti in nadomestila za višje razrede;
- (e) dodatke za prevoz na delo in z njega³²;
- (f) plačila za čas državnih praznikov, letni dopust;
- (g) provizije, napitnine, sejnine;
- (h) druge premije ali občasna plačila, ki so povezana s celotno uspešnostjo podjetja kot del shem soudeležbe pri dobičku;
- (i) plačila delodajalcev zaposlenim v okviru varčevalnih shem;
- (j) izredna plačila zaposlenim, ki zapuščajo podjetje, če ta plačila niso vezana na kolektivno pogodbo;
- (k) dodatke za stanovanje, ki jih delodajalci plačajo zaposlenim v denarju.

3.017 Poudariti je treba, da se vnesejo podatki o bruto plačah, vključno z davki na plače in vsemi višjimi stopnjami teh davkov, kakor tudi o socialnih prispevkih zaposlenih. Kadar delodajalci zaposlenim izplačajo neto plače, jih je torej treba zvišati za vrednost teh postavk.

3.018 Bruto plače v naravi obsegajo proizvode in storitve, ki jih delodajalci svojim zaposlenim zagotavljajo brezplačno ali po znižanih cenah ter jih zaposleni in njihove družine lahko uporabljajo v prostem času in po lastnem preudarku za zadovoljevanje svojih potreb ali želja. Ti niso nujni za delodajalčev proizvodni proces. Njihova

³² Ta kategorija ne sme vključevati plačil, opravljenih predvsem v interesu delodajalca. Ta plačila so del vmesne potrošnje (glej točko 2.109(e))

vrednost je vrednost ugodnosti, ki jo predstavljajo: vrednost proizvodov, če je zagotovljeno brezplačno, ali razlika med vrednostjo proizvodov in plačilom zaposlenih, če je blago zagotovljeno po nižjih cenah. Te postavke, ki so v ERK precej pomembne, vključujejo:

- (a) kmetijske proizvode, ki so zaposlenim na voljo brezplačno ali po znižanih cenah, kot nadomestilo³³;
- (b) namestitvene storitve, proizvedene za lastni račun, ki so brezplačno ali po znižanih cenah na razpolago zaposlenim³⁴;

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.6(g) (prilagojeno)

- (c) proizvode in storitve, ki jih kupijo delodajalci, pod pogojem, da ti nakupi izpolnjujejo opredelitev plač v naravi (to pomeni, da ne predstavljajo vmesne potrošnje). Predvsem prevoz zaposlenih na delo in z njega je del njihove plače v naravi, razen če poteka v delovnem času. Ta kategorija zajema kupljene namestitvene storitve in otroške jasli itd. (☒ glej ☒ ESR 2010, točka 4.05).

↓ 138/2004 (prilagojeno)
→₁ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.6(h)

- 3.019 Plače v naravi se vrednotijo v osnovnih cenah ali v kupčevih cenah (odvisno od tega, ali so postavke proizvedene v enoti ali kupljene izven nje).
- 3.020 Bruto plače pa v nasprotju s tem ne vključujejo izdatkov zaposlenih, ki so v njihovo lastno korist in nastanejo v interesu podjetja. Te postavke so, med drugim: dodatki ali povračila stroškov zaposlenim za potovanja, ločeno življenje, selitev in razvedrilo v času, ko so na delu ter izdatki za zagotavljanje udobja na delovnem mestu (☒ na primer ☒ športne in rekreacijske možnosti). Podobno tudi denarna plačila delodajalcev zaposlenim za nakup orodja ali posebnih oblačil (vključno z zneski, ki jih morajo zaposleni za to nameniti po pogodbi) niso del bruto plač, vključenih v ta naslov. →₁ Vse te postavke so zajete v vmesni potrošnji delodajalcev (☒ glej ☒ ESR 2010, točka 4.07). ←
- 3.021 Socialni prispevki delodajalcev vključujejo vrednost socialnih prispevkov, ki jih delodajalci plačajo z namenom, da svojim zaposlenim zagotovijo upravičenost do socialnih prejemkov (razen socialnih prispevkov zaposlenih, odtegnjenih pri viru od bruto plač (☒ glej točko ☒ 3.017). Ti prispevki so lahko dejanski ali pripisani.
- 3.022 Dejanski socialni prispevki predstavljajo plačila delodajalcev, vključno z obveznimi, pogodbenimi in prostovoljnimi prispevki za zavarovanje proti tveganjem in socialni stiski. Ti socialni prispevki se plačajo zavarovateljem (ustanovam socialne varnosti ali zasebnim zavarovateljem). Čeprav jih delodajalci plačajo neposredno zavarovateljem, se delodajalčevi prispevki obravnavajo kot sestavni del sredstev za

³³ Kmetijski proizvodi, zagotovljeni zaposlenim, so proizvodnja kmetijske panoge.

³⁴ Namestitvene storitve se obravnavajo kot ločljiva neekmetijska dejavnost, zaradi česar se pojavljajo samo kot sredstva za zaposlene in v obliki odbitka od poslovnega presežka kmetijske dejavnosti. Če bi bile neločljivo povezane neekmetijska dejavnost, bi bile zajete kot del proizvodnje in v obliki sredstev za zaposlene.

zaposlene, saj se šteje, da zaposleni prejmejo prispevke in jih nato plačajo zavarovateljem.

↓ 2019/280 člen 1 in Priloga I.6(i)
(prilagojeno)

- 3.023 Pripisani socialni prispevki delodajalcev so protipostavka drugim socialnim prejemkom, ki jih delodajalci plačajo neposredno svojim zaposlenim ali bivšim zaposlenim ter drugim upravičenim osebam brez posredovanja zavarovalnice ali avtonomnega pokojninskega sklada³⁵ (☒ glej ☒ ESR 2010, točka 4.10). Ti prispevki so zajeti v obdobju, v katerem je delo opravljeno (če so protipostavka obveznim socialnim prejemkom) ali v obdobju, v katerem so prejemki zagotovljeni (če so protipostavka prostovoljnim socialnim prejemkom). Pripisani socialni prispevki delodajalcev so razdeljeni v dve kategoriji: (a) pripisani pokojninski prispevki delodajalcev in (b) pripisani nepokojninski prispevki delodajalcev (ESR 2010, točki 4.10 in 4.97).

↓ 138/2004 (prilagojeno)

- 3.024 Poudariti je treba, da v ESR v primeru, ko so proizvodne enote individualna podjetja, sredstva za zaposlene ne vključujejo nadomestil za delo, ki ga na posestvu opravi kmetovalec ali neplačani člani njegove družine; te osebe delijo raznovrstni dohodek, ki je bilanca računa ustvarjanja dohodka za individualna podjetja. Če pa so proizvodne enote del družbe (☒ glej točki ☒ 5.09 in 5.10), morajo biti vsa nadomestila zajeta kot sredstva za zaposlene.

D. DAVKI NA PROIZVODNJO IN UVOZ

↓ 2019/280 člen 1 in Priloga I.6(j)
(prilagojeno)

(☒ glej ☒ ESR 2010, točke 4.14 do 4.29)

↓ 138/2004 (prilagojeno)
→₁ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.6(k)

- 3.025 Davki na proizvodnjo in uvoz so obvezna, nevračljiva plačila v denarju ali naravi, s katerimi država ali institucije Evropske unije obdavčujejo proizvodnjo ter uvoz proizvodov in storitev, zaposlovanje delovne sile, lastništvo in uporabo zemljišč, stavb in drugih sredstev, uporabljenih v proizvodnji. →₁ Ti davki se plačujejo ne glede na dobiček (☒ glej ☒ ESR 2010, točka 4.14). ←

↓ 2019/280 člen 1 in Priloga I.6(l)

- 3.026 Davki na proizvodnjo in uvoz se delijo na:

³⁵ Ustrezajo zlasti plačam, ki jih delodajalci še naprej začasno izplačujejo svojim zaposlenim ob bolezni, porodniškem dopustu, poškodbi pri delu, nezmožnosti za delo ali presežku delovne sile, če je zadevne zneske mogoče opredeliti ločeno.

- davke na proizvode (D.21):
 - davke tipa davka na dodano vrednost (D.211),
 - davke in dajatve na uvoz razen DDV (D.212) in
 - davke na proizvode razen DDV in uvoznih davkov (D.214)
- druge davke na proizvodnjo (D.29)

↓ 138/2004 (prilagojeno)
 ➔₁ 2019/280 člen 1 in
 Priloga I.6(m)
 ➔₂ 2019/280 člen 1 in
 Priloga I.6(n)

1. *Davki na proizvode*

- 3.027 Davki na proizvode so davki, ki se plačujejo na enoto posameznega proizvedenega ali zamenjanega proizvoda ali storitve. ➔₁ Davki so lahko določeni z denarnim zneskom na količinsko enoto proizvoda ali storitve ali pa se izračunajo *ad valorem* kot določen odstotek cene na enoto ali vrednosti proizvoda ali storitve (☒ glej ☒ ESR 2010, točka 4.16). ←
- 3.028 ➔₂ Davki tipa DDV so davki na proizvode in storitve, ki jih podjetja zbirajo v stopnjah in ki na koncu v celoti bremenijo končnega kupca (prim. ESR 2010, točka 4.17). ← Obsegajo DDV in druge odbitne davke, zaračunane pod podobnimi pravili, kakor veljajo za DDV³⁶.

↓ 2019/280 člen 1 in
 Priloga I.6(o) (prilagojeno)

- 3.029 Davki in dajatve na uvoz, razen DDV, obsegajo obvezna plačila, s katerimi država ali institucije Evropske unije obdavčujejo uvožene proizvode, da bi jim dovolile prosti promet na ekonomskem ozemlju, in storitve, ki jih nerezidenčne enote zagotavljajo rezidenčnim enotam (☒ glej ☒ ESR 2010, točka 4.18).

↓ 138/2004 (prilagojeno)
 ➔₁ 2019/280 člen 1 in
 Priloga I.6(p)

- 3.030 ➔₁ Obsegajo uvozne carine in druge dajatve, kot so dajatve na uvožene kmetijske proizvode, denarna nadomestila, s katerimi je obdavčen uvoz, trošarine itd. ← Plačajo jih uvozniki in se običajno prenesejo na kmetovalca, ki kupi proizvode, ☒ to je ☒ postanejo del kupčeve cene proizvodov in storitev. Če kmetijske proizvodne enote neposredno uvozijo proizvodna sredstva, se uvozne carine, neodbitni DDV in denarna nadomestila (prejemki ali plačila) navedejo tudi v kupčevi ceni, ki se uporablja za namene ERK.

³⁶ Promet je najpomembnejša obdavčljiva postavka. Vse države članice pobirajo prometni davek v obliki DDV. Stopnje tega davka se razlikujejo po posameznih državah članicah, pa tudi znotraj posameznih držav članic. Na splošno veljajo za kmetijske proizvode davčne stopnje, ki so nižje od običajne stopnje.

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.6(q) (prilagojeno)

- 3.031 Davki na proizvode, razen DDV in uvoznih davkov, obsegajo davke na proizvode in storitve, ki jih proizvedejo rezidenčna podjetja in ki postanejo obveznost kot posledica proizvodnje, izvoza, prodaje, transferja, lizinga ali dobave teh proizvodov ali storitev, ali kot posledica njihove porabe za lastno končno potrošnjo ali lastne investicije (☒) glej ☒ ESR 2010, točki 4.19 in 4.20).

↓ 138/2004 (prilagojeno)
→₁ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.6(r)
→₂ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.6(s)

- 3.032 V kmetijstvu so ti davki naslednji:

- davki na sladkorno peso,
- kazni za preseganje mlečne kvote,
- davki skupne odgovornosti, ki so prej veljali za mleko in žita.

- 3.033 Ker je proizvodnja zajeta v osnovnih cenah, so davki na proizvode zajeti v računu proizvodnje (☒) glej točke ☒ 2.083 do 2.087) in se ne pojavljajo v računu ustvarjanja dohodka. Zajeti so takrat, ko se dejavnosti, transakcije ali drugi dogodki, ki ustvarijo obveznosti plačila davkov, zgodijo. Ker ERK te postavke zajema brez odbitnega DDV, je neodbitni DDV edini prometni davek, ki je zajet v ERK. Zaradi tega DDV ni zajet v računih, razen v posebnem primeru premajhnega nadomestila za DDV, ki je vključeno v „druge davke na proizvodnjo“ (☒) glej točko ☒ 3.048(g)).

- 3.034 Davki na proizvode (razen DDV), ki vplivajo na nekatere proizvode kmetijske vmesne potrošnje, so zajeti v kupčevi ceni vmesne potrošnje v računu proizvodnje (☒) glej točke ☒ 2.111 do 2.114). Ti primeri zajemajo, na primer, davke na sladkor in alkohol, ki se uporabljata za proizvodnjo vina, in se plačujejo v nekaterih državah članicah. Ti davki, ki sestavljajo davke na proizvode kmetijsko-živilskih dejavnosti, se dodajo vrednosti vmesne potrošnje kmetijske dejavnosti.

2. Obravnava DDV

- 3.035 →₁ Opis v ESR 2010, točka 4.17, se nanaša na standardni sistem DDV, v katerem lahko vsako podjetje odšteje od DDV, plačanega na svojo prodajo, znesek davka, ki ga je plačalo na svoje nakupe vložkov za lastno vmesno potrošnjo ali osnovna sredstva. ← Vendar pa obstajajo poleg standardnih predpisov o DDV tudi posebni predpisi za kmetijstvo (sistemi pavšalnega DDV), ki se razlikujejo po posameznih državah članicah.

- 3.036 Pavšalne sisteme, ki se uporabljajo v državah članicah, lahko razdelimo v dve glavni vrsti nadomestil za DDV, plačan pri nakupih:

- čez ceno. V tem primeru kmetovalci, za katere velja pavšalni sistem, svoje izdelke prodajo po ceni, zvišani za pavšalni odstotek DDV, vendar pa fakturiranega DDV ne plačajo finančnim oblastem, saj je DDV, ki ga fakturirajo in obdržijo, izračunan tako, da čimbolj natančno nadomesti DDV, ki so ga plačali pri svojih nakupih,

- kot nadomestilo. Po tem sistemu kmetje svoje proizvode prodajajo brez DDV. Potem ko pri finančnih organih vložijo zahtevek, pozneje prejmejo nadomestilo, izračunano kot pavšalni odstotek³⁷, ki se uporabi pri njihovi prodaji kot nadomestilo za DDV, ki so ga plačali pri svojih nakupih.

(a) Definicije

3.037 Naslednji koncepti standardnega sistema DDV se uporabljajo tudi za pavšalne sisteme:

- (a) DDV, ki ga fakturira proizvajalec: to je DDV, ki ga proizvajalec izračuna po stopnji, ki velja za prodajani izdelek in ki ga ☒ proizvajalec ☒ na ☒ svojem ☒ računu zaračuna vsakemu domačemu kupcu;
- (b) DDV, fakturiran proizvajalcu na vmesno potrošnjo: to je DDV, ki se izračuna po stopnji, ki velja za vsak kupljen proizvod in ki ga je proizvajalec plačal na svoje vmesne vložke; imenuje se odbitni³⁸ DDV na vmesno potrošnjo;
- (c) DDV, fakturiran proizvajalcu pri nakupih osnovnih sredstev: imenuje se odbitni DDV na nakupe osnovnih sredstev;
- (d) DDV, ki ga mora proizvajalec plačati na ☒ svoje ☒ tekoče transakcije: to je razlika med DDV, ki ga je proizvajalec fakturiral in DDV, ki mu je bil fakturiran pri njegovih nakupih vmesne potrošnje (a–b);
- (e) Skupni DDV, ki ga plača proizvajalec: to je razlika med DDV, ki ga je proizvajalec fakturiral in skupnim DDV, ki mu je bil fakturiran pri njegovih nakupih vmesne potrošnje in nakupih osnovnih sredstev (a–b–c).

3.038 ➔₂ Določbe ESR 2010, točka 4.17, predpisujejo enotno metodo zajemanja DDV. ⬅
To je „neto“ sistem, pri katerem se cene vložkov in rezultatov proizvodnje zajemajo brez odbitnega DDV.

3.039 V davčni zakonodaji se DDV obravnava kot „prehodna postavka“ za proizvajalce, tako da odbitni DDV, ki ga ☒ morajo ☒ proizvajalci plačati pri svojih nakupih, ne predstavlja prave sestavine stroškov pri ☒ njihovih ☒ lastnih izračunih in se lahko obravnava samo kot vnaprejšnji delež plačila DDV, ki ga mora izračunati za svoj lastni promet, tako da mora davčnemu uradu nato plačati samo razliko. Ker je na splošno samo končni potrošnik tisti, ki mora plačati DDV na ta proizvod, proizvajalec (skupaj s proizvajalci potrebnih proizvodov za vmesno potrošnjo) dejansko deluje kot agent davčnega urada. V nasprotnem primeru, ko proizvajalec ne more odbiti (ali zahtevati vračila) davka, plačanega pri nakupih (neodbitni DDV), se ta DDV obravnava kot sestavina stroškov.

(b) Delovanje metode zajemanja neto vrednosti

3.040 Pri kmetovalcih, za katere velja standardni sistem, ni računovodskih težav; DDV, fakturiran pri proizvodih, ki so bili prodani ali kako drugače odsvojeni, se v ERK ignorira in se ne navaja pri nobeni proizvodni ceni, ki se uporablja za vrednotenje končne proizvodnje, medtem ko se odbitni DDV, plačan pri nakupih postavk vmesne

³⁷ Ta odstotek se lahko razlikuje glede na vrsto proizvoda in način distribucije.

³⁸ Zaradi razlik v sistemih DDV med posameznimi državami članicami včasih nastane položaj, ko DDV, ki so ga kmetje plačali pri svojih nakupih, ni mogoče terjati nazaj ali ga nadomestiti. Takšna plačila DDV predstavljajo (i) neodbitni DDV, to je DDV, plačan na nakupe, ki ga kmetje, ne glede na sistem, ki velja zanje, ne smejo odbiti od DDV, ki so ga obračunali pri prodaji in za katerega torej ni nadomestila; (ii) in/ali DDV, razen tistega iz točke (i), plačan pri nakupih, za katerega kmetje, za katere velja pavšalni sistem, ne dobijo polnega nadomestila prodajne cene ali vračila.

potrošnje in osnovnih sredstev, prav tako ne upošteva pri ustreznih cenah pri izračunu izdatkov za ERK.

- 3.041 Kmetje, za katere veljajo pavšalni sistemi, pa imajo računovodske težave (☒ glej točko ☒ 3.035 in naslednje). Očitno je višina nadomestila, ki se odobri posameznim kmetovalcem, le redkokdaj natančno enaka višini DDV, ki so ga plačali pri svojih nakupih. Pri pavšalnih sistemih se bo DDV zajemal po enaki metodi kot v standardnem sistemu, ☒ to je ☒ brez DDV za posamezne postavke končne proizvodnje in brez odbitnega DDV za posamezne postavke vmesne potrošnje in bruto investicije v osnovna sredstva.

Razlika med pavšalnim nadomestilom, odobrenim kmetovalcem, za katere veljajo pavšalni sistemi, in DDV, ki bi ga lahko odbili, če bi zanje veljal standardni sistem, predstavlja previsoko ali premajhno nadomestilo. Vsako previsoko ali premajhno nadomestilo se mora v ERK navesti posebej.

- 3.042 Metoda zajemanja previsokih ali premajhnih nadomestil DDV v pavšalnih sistemih je naslednja:

- previsoko nadomestilo za DDV pri nakupih se zajame pod „druge subvencije na proizvodnjo“,
- prenizko nadomestilo za DDV pri nakupih se zajame pod „drugi davki na proizvodnjo“.

„DDV na nakupe“ je DDV, ki bi ga lahko kmetovalci, za katere velja pavšalni sistem, odbili, če bi zanje veljal standardni sistem DDV.

- 3.043 Prednost te metode zajemanja je, da spodbuja enotno obravnavo kmetijske proizvodnje, vmesne potrošnje in bruto investicij v osnovna sredstva ne glede na sistem DDV, ki velja za kmetovalce. Ob tem prinaša tudi simetrično obravnavo previsokih ali prenizkih nadomestil za DDV v primerjavi z bruto dodano vrednostjo po osnovnih cenah. To omogoča izračunavanje bruto dodane vrednosti po osnovnih cenah ne glede na sprejet sistem DDV, kar je ugodno za usklajevanje in primerljivost ERK v posameznih državah članicah (☒ glej točko ☒ 3.033).

3. *Drugi davki na proizvodnjo*

↓ 2019/280 člen 1 in Priloga I.6(t)
(prilagojeno)

- 3.044 Drugi davki na proizvodnjo obsegajo vse davke, ki bremenijo podjetja zaradi njihovega ukvarjanja s proizvodnjo, ne glede na količino ali vrednost proizvedenih ali prodanih proizvodov in storitev (☒ glej ☒ ESR 2010, točka 4.22). Lahko se plačujejo na zemljišča, osnovna sredstva ali delovno silo, zaposlene v proizvodnem procesu, ali na določene dejavnosti ali transakcije.
-

↓ 138/2004 (prilagojeno)

- 3.045 Drugi davki na proizvodnjo so edini davki, ki se zajamejo v računu ustvarjanja dohodka za dejavnost. Navedejo se v računih panog ali sektorjev, ki jih plačajo (merilo plačila).

- 3.046 Davki, ki se zajamejo v računu ustvarjanja dohodka za kmetijstvo, morajo biti:
- (a) obvezni;

- (b) plačani so neposredno iz kmetijske dejavnosti;
 - (c) plačani državi ali institucijam Unije;
 - (d) v okviru definicije drugih davkov na proizvodnjo (glej ☒ točko ☒ 3.044).
- 3.047 Zaradi različnega zgodovinskega razvoja javnih financ v različnih državah članicah obstaja v ☒ Uniji ☒ veliko različnih davkov na proizvodnjo. V kmetijstvu sta še dva druga precej pomembna tipa davkov na proizvodnjo: davek na lastnino in davek na motorna vozila.
- 3.048 Drugi najpomembnejši davki na proizvodnjo v kmetijstvu so:
- (a) davki na lastnino in drugi davki na uporabo zemljišč in stavb, ki se uporabljajo v proizvodnji (ne glede na to, ali so v lastništvu ali najemu kmetijskih enot);
 - (b) davki na uporabo osnovnih sredstev, kot so motorna vozila, stroji ali druga oprema, v proizvodnji (ne glede na to, ali so sredstva v lastništvu ali najemu kmetijskih enot);
 - (c) davki na plačilno listo, ki jih plača delodajalec;
 - (d) davki na onesnaževanje, ki je posledica proizvodnih dejavnosti;
 - (e) davki, ki jih podjetja plačajo za pridobitev poslovnih in profesionalnih licenc/dovoljenj, če so te licence/dovoljenja podeljena avtomatično s plačilom zahtevanega zneska. Če so ta plačila vezana na regulativno funkcijo (☒ na primer ☒ preverjanje pristojnosti ali kvalifikacij vlagatelja), jih je treba obravnavati kot nakup storitev države in zajeti kot vmesno potrošnjo (razen če so povsem nesorazmerna s stroški zagotavljanja zadevne storitve) (☒ glej točko ☒ 2.109(o));
 - (f) pristojbine za vodo, ki se plačajo kot pavšalni davki in niso sorazmerne s količino porabljene vode;
 - (g) prenizko nadomestilo za DDV, ki izhaja iz uporabe pavšalnih sistemov DDV (☒ glej točki ☒ 3.041 in 3.042).
- 3.049 V skladu z obračunskim načelom se davki na proizvodnjo zajamejo v trenutku, ko nastane finančna obveznost. Pri prenizkem nadomestilu za DDV je to čas nakupa proizvodov in storitev vmesne potrošnje ter bruto investicij v osnovna sredstva, ki povzroči nastanek obveznosti (ne trenutek vračila).
- 3.050 Drugi davki na proizvodnjo ne zajemajo:
- (a) neposrednih obveznih plačil kmetijske dejavnosti, katerih prejemniki niso država niti institucije Unije. Ta plačila se obravnavajo kot nakupi tržnih storitev pri prejemnikih transferjev in so zato vključena v vmesno potrošnjo kmetijstva;

↓2019/280 člen 1 in Priloga I.6(u)
(prilagojeno)

- (b) globe in kazni ter stroški, ki jih naložijo davčni organi v zvezi s pobiranjem ali izterjavo, se ne bi smeli zajemati skupaj z davki, na katere se nanašajo, razen če jih ni mogoče razmejiti od samih davkov (☒ glej ☒ ESR 2010, točka 4.133);

↓ 138/2004

- (c) obveznih davkov, ki jih ne pobira država ali institucije Unije in ki jih, kljub temu da bremenijo kmetijstvo, poravna panoga odjemalca. Ta plačila se navedejo v vmesni potrošnji panoge porabe;
- (d) davkov na dobiček ali premoženje, kot so izravnalni davki, davek od dohodka, davek od dobička pravnih oseb in davek na premoženje. Ti davki se vključijo kot tekoči davki na dohodek, sredstva itd. v računu sekundarne razdelitve dohodka;
- (e) davkov na dediščino in darila ter posebnih davkov na premoženje. Te je treba zajeti kot davek na kapital v računu kapitala;
- (f) pristojbin za vodo, katerih višina je neposredno ali posredno povezana s količino porabljene vode.

E. SUBVENCije

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.6(v) (prilagojeno)

(☒) glej ☒ ESR 2010, točke 4.30 do 4.40

↓ 138/2004 (prilagojeno)
→₁ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.6(w)

- 3.051 Subvencije so tekoča, nepovratna plačila države ali institucij Unije rezidenčnim proizvajalcem z namenom vplivanja na raven njihove proizvodnje, na njihove cene ali na nadomestila proizvodnim dejavnikom. Drugi netržni proizvajalci lahko prejmejo druge subvencije na proizvodnjo samo, če so ta plačila odvisna od splošnih pravil, ki veljajo za tržne in netržne proizvajalce. →₁ Po dogovoru se subvencije na proizvode v netržni proizvodnji ne prikažejo (P.13) (☒) glej ☒ ESR 2010, točka 4.30). ←
-

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.6(x)

- 3.052 Subvencije se delijo na:
- subvencije na proizvode (D.31):
 - uvozne subvencije (D.311);
 - druge subvencije na proizvode (D.319) in
 - druge subvencije na proizvodnjo (D.39).

↓ 138/2004 (prilagojeno)
→₁ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.6(y)
→₂ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.6(z)

1. *Subvencije na proizvode*

- 3.053 Subvencije na proizvode so subvencije, plačljive na enoto proizvedenega ali uvoženega proizvoda ali storitve. Subvencija je lahko določena z denarnim zneskom na enoto proizvoda ali storitve ali pa je izračunana *ad valorem* kot določen odstotek cene na enoto. Subvencija se lahko izračuna tudi kot razlika med določeno ciljno ceno in tržno ceno, ki jo kupec dejansko plača. Subvencija na proizvod navadno postane obveznost, ko je proizvod proizveden, prodan ali uvožen. →₁ Po dogovoru se subvencije na proizvode lahko nanašajo le na tržno proizvodnjo (P.11) ali na proizvodnjo za lastno končno porabo (P.12) (☒ glej ☒ ESR 2010, točka 4.33). ←
- 3.054 Uvozne subvencije obsegajo subvencije na proizvode in storitve, ki se plačajo, ko proizvod prestopi mejo za porabo na ekonomskem ozemlju ali ko so opravljene storitve rezidenčnim institucionalnim enotam. →₂ Zajemajo lahko izgube državnih trgovskih organizacij, katerih funkcija je nakup proizvodov pri nerezidentih in nato prodaja teh proizvodov rezidentom po nižjih cenah, če so te izgube posledica preišljene državne politike (☒ glej ☒ ESR 2010, točka 4.34). ←
- 3.055 Subvencije na proizvode so obračunane v osnovni ceni (☒ glej točke ☒ 2.082 do 2.086) v trenutku vrednotenja proizvodnje in se torej ne pojavijo v računu ustvarjanja dohodka dejavnosti. Subvencije na proizvode, ki se nanašajo na pridobitev (☒ to je ☒ uvoz ali drugo) proizvodov za vmesno potrošnjo ali osnovnih sredstev in ki povzročijo znižanje kupčevih cen teh proizvodov, se upoštevajo z uporabo kupčevih cen pri vrednotenju vmesne potrošnje ali bruto investicij v osnovna sredstva (☒ glej točke ☒ 2.110 do 2.113); temu ustrezno to povzroči znižanje stroškov za te proizvode ali sredstva.

↓ 306/2005 člen 1 in Priloga .1

- 3.056 Metoda vrednotenja proizvodnje po osnovnih cenah zahteva temeljno razlikovanje med subvencijami na proizvode in drugimi subvencijami na proizvodnjo. Subvencije na kmetijske proizvode³⁹ se lahko plačajo bodisi kmetijskim proizvajalcem bodisi drugim gospodarskim subjektom. Samo subvencije na proizvode, plačane kmetijskim proizvajalcem, se prištejejo k tržni ceni, ki jo prejmejo proizvajalci, da dosežejo osnovno ceno. Subvencije na kmetijske proizvode, plačane drugim gospodarskim subjektom razen kmetijskim proizvajalcem, se ne zajamejo v ERK.

↓ 138/2004 (prilagojeno)

- 3.057 Subvencije na proizvode so zajete, ko se zgodi transakcija ali dogodek (proizvodnja, prodaja, uvoz itd.), ki je osnova za pridobitev subvencije, da se ohrani doslednost z

³⁹ Subvencije na kmetijske proizvode, plačane kmetijskim proizvajalcem, vključujejo vse subvencije v obliki neposrednih plačil kmetom za izpad dohodka zaradi manjšega obsega proizvodnje (to je v primerih, ko država proizvajalcem kmetijskih proizvodov plača razliko med povprečnimi tržnimi cenami in zajamčenimi cenami kmetijskih proizvodov).

drugimi računi (☒ to je ☒ merjenje proizvodnje v osnovnih cenah). Tako se kompenzacijska pomoč za poljščine zajame v času žetve, medtem ko se posebne premije za govedo in krave dojilje ter premije za ovčje samice zajamejo v trenutku zadržanja živali in/ali datumu oddaje vloge za podporo.

2. Druge subvencije na proizvodnjo

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.6(aa) (prilagojeno)

- 3.058 Druge subvencije na proizvodnjo obsegajo subvencije razen subvencij na proizvode, ki jih rezidenčne proizvodne enote lahko prejmejo na osnovi ukvarjanja s proizvodnjo. Drugi netržni proizvajalci lahko za svojo drugo netržno proizvodnjo prejmejo druge subvencije na proizvodnjo le, če so ta plačila države odvisna od splošnih pravil, ki veljajo za tržne in netržne proizvajalce (☒ glej ☒ ESR 2010, točka 4.36). ESR 2010 navaja štiri druge subvencije na proizvodnjo (☒ glej ☒ ESR 2010, točka 4.37): subvencije na plačilno listo ali delovno silo, subvencije za zmanjševanje onesnaževanja, podpore za obrestne olajšave in prevelika nadomestila za DDV. Ta plačila se nanašajo predvsem na predvidevanje proizvodnih stroškov ali podporo za spremembe proizvodne metode.
-

↓ 138/2004 (prilagojeno)
→₁ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.1(a)

- 3.059 Ker se proizvodnja vrednoti v osnovnih cenah, se v računu ustvarjanja dohodka zajamejo samo druge subvencije na proizvodnjo (kot negativne porabe).

(a) Tip upravičenca

- 3.060 Upravičenci do subvencij morajo običajno proizvajati tržne proizvode in storitve ali proizvode in storitve za lastno končno porabo. Tržni proizvodi in storitve so vsi proizvodi in storitve, ki so sproščeni na trg ali so namenjeni sprostitvi na trg. Obsegajo prodane proizvode, proizvode, menjane za druge proizvode, proizvode, uporabljene kot plačilo v naravi ali shranjene, preden so pozneje uporabljeni v katerega od navedenih namenov. Proizvodi za lastno končno porabo obsegajo proizvode, ki so ohranjeni za namene končne potrošnje ali bruto investicije v osnovna sredstva v isti enoti. Kljub temu lahko netržni proizvajalci prejmejo druge subvencije na proizvodnjo, če so ta plačila odvisna od splošnih pravil, ki veljajo za tržne in netržne proizvajalce.

- 3.061 Proizvodnja tržnih storitev obsega tudi komercialne in skladiščne storitve. Subvencije se lahko torej dodelijo trgovskim agencijam in agencijam za reguliranje trga, katerih naloga je kupovanje, skladiščenje in nadaljnja prodaja kmetijskih proizvodov (☒ glej točki ☒ 3.068 in 3.069 o agencijah za reguliranje trga).

(b) Nameni drugih subvencij na proizvodnjo

- 3.062 Druge subvencije na proizvodnjo se lahko, po →₁ ESR 2010 ←, dodelijo v primerih, kadar njihov učinek na prodajne cene ali ustrezno nadomestilo proizvodnih dejavnikov ni nujno glavni namen subvencij. Finančna pomoč se na primer lahko dodeli za kmetijsko proizvodnjo, da se zaščiti kulturna in naravna dediščina, spodbuja razvoj turizma v neki regiji ali zaščitijo tla pred erozijo, regulira naravno vodno ravnovesje ali vpliva na podnebje.

(c) Kriterij plačila

- 3.063 Razen subvencij na obrestno mero, ki so posebna vrsta subvencije, se druge subvencije na proizvodnjo pripišejo računu ustvarjanja dohodka v proizvodnih panogah ali v sektorjih, katerim so izplačane. Zaradi te metode pripisovanja subvencij v ERK niso upoštevane vse podpore, ki jih prejme kmetijstvo. Razen neposredne pomoči imajo kmetijske proizvodne enote korist tudi od subvencij (v smislu →₁ ESR 2010 ←), plačanih proizvodnim panogam, ki so v prodajni verigi pred in za njimi, ter zlasti agencijam za reguliranje trga⁴⁰.

↓ 306/2005 člen 1 in Priloga .2
(prilagojeno)
→₁ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.6(bb)

- 3.064 V kmetijstvu so najpomembnejši tipi drugih subvencij, povezanih s proizvodnjo:
- subvencije na plačilno listo,
 - →₁ podpore za obrestne olajšave (☒ glej ☒ ESR 2010, točka 4.37(c)) rezidenčnim proizvodnim enotam, tudi če so namenjene spodbujanju investicij⁴¹ ←. Dejansko so to tekoči transferji, namenjeni zmanjšanju proizvajalčevih poslovnih stroškov. V računih se obravnavajo kot subvencije proizvajalcem, ki imajo od njih koristi, četudi v praksi država plača razliko v obrestih neposredno kreditni instituciji, ki je odobrila posojilo (z odstopanjem od merila plačila),
 - vračila DDV, ki so višja od potrebnih ali normalnih nadomestil v danem položaju in ki izhajajo iz sistema pavšalnega nadomestila (☒ glej točki ☒ 3.041 in 3.042),
 - prevzem prispevkov za socialno varnost in davke na nepremičnine,
 - prevzem drugih stroškov, kot so pomoč za zasebno skladiščenje vina in grozdnega mošta in ponovno skladiščenje namiznih vin (če so zaloge v lasti kmetijske enote),
 - druge subvencije na proizvodnjo:
 - podpore za zemljo v prahi (obvezna praha, povezana s podporami glede na površino, in prostovoljna praha),
 - finančno nadomestilo za umik svežega sadja in vrtnin s trga. Ta plačila pogosto prejmejo skupine tržnih proizvajalcev in jih je treba obravnavati kot subvencije kmetijstvu, saj so neposredna nadomestila za izgubo proizvodnje,

⁴⁰ Pomemben primer so subvencije plačane zavarovalnicam za neživiljenjsko zavarovanje, ki tem družbam omogočajo, da zavarovancem zaračunajo nižje (bruto) premije (na primer kmetijskim podjetjem, ki sklenejo zavarovanje za pokrivanje tveganj, kot so škoda, ki jo povzroči toča, zmrzal itd.) Ker so te subvencije subvencije na proizvode, pri čemer je proizvod zavarovalniška storitev, se ne zajamejo v računu ustvarjanja dohodka pri zavarovancu (in v zgornjem primeru torej niso zajete v ERK). Toda čeprav te subvencije nižajo stroške zavarovalniških storitev (za zavarovanja), je njihov učinek prikazan v računu proizvodnje (z nižjo vrednostjo vmesne potrošnje, glej točko 2.109(g)) zavarovanja.

⁴¹ Kadar pa ima podpora dvojni namen financiranja odplačila glavnice dolga in plačila obresti nanj in kadar je ni možno razdeliti med oba elementa, se celotna podpora obravnava kot investicijska podpora.

- premije za govedo za sezonske prilagoditve („izvensezonske premije“) in ekstenzifikacija,
- podpore za kmetijsko proizvodnjo v območjih z omejenimi možnostmi in/ali hribovitih območjih,
- druge podpore, namenjene vplivu na proizvodne metode (ekstenzifikacija, tehnike, namenjene zmanjšanju onesnaževanja itd.),
- zneski, plačani kmetovalcem kot nadomestilo za ponavljajoče se izgube blaga v zalogah, npr. poljščine ali živina, ki se štejejo kot nedokončana proizvodnja, ter nasadi, če so še v obdobju rasti (☒ glej točke ☒ 2.040 do 2.045). Nasprotno pa se kompenzacijski transferji za izgube blaga v zalogi in/ali nasadi, uporabljeni kot proizvodni dejavniki, zajamejo kot drugi kapitalski transferji v računu kapitala.

↓ 138/2004 (prilagojeno)
 ➔₁ 2019/280 člen 1 in
 Priloga I.6(cc)
 ➔₂ 2019/280 člen 1 in
 Priloga I.1(a)

3.065 Uporaba obračunskega načela pri zajemanju drugih subvencij na proizvodnjo je lahko zelo kočljiva. Ker je težko oblikovati splošno pravilo, je treba to načelo uporabljati konsistentno, prožno in pragmatično. Ker so številne kmetijske subvencije povezane s proizvodnjo in proizvodnimi dejavniki (površina, čreda itd.), je treba te subvencije običajno zajeti v trenutku proizvodnje ali pridobitve proizvodnih dejavnikov (zlasti pri zemljiščih in živini). Pri subvencijah, ki niso neposredno povezane s proizvodnjo ali proizvodnimi dejavniki, je težko opredeliti čas transakcije, ki jih je povzročila, in jih ločiti od časa, ko so bile dejansko plačane. V tem primeru se subvencije zajamejo v trenutku, ko so prejele.

3.066 Priporočajo se naslednje posebne obravnave:

- kompenzacijska plačila za zemljišča v prahi: takrat, ko se navede zemljišče, ki je v prahi,
- umik proizvodov (sadje/vrtnine): sočasno s fizičnim umikom v proizvodnem letu in ne v koledarskem letu, da se zagotovi doslednost med oceno proizvodnje, minus umiki v proizvodnem letu, in zajemom subvencij (kot negativne porabe) v računu ustvarjanja dohodka,
- podpore za govedorejo (ekstenzifikacijska premija itd.): takrat, ko kmetovalci pridobijo živino in takrat, ko vložijo zahtevek za podporo,
- prevzem stroškov (vključno s podporami za obrestne olajšave): takrat, ko izdatki in obresti zapadejo v plačilo,
- nadomestila za ponavljajoče se izgube, ki vplivajo na proizvodnjo (rastlinski pridelki, živina in nasadi, ki so še v obdobju rasti, ☒ glej točko ☒ 3.064): takrat, ko se proizvodnja zajame v ERK (če je višina nadomestila natančno in nedvomno znana),
- druge subvencije, ki niso neposredno povezane s proizvodi ali proizvodnimi dejavniki (neposredna podpora proizvajalcem, pomoč za območja z omejenimi možnostmi itd.): priporoča se nadaljnja uporaba merila odvisnosti od časa

plačila, ker je težko opredeliti čas vložitve zahtevka za nadomestilo in ali so zadevni zneski točni.

3.067 V ERK se kot subvencije ne štejejo:

- tekoči transferji, ki niso plačani kmetijskim proizvodnim enotam, čeprav so subvencije v smislu ERK. Večina teh transferjev so subvencije, plačane agencijam za reguliranje trga. Čeprav lahko plačani zneski vplivajo na prodajne cene kmetijskih proizvodov in so zato kmetijska spodbuda, jih je treba zajeti v skladu z merilom plačila, pod naslovom, namenjenim proizvodni panogi, ki jih prejme,
- ➔₁ tekoči transferji, ki jih proizvodnim kmetijskim enotam plačajo agencije za reguliranje trga. Te bi bilo treba zajeti kot proizvodne dele proizvoda, za katerega je transfer plačan, če agencija za reguliranje trga sodeluje samo pri nakupu, prodaji ali skladiščenju proizvodov. ⬅ Če pa agencija sodeluje samo pri plačilu subvencij, se tekoči transferji proizvodnim enotam zajamejo kot subvencije (☒ glej točki ☒ 3.068 in 3.069),
- izredna plačila strokovnih izvajalskih organizacij kmetijskim proizvodnim enotam. Ti transferji ne morejo sestavljati subvencij, ker strokovne izvajalske organizacije niso država,
- tekoči transferji države gospodinjstvom kot potrošnikom. Ti transferji so bodisi socialni prejemki bodisi raznovrstni tekoči transferji. Prvi obsegajo nekatere javne podpore za strukturne spremembe, kot je finančna pomoč za ponovno poklicno usposabljanje kmetovalcev,
- kapitalski transferji: ti se od tekočih transferjev razlikujejo v tem, da vsaj ena stranka v transakciji pridobi ali odsvoji sredstvo ali sredstva. ➔₁ Ne glede na to, ali je transfer v denarju ali v naravi, mora imeti za posledico enako spremembo finančnih ali nefinančnih sredstev v bilancah stanja ene ali obeh strank v transakciji (☒ glej ☒ ESR 2010, točka 4.145). Kapitalski transferji zajemajo davke na kapital, investicijske podpore in druge kapitalske transferje (☒ glej ☒ ESR 2010, točka 4.147). ⬅ Zajeti so med spremembami obveznosti in neto vrednosti v računu kapitala sektorja/dejavnosti. Nekatere vrste kmetijske pomoči so kapitalski transferji. Med njimi so najpomembnejše:
 - podpore za spreminjanje sadovnjakov/vinogradov (za katere ne velja obveznost ponovne zasaditve), ki sestavljajo druge kapitalske transferje,
 - podpore za prestrukturiranje sadovnjakov/vinogradov (za katere velja obveznost ponovne zasaditve), ki so investicijske podpore,
 - podpore za ukinitve ali zmanjšanje proizvodnje mleka: te so zajete kot drugi kapitalski transferji, če eksplicitno ali implicitno vplivajo na vrednost kvot,
- transferji države kmetijskim družbam in nepravim družbam za pokrivanje izgub, nastalih v več finančnih letih, ali izrednih izgub zaradi dejavnikov, ki so izven nadzora družb. Te transferje je treba vključiti v postavko drugi kapitalski transferji,
- plačila države ali tujine (☒ to je ☒ iz tujine in/ali od institucij Unije) lastnikom osnovnih sredstev, udeleženih v proizvodnji kmetijskih proizvodov zaradi izjemnih in katastrofalnih izgub, kot so škoda ali uničenje teh proizvodov zaradi vojn, drugih političnih dogodkov ali naravnih nesreč

(☒) glej točko (☒) 2.045). Ta plačila so prikazana v postavki drugi kapitalski transferji (☒) glej točko (☒) 3.096),

- odpisi dolgov, ki jih imajo proizvajalci kmetijskih proizvodov po pogodbah z državo (npr. predplačila države proizvodnemu podjetju, ki je ustvarilo poslovne izgube v več finančnih letih). ➔₂ ESR 2010 ◀ navaja, da se tudi te transakcije uvrstijo med kapitalske transferje,
- delni odpis ali znižanje davkov na proizvodnjo, dohodek ali premoženje niso izrecno navedeni v ➔₂ ESR 2010 ◀ ali posledično v ERK, ker se upoštevajo samo dejansko obračunani davki,
- delnice in udeležbeni deleži, ki jih ima država v kapitalu kmetijskih družb in nepravih družb. Ti so zajeti kot delnice in drugi udeležbeni deleži.

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.6(dd)

(d) Agencije za reguliranje trga

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.6(ee) (prilagojeno)

3.068 V razdelitvi gospodarstva so agencije za reguliranje trga razvrščene:

- (a) kadar se ukvarjajo izključno s kupovanjem, prodajo ali skladiščenjem blaga:
 - (i) po dejavnostih, v trgovino; ta dejavnost se po dogovoru šteje kot proizvodnja nefinančnih tržnih storitev;
 - (ii) po sektorjih, v nefinančne družbe in neprave družbe, če se te agencije za reguliranje trga obravnavajo kot institucionalne enote v smislu ESR 2010, če ne, pa v sektor, v katerega spada večja enota;
- (b) kadar se ukvarjajo izključno s plačevanjem subvencij:
 - (i) po dejavnosti, v panoge netržne proizvodnje države, saj lahko po pravilih ESR 2010 samo država (razen institucij Unije) plačuje subvencije;
 - (ii) po sektorjih, v sektor države (☒) glej (☒) prejšnjo (☒) točko (☒);
- (c) kadar se ukvarjajo s kupovanjem, prodajo in skladiščenjem blaga kakor tudi s plačevanjem subvencij:
 - (i) po dejavnosti, v panogo trgovina, v zvezi z njihovimi proizvodnimi enotami (tip lokalne EED), ki kupujejo, prodajajo ali skladiščijo blago, in v panoge netržne proizvodnje države, skupaj z njenimi proizvodnimi enotami;
 - (ii) po sektorju, v sektor država, saj lahko samo država plačuje subvencije. Razvrstitev v drug sektor bi pomenila, da subvencije, ki jih plača agencija za reguliranje trga, ne bi bile več subvencije v smislu ESR 2010.

↓ 138/2004 (prilagojeno)
→₁ 2019/280 Člen 1 in Priloga I.1(a)
→₂ 2019/280 Člen 1 in Priloga I.6(ff)

- 3.069 Posledica stroge uporabe merila plačila je, da se različne subvencije v smislu →₁ ESR 2010 ← ne pojavljajo v ERK, saj so zajete po panogah in sektorjih, ki so jim plačane. →₂ Zlasti če so agencije za reguliranje trga razvrščene v sektor države, se subvencije, plačane agencijam v zvezi s procesi reguliranja trga (nakup, skladiščenje in nadaljnja prodaja), pojavijo kot „porabe“ pa tudi kot „viri“ v sektorju države. ← Zaradi tega lahko država subvencije (☒) to je (☒) druge subvencije na proizvodnjo) plača drugim državnim agencijam.

F. DOHODEK OD LASTNINE

↓ 2019/280 člen 1 in Priloga I.6(gg) (prilagojeno)

(☒) glej (☒) ESR 2010, točke 4.41 do 4.76)

↓ 138/2004

1. Definicija

↓ 2019/280 člen 1 in Priloga I.6(hh)

- 3.070 Dohodek od lastnine je dohodek, ki ga prejme lastnik finančnega sredstva ali opredmetenega neproizvedenega sredstva v zameno za dajanje sredstev ali dajanje opredmetenega neproizvedenega sredstva na voljo drugi institucionalni enoti (ESR 2010, 4.41).
-

↓ 2019/280 člen 1 in Priloga I.6(ii)

- 3.071 V ESR 2010 so dohodki od lastnine razvrščeni takole:
- obresti (D.41),
 - razdeljeni dohodek družb (dividende in odtegnjeni dohodek iz nepravih družb) (D.42),
 - reinvestirani dohodki od neposrednih tujih naložb (D.43),
 - drug investicijski dohodek (D.44): investicijski dohodek, ki ga je mogoče pripisati zavarovancem (D.441), investicijski dohodek, ki se plačuje od pokojninskih pravic (D.442); investicijski dohodek, ki ga je mogoče pripisati delničarjem kolektivnih investicijskih skladov (D.443),
 - najemnine (D.45)

↓ 138/2004 (prilagojeno)

- 3.072 ERK obravnava samo dohodek od lastnine, obračunan v računu podjetniškega dohodka (☒ glej ☒ zaporedje računov, ☒ točke ☒ 1.38 do 1.48). Ta račun zajema na strani virov dohodek, ki ga prejmejo enote kot rezultat njihove neposredne udeležbe v proizvodnem procesu (poslovni presežek/raznovrstni dohodek), in prejeti terjatveni dohodek od lastnine. Na strani porab zajema plačljiv dohodek od lastnine, povezan s kmetijskimi dejavnostmi (in neločljivo povezanimi nekmetskimi dopolnilnimi dejavnostmi). Na splošno se lahko račun podjetniškega dohodka izračuna samo za institucionalne sektorje, čeprav se lahko izračuna tudi za dejavnost, če je določen del dohodka od lastnine možno pripisati lokalnim EED.

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.6(jj)

- 3.073 Za ERK so pomembne samo tri vrste dohodka od lastnine: obresti (D.41), najemnine (D.45) in investicijski dohodek, ki ga je mogoče pripisati zavarovancem (D.441).

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.6(kk)

2. Obresti

(ESR 2010, točke 4.42 do 4.52)

↓ 138/2004 (prilagojeno)

- 3.074 Obresti so sredstva, ki se plačajo na investicijsko posojilo. Zajemajo plačila, plačana v vnaprej v določenih časovnih presledkih, v višini določenega odstotka vrednosti posojila. V ERK so obresti protipostavka posojil, dodeljenih za potrebe kmetijskih gospodarstev (na primer za pridobitev zemljišč, stavb, strojev, vozil ali druge opreme, tudi če se ta uporabljajo v okviru neločljivih nekmetskih dopolnilnih dejavnosti).
- 3.075 Obresti zajemajo tudi plačila v zvezi z najemom osnovnih sredstev za njihovo uporabo v kmetijstvu (po možnosti skupaj z zemljišči). Samo tisti del, ki obsega najemnino (obravnavan kot pripisano posojilo, ki ga najemodajalec odobri najemodajalcu) in ga plača najemodajalec, je vključen v plačilo obresti (kapitalski del je zajet v finančnem računu).
- 3.076 Zabeležiti je treba, da namišljene obresti na stalni lastniški kapital v kmetijskih gospodarstvih niso zajeti v tem poglavju; pojavijo se kot sestavni del dohodka kmetijskega podjetja (☒ glej točko ☒ 5.06). Podobno znesek, ki se zajame kot obresti, ki se plačajo, vključuje subvencije za obrestne olajšave v kmetijstvu.

↓ 2019/280 člen 1 in Priloga
I.6(ll)

- 3.077 Prejete obresti v zvezi s kmetijskimi dejavnostmi enot, ki pripadajo korporativnim kmetijskim podjetjem, bi bilo prav tako treba zajeti. Prejete obresti individualnih podjetij so izključene iz merjenja podjetniškega dohodka kmetijske dejavnosti, saj je

prevladalo mnenje, da večina obrestonosnih sredstev ni povezanih s kmetijsko dejavnostjo enot in ker je zelo težko ločiti družinska sredstva od sredstev, ki se uporabljajo v proizvodnji⁴².

↓ 138/2004

3.078 Obresti se zajemajo po obračunskem načelu, to je kot obračunane obresti (ne kot plačane obresti).

↓ 909/2006 člen 1 in Priloga I.5
(prilagojeno)
→₁ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.6(mm)

3.079 Ker se vrednost storitev finančnih posrednikov razdeli na različne naročnike, je treba dejanska plačila obresti finančnim posrednikom ali prejem obresti od njih uskladiti, da se odpravijo marže, ki predstavljajo implicitne bremenitve finančnih posrednikov. Ocenjeno vrednost teh stroškov je treba odšteti od obresti, ki so jih plačali posojilojemalci finančnim posrednikom, in jih prišteti k obrestim, ki so jih prejeli vlagatelji. →₁ Stroški se obravnavajo kot nadomestilo za storitve, ki so jih finančni posredniki opravili za svoje odjemalce in ne kot plačilo obresti (glej ☒ točko☒ 2.108 in ☒ točko☒ 2.109(i); (ESR 2010, točka 4.51). ←

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.6(nn)

3. *Najemnine (od zemljišč in podzemnih sredstev)*
(ESR 2010, točke 4.72 do 4.76)

↓ 138/2004 (prilagojeno)
→₁ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.6(oo)
→₂ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.6(pp)
→₃ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.1(a)

3.080 →₁ Najemnine ustrezajo plačilom, ki jih lastniki neproizvedenih opredmetenih sredstev (zemljišča in podzemna sredstva) prejmejo v zameno za to, da dajo sredstva na razpolago drugi enoti. ← Ta postavka v ERK ustreza predvsem najemninam, ki jih kmetovalci plačujejo lastnikom zemljišč⁴³.

3.081 Če lastnik plačuje nekatere dajatve, ki so neposredno povezane s kmetijsko dejavnostjo (zemljiški davek, stroški vzdrževanja zemljišča itd.), se zajete najemnine ustrezno znižajo. Te dajatve so obračunane kot drugi davki na proizvodnjo (pri zemljiškem davku) ali vmesna potrošnja (pri vzdrževanju zemljišč).

⁴² Prejete obresti ustrezajo „drugim terjatvam“ (F.8) v finančnem računu.

⁴³ Prejete najemnine za ERK niso pomembne zaradi uporabe koncepta kmetijske dejavnosti (glej točko 1.44).

- 3.082 Najemnine od zemljišč ne vključujejo najemnin od stavb in stanovanj, ki so postavljeni na zemljišču; te najemnine se obravnavajo kot plačila za tržne storitve, ki jih lastniki stavb in stanovanj zagotavljajo najemnikom, in so v računih prikazane kot vmesna potrošnja storitev ali kot izdatki za končno potrošnjo (računi gospodinjstev), odvisno od tipa najemne enote. Če ni objektivne osnove, na kateri bi bilo plačila mogoče ločiti na najemnine od zemljišč in najemnine od stavb, ki so na njej postavljene, se celoten znesek obravnava kot najemnina od zemljišč. ➔₂ To pravilo je prilagojena različica priporočila ESR (☒ glej ☒ ESR 2010, točka 4.73) ➔₃⁴⁴ ⬅. ⬅
- 3.083 V tem poglavju se zajame celotna najemnina od zemljišča, če je zemljišče najeto za manj ali več kakor eno leto.
- 3.084 Najemnine ne vključujejo:
- najemne vrednosti stanovanj, ki so v teh stavbah; to je nadomestilo za tržno storitev, ki je sestavni del zasebne potrošnje (☒ to je ☒ najemnik plača najemnino od svojega neto preostalega dohodka),
 - najemnin, plačanih za profesionalno uporabo nerezidenčnih stavb (☒ glej točko ☒ 2.109(a)),
 - amortizacija stavb,
 - izdatkov za tekoče vzdrževanje stavb (☒ glej točko ☒ 2.106),
 - davka na lastnino (☒ glej točko ☒ 3.048(a)),
 - stroškov v zvezi z zavarovanjem stavb (☒ glej točko ☒ 2.109(g)).
- 3.085 Pri zemljiščih in stavbah, ki jih uporablja lastnik, ni treba obračunati namišljenih najemnin. Najemnine, ki ustrezajo neproizvedenim neopredmetenim sredstvom, kot so patentirana sredstva in proizvodne pravice (mlečne kvote), je treba zajeti kot vmesno potrošnjo (☒ glej točko ☒ 2.109(n)).

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.6(qq)

4. *Investicijski dohodek, ki ga je mogoče pripisati zavarovancem (ni zajet v ERK)*

↓ 138/2004 (prilagojeno)
➔₁ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.6(rr)
➔₂ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.1(a)
➔₃ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.6(ss)

- 3.086 ➔₁ Investicijski dohodek, ki ga je mogoče pripisati zavarovancem, ustreza celotnim primarnim dohodkom od investiranja zavarovalnih tehničnih rezervacij in pokojninskih skladov (☒ glej ☒ ESR 2010, točka 4.68). ⬅ Te tehnične rezervacije se obravnavajo kot sredstva, ki pripadajo zavarovancem. ➔₂ ESR 2010 ⬅

⁴⁴ ➔₃ESR 2010 ⬅ predlaga, da se celoten znesek obravnava kot najemnina od zemljišč, kadar se domneva, da je vrednost zemljišča večja od vrednosti stavb, v nasprotnem primeru pa kot najemnina od stavb.

predpisuje, da se v izračun podjetniškega dohodka kot viri vključijo prihodki iz investiranja zavarovalnih tehničnih rezervacij. Ti prihodki so pripisani zavarovancem kot dohodek od lastnine, pripisan zavarovancem. Slednji se obravnava, kakor da bi bil vrnjen zavarovalnicam v obliki dodatnih premij, saj v praksi ta dohodek zadržijo zavarovalnice (☒ glej ☒ ➔₂ ESR 2010 ◀, točka 4.69).

3.087 ➔₃ Investicijski dohodek, ki ga je mogoče pripisati zavarovancem, ni zajet v ERK. ◀ Da bi bila izmera dohodka od kmetijske dejavnosti smiselna, bi dejansko morala:

- vključevati vse tokove v zvezi z neživljenjskim zavarovanjem (vrednost storitev, dohodek, pripisan zavarovancem, neto premije in terjatve): v tem primeru se izmerjeni dohodek pojavi po opisu vseh prerazdelitvenih transakcij (med zavarovanci in zavarovalnicami ter med obdobji) v zvezi z neživljenjskim zavarovanjem, ali
- upoštevati samo vrednost storitve (ki je zagotovo pridobljena od zavarovalnice) (☒ glej točko ☒ 2.109(g)): v tem primeru se izmerjeni dohodek pojavi pred opisom vseh teh prerazdelitvenih transakcij.

V ERK je sprejeta druga rešitev.

G. KAPITALSKI TRANSFERJI

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.6(tt) (prilagojeno)

(☒ glej ☒ ESR 2010, točke 4.145 do 4.167)

↓ 138/2004 (prilagojeno)

3.088 Edini kapitalski transferji, ki se zajamejo v ERK, so terjatveni kapitalski transferji, ☒ to je ☒ investicijske podpore in drugi kapitalski transferji. Te razdelitvene transakcije so zajete v računu kapitala (☒ glej točki ☒ 1.41 in 1.48).

1. Investicijske podpore

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.6(uu) (prilagojeno)

3.089 Investicijske podpore so kapitalski transferji, v denarju ali naravi, države ali tujine, drugim rezidenčnim in nerezidenčnim institucionalnim enotam, ki so namenjeni celotnemu ali delnemu financiranju njihovih stroškov pridobitve osnovnih sredstev (☒ glej ☒ ESR 2010, točka 4.152). Investicijske podpore tujine zajemajo tiste podpore, ki jih neposredno plačujejo institucije Unije prek Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRRP).

↓ 138/2004 (prilagojeno)
→₁ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.6(vv)

- 3.090 Subvencije na obresti niso vključene v investicijske podpore (☒ glej točko ☒ 3.064), in sicer niti tedaj, ko je namen olajšav spodbujanje investicij. Vendar pa se v primerih, ko je namen podpore financiranje odplačevanja glavnice dolga in plačilo obresti na izposojeni kapital, in ko obeh elementov ni možno razmejiti, celotna podpora zajame kot investicijska podpora.
- 3.091 →₁ Najpomembnejše vrste drugih podpor EKJS, EKSRP in investicijske podpore za kmetijstvo so: ←
- podpore za prestrukturiranje sadovnjakov ali vinogradov, če zanje velja obveznost ponovne zasaditve (☒ glej točko ☒ 3.067),
 - vračila, za račun države, posojil, ki so jih najele proizvodne enote za financiranje svojih investicij,
 - zagonske podpore mladim kmetovalcem, katerih namen je financiranje pridobitve sredstev.

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.6(ww) (prilagojeno)

- 3.092 Investicijske podpore v denarju bi bilo treba zajeti v trenutku zapadlosti plačila. Investicijske podpore v naravi bi bilo treba zajeti ob prenosu lastništva nad sredstvom (☒ glej ☒ ESR 2010, točka 4.162).

↓ 138/2004

2. *Drugi kapitalski transferji*

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.6(xx)

- 3.093 Drugi kapitalski transferji so transferji, ki niso investicijske podpore ali davki na kapital, in s katerimi se ne prerazdeljujejo dohodki, pač pa se med različnimi sektorji ali podsektorji gospodarstva ali tujine prerazdeljujeta varčevanje ali premoženje. Lahko so v denarju ali v naravi (primeri prevzema dolga ali odpisa dolga) in ustrezajo prostovoljnemu prenosu premoženja (ESR 2010, točka 4.164).

↓ 138/2004 (prilagojeno)
→₁ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.6(yy)

- 3.094 Drugi kapitalski transferji se od investicijskih podpor razlikujejo v dvojem:
- samo država lahko plačuje investicijske podpore, medtem ko lahko druge kapitalske transferje plačujejo vse institucionalne enote,

- investicijske podpore so omejene na plačila, povezana s pridobitvijo osnovnega sredstva, drugi kapitalski transferji pa so lahko povezani s katero koli obliko prenosa varčevanja ali sredstev med enotami.

3.095 Drugi kapitalski transferji so lahko v obliki nadomestila države ali tujine lastnikom osnovnih sredstev, ki so bila uničena zaradi vojne ali naravnih nesreč, npr. poplave itd. ➔₁ Zajemajo tudi transferje države za pokrivanje izgub, nastalih v več finančnih letih ali izrednih izgub zaradi dejavnikov, ki so izven nadzora podjetja (☒ glej ☒ ESR 2010, točka 4.165). ←

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.6(zz) (prilagojeno)

3.096 V kmetijstvu drugi kapitalski transferji zajemajo še:

- podpore za trajno opustitev sadovnjakov ali vinogradov,
- podpore za opustitev ali zmanjšanje proizvodnje mleka (če eksplicitno ali implicitno vplivajo na vrednost kvot),
- nadomestila za izjemne in katastrofalne izgube osnovnih sredstev, ki se uporabljajo v proizvodnji kmetijskih proizvodov (☒ na primer ☒ živina in oprema) (☒ glej točki ☒ 2.045 in 3.067),
- zagonske podpore mladim kmetom za druge namene razen financiranja pridobitve sredstev,
- podpore za nadomestitev znižanja vrednosti sredstev ali zmanjšanje dolgov,
- večja plačila za nadomestitev škod ali poškodb, ki jih zavarovalne police ne pokrivajo (razen plačil države ali tujine, opisanih v ESR 2010 pod točko 4.165 (a)), ki so jih odredila sodišča ali so bila dogovorjena zunaj sodišč, na primer plačila nadomestil za škodo, nastalo zaradi večjih eksplozij, razlitja nafte itd. (ESR 2010, točka 4.165 (h)).

↓ 138/2004

3.097 Drugi kapitalski transferji v denarju so zajeti ob zapadlosti plačila (transferji v naravi pa ob prenosu lastništva sredstva ali v času upnikovega odpisa obveznosti).

H. POTROŠNJA STALNEGA KAPITALA

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.6(aaa) (prilagojeno)

(☒ glej ☒ ESR 2010, točke 3.139 do 3.145)

↓ 138/2004 (prilagojeno)
→₁ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.6(bbb)
→₂ 2019/280 člen 1 in Priloga I.7
→₃ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.1(a)

- 3.098 Predvidljiva obraba in zastaranje osnovnih sredstev v računovodskem obdobju predstavljajo bremenitev, ki je implicitna, dokler postavka ni nadomeščena z novo pridobitvijo. Ta obraba in zastaranje se merita s potrošnjo stalnega kapitala. Njena vključitev pod „porabe“ v računu proizvodnje omogoča, da se izdatek za investicije v osnovna sredstva porazdeli na celotno obdobje uporabe.
- 3.099 Če je ekonomska življenjska doba proizvodnega sredstva daljša od enega leta, predstavlja potrošnja stalnega kapitala znesek stalnega kapitala, porabljenega v proizvodnem procesu v računovodskem obdobju zaradi normalne obrabe in predvidenega zastaranja⁴⁵. Če pa je po drugi strani ekonomska življenjska doba uporabljenega proizvodnega sredstva krajša od enega leta, se obraba zajame kot vmesna potrošnja.
- 3.100 Vsa osnovna sredstva (☒ to je ☒ proizvodi) so predmet potrošnje stalnega kapitala (čeprav je v posebnih primerih potrebna določena prožnost; ☒ glej točko ☒ 3.105). To vključuje opredmetena in neopredmetena stalna sredstva, velike izboljšave neproizvedenih sredstev in stroške prenosa lastništva. Potrošnja stalnega kapitala se ne izračuna za zaloge ali za nedokončano proizvodnjo, niti za neproizvedena sredstva, npr. zemljišča, podzemna nahajališča in patentirana sredstva.
- 3.101 Potrošnja stalnega kapitala je samo en element spremembe vrednosti sredstev (skupaj z bruto investicijami v proizvodna sredstva, drugimi spremembami v obsegu in nominalnih dobičkih (brez izgub); ☒ glej točko ☒ 2.134). Potrošnja stalnega kapitala zlasti ne zajema drugih sprememb v obsegu sredstev (razen tistih, ki so posledica bruto investicij v osnovna sredstva):
- izjemne izgube zaradi nesreč (potresi, vojne, suša, epidemije itd.),
 - nepredvideno zastaranje, ki je razlika med predvidevanji v potrošnji stalnega kapitala za normalno obrabo in dejanskimi izgubami, slučajnimi dogodki, ki povzročajo večjo amortizacijo, kakor je bila obračunana na podlagi pričakovane potrošnje stalnega kapitala,
 - spremembe v razvrstitvi stalnih sredstev, ☒ to je ☒ spremembe v njihovi ekonomski rabi, kot v primeru kmetijskih zemljišč ali stavb, spremenjenih za zasebno ali drugo ekonomsko rabo.

⁴⁵ Skupaj z rezervacijami za izgube osnovnih sredstev v primeru slučajnih škod, zoper katere jih je mogoče zavarovati. Vrednost teh rezervacij, ki se zajame, je vrednost neto premij, plačanih za zavarovana osnovna sredstva.

- 3.102 Potrošnja stalnega kapitala, ki jo je treba razlikovati od amortizacije, izračunane za davčne namene, in amortizacije, prikazane v poslovnih izkazih, je treba oceniti na osnovi stanja osnovnih sredstev in verjetne (povprečne) ekonomske življenjske dobe različnih kategorij zadevnih sredstev. Če neposredne informacije o stanju osnovnih sredstev niso na voljo, se za oceno stanja osnovnih sredstev priporoča metoda stalne inventarizacije in da se ovrednoti njihova pridobitvena cena v referenčnem obdobju (☒ to je ☒ nadomestitvena vrednost sredstev v referenčnem letu in ne na podlagi dejanskih stroškov pridobitve). Nadomestitvena vrednost se ugotovi iz cen, ki jih morajo plačati kmetovalci v katerem koli referenčnem obdobju za nadomestitev osnovnega sredstva z novim, ki mu je čim bolj podobno. Ta način je nujen, da se lahko pravilno izračuna neto domači proizvod.
- 3.103 Potrošnja stalnega kapitala se izračuna po metodi linearne amortizacije, po kateri se vrednost zadevnega osnovnega sredstva v njegovi celotni življenjski dobi odpisuje po enaki stopnji. Stopnja amortizacije je opredeljena s formulo $100/n$, v kateri „n“ predstavlja verjetno ekonomsko življenjsko dobo te kategorije v letih („n“ se lahko razlikuje po posameznih državah in v času). Stopnjo amortizacije je v nekaterih primerih lahko tudi geometrična. Glede na uporabo tekoče nadomestitvene cene in stalne stopnje potrošnje stalnega kapitala se potrošnja stalnega kapitala iz leta v leto spreminja, razen če kupčeve cene ostanejo enake ves čas normalne ekonomske življenjske dobe sredstva.
- 3.104 Potrošnja stalnega kapitala v obliki stroškov, povezanih s prenosom lastništva proizvedenih opredmetenih in neopredmetenih sredstev, je treba izračunati na podlagi povprečne ekonomske življenjske dobe, ki je po dogovoru eno leto.
- 3.105 Potrošnja stalnega kapitala pri živini ustreza pričakovanemu upadu njihove produktivnosti, če se uporabljajo za proizvodnjo (mleko, volna itd.), ki se kaže v tekoči vrednosti prihodnjega dohodka od te živine. Ker se vrednost prihodnjega dohodka od živine v produktivni dobi sčasoma niža, bo živina morala postati predmet potrošnje stalnega kapitala. Glede na težave pri izračunavanju potrošnje stalnega kapitala za to vrsto sredstva v praksi pa je prevladalo mnenje, da se za živino v produktivni dobi ne izračunava potrošnja stalnega kapitala. Odločitev o izključitvi živine iz tega izračuna je utemeljena na naslednjih predpostavkah:
- deprecijacija produktivnosti in ekonomske vrednosti je povezana s starostjo, vendar ni njena neposredna, redna in stalna funkcija, kakor je običajno pri amortizaciji,
 - umik živine iz črede v produktivni dobi je lahko posledica ekonomskega okolja (spremembe cen zaklane živine in cen živalske krme itd.).
- 3.106 Čeprav ti komentarji niso ovira pri izračunu potrošnje stalnega kapitala pri živini, pa so zato taki izračuni z vidika ustreznih opredelitev povprečne življenjske dobe in stopenj potrošnje stalnega kapitala izredno zapleteni. Drugače pa bi bilo težko zagotoviti konsistentnost med napovedano in dejansko povprečno amortizacijo živine. ➔₁ Ta obravnava zagotavlja tudi združljivost ERK z ESR 2010 (☒ glej ☒ ESR 2010, točka 3.140) ter mikroekonomskimi računi mreže knjigovodskih podatkov s kmetijskih gospodarstev in preprečuje potrebo po razlikovanju med živino, ki je osnovno sredstvo, in živino, ki ima značaj zaloge. ←

IV. VLOŽEK DELA V KMETIJSTVU

- 4.01 Zaposlenost v kmetijstvu obsega vse osebe — zaposlene in samozaposlene — ki zagotavljajo plačan in neplačan vložek dela rezidenčnim enotam z izvajanjem značilnih dejavnosti (kmetijskih in neločljivih nekmetijskih dopolnilnih dejavnosti) kmetijske dejavnosti ERK.

Vse upokojene osebe, ki še naprej delajo na gospodarstvu, so vključene v zaposlenost v kmetijstvu.

Osebe, ki še niso dosegle starosti, ko preneha šolska obveznost, niso vključene.

- 4.02 Zaposleni so vse osebe, ki po pogodbi delajo za drugo rezidenčno institucionalno enoto (ki je kmetijska enota) in prejemajo nadomestilo (prikazano kot sredstva za zaposlene, ☒ glej ☒ oddelek C v Poglavju III). Vložek, ki ga zagotavljajo zaposleni, se imenuje plačani vložek dela. Po dogovoru je delo delavcev, ki niso družinski člani, razvrščeno kot plačani vložek dela. Če je kmetijska enota organizirana kot običajna družba (☒ glej ☒ 5.09), se celotni opravljeni vložek dela razvrsti kot plačani vložek dela.
- 4.03 Samozaposlene osebe so osebe, ki so edini lastniki ali solastniki nekorporativnih podjetij, v katerih delajo. Vložek dela, ki ga zagotavljajo samozaposleni, se nanaša na neplačani vložek dela. Družinski člani kmetovalca, ki ne prejemajo vnaprej določenega in v skladu s svojim dejanskim delom izračunanega nadomestila, so razvrščeni med samozaposlene.
- 4.04 Pri specifičnih družbah (☒ glej ☒ oddelek B v Poglavju V) se vložek dela delavcev obravnava enako kakor pri nekorporativnih podjetjih (individualni lastniki). Direktorji/delničarji delijo raznovrstni dohodek enote (neplačani vložek dela), medtem ko njihovi zaposleni prejemajo nadomestilo (plačani vložek dela).
- 4.05 Skupaj opravljene ure predstavljajo skupno število dejansko opravljenih ur zaposlenih in samozaposlenih za rezidenčne kmetijske enote v obračunskem obdobju.
- 4.06 ➔₂ V ESR 2010 je opisano, kaj skupaj dejansko opravljene ure zajemajo in česa ne (točki 11.27 in 11.28). ⬅ Skupaj opravljene ure ne pokrivajo dela za zasebno gospodinjstvo kmetovalca ali poslovnega delavca.
- 4.07 Polnovredne delovne moči (PDM) so opredeljene kot zaposlenost v ekvivalentu polnega delovnega časa (ki ustreza številu zaposlitev v ekvivalentu polnega delovnega časa), ☒ to je ☒ kot skupaj opravljene ure, deljene s povprečnim letnim številom opravljenih ur na delovnih mestih s polnim delovnim časom na ekonomskem ozemlju države.
- 4.08 Ena oseba ne more predstavljati več kakor ene PDM. Ta omejitev velja tudi, če posameznik v kmetijski dejavnosti opravi več ur, kakor je opredeljenih za polni delovni čas.
- 4.09 Kmetijski vložek dela oseb, ki delajo na kmetijskih gospodarstvih manj kakor polni delovni čas, se izračuna kot kvocient števila dejansko opravljenih ur (na teden ali na leto) in števila dejansko opravljenih ur (na teden ali na leto) v zaposlitvi s polnim delovnim časom.
- 4.10 Število dejansko opravljenih ur v zaposlitvi s polnim delovnim časom ni nujno enako pri vseh kategorijah dela. Možno je, da je število ur v zaposlitvi s polnim delovnim

časom, ki se uporablja za samozaposlene osebe, večje od tistega, ki se uporablja za zaposlene. Za slednje je namreč število delovnih ur določeno v pogodbi.

- 4.11 Število ur, ki jih opravi posameznik, se ne uskladi z nobenim koeficientom zaradi starosti (☒ to je ☒ manj kakor 16 let ali več kakor 65 let) ali spola. Uporablja se načelo enakopravnosti. „Polni delovni čas“ je opredeljen s številom opravljenih ur in ne kot vrednotenje dosežene količine in/ali kakovosti.
- 4.12 Če ni razlogov, zaradi katerih bi bilo bolje uporabiti druge vire, temelji PDM, ki predstavlja delo s polnim delovnim časom v kmetijstvu, na tekoči opredelitvi v raziskavah ☒ Uniji ☒ o strukturi kmetijskih gospodarstev, in sicer kot minimalno število ur, ki jih zahtevajo nacionalni predpisi o pogodbah o zaposlitvi. Če ti ne določajo števila letnih ur, se kot najnižje število upošteva 1800 ur (225 delovnih dni po osem ur na dan).

V. KAZALNIKI DOHODKA V KMETIJSTVU

- 5.01 Med glavnimi cilji ERK je merjenje kmetijskega dohodka in njegovega spreminjanja.

A. DEFINICIJA DOHODKA IN IZRAVNALNE POSTAVKE

- 5.02 Dohodek lahko opredelimo kot najvišji znesek, ki ga upravičenec lahko prejme v danem obdobju, ne da bi zmanjšal obseg svojih sredstev. Opredelimo ga lahko tudi kot vsoto potrošnje in sprememb vrednosti sredstev v danem obdobju, če je vse ostalo nespremenjeno, saj dohodek predstavlja to, kar bi lahko bilo potrošeno. Razlikovanje med tekočimi računi in računom kapitala v ➔₃ ESR 2010 ➔ omogoča preučevanje najvišje potencialne potrošnje z merjenjem potrošnje in varčevanja v tekočih računih ter merjenjem sprememb vrednosti sredstev v računu kapitala.
- 5.03 Zaporedje računov (☒ glej točko ☒ 1.43) kmetijske dejavnosti omogoča izračunavanje treh izravnalnih postavk, ki se lahko uporabijo kot agregat dohodka za kmetijsko dejavnost: neto dodana vrednost, neto poslovni presežek (neto raznovrstni dohodek) in neto podjetniški dohodek. Razmerje med temi postavkami je določeno v spodnji tabeli:

↓2019/280 člen 1 in Priloga I.8(a)								
Račun proizvodnje			Račun ustvarjanja dohodka			Račun podjetniškega dohodka		
P.1		Proizvodnja	B.1n		Neto dodana vrednost	B.2n B.3n		Neto poslovni presežek/n eto raznovrstni dohodek
P.2	–	Vmesna potrošnja	D.1	–	Sredstva za zaposlene	D.41	+	Prejete obresti ⁴⁶

⁴⁶ Samo obresti, ki jih prejmejo kmetijske enote, organizirane kot družbe.

P.51c	–	Potrošnja stalnega kapitala	D.29	–	Drugi davki na proizvodnjo	D.41	–	Odhodki za obresti
			D.39	+	Druge subvencije na proizvodnjo	D.45	–	Plačana najemnina
B.1n	=	Neto dodana vrednost	B.2n B.3n	=	Neto poslovni presežek/neto raznovrstni dohodek	B.4n	=	Neto podjetniški dohodek
D.29	–	Drugi davki na proizvodnjo						
D.39	+	Druge subvencije na proizvodnjo						
	=	Neto dodana vrednost v stroških faktorjev/faktorski dohodek						

↓ 138/2004 (prilagojeno)

- 5.04 Neto dodana vrednost dejavnosti meri vrednost, ki jo ustvarijo vse kmetijske lokalne EED, po potrošnji stalnega kapitala. Ker je proizvodnja vrednotena v osnovnih cenah, vmesna potrošnja pa v kupčevih cenah, neto dodana vrednost vključuje subvencije na proizvode, brez davkov na proizvode. Neto dodana vrednost v stroških faktorjev (opredeljena kot neto dodana vrednost v osnovnih cenah, brez drugih davkov na proizvodnjo in skupaj z drugimi subvencijami na proizvodnjo) meri nadomestila za vse proizvodne dejavnike (zemljišče, kapital, delo) in se lahko poimenuje „faktorski dohodki“, saj predstavlja celotno vrednost, ki jo ustvari enota, ki se ukvarja s proizvodno dejavnostjo.
- 5.05 Neto poslovni presežek meri donos zemljišč, kapitala in neplačanega dela. Je izravnava računa ustvarjanja dohodka, ki prikazuje porazdelitev dohodka med proizvodnimi dejavniki in sektorjem države. Neto dodana vrednost in neto poslovni presežek se izračunata za dejavnosti.
- 5.06 Neto podjetniški dohodek, ki se izračuna tako, da se k neto poslovnemu presežku prištejejo obresti, ki jih prejmejo kmetijske enote, organizirane kot družbe, nato pa se

od tega odštejejo najemnine (☒ to je ☒ za kmetijsko gospodarstvo in zemljišče) in plačila obresti, meri sredstva za neplačano delo, nadomestila od zemljišč, ki pripadajo enotam, in donos, ki izhaja iz porabe kapitala. To je podobno konceptu korporativno-računovodskega tekočega dobička pred razdelitvijo in davki na dobiček. Čeprav se za dejavnosti neto podjetniški dohodek ne izračuna vedno, pa se na splošno lahko ovrednoti za kmetijsko dejavnost, saj je mogoče določiti tisti del obresti in najemnin, ki je povezan izključno s kmetijsko dejavnostjo (in z dopolnilnimi, nekmetijskimi dejavnostmi).

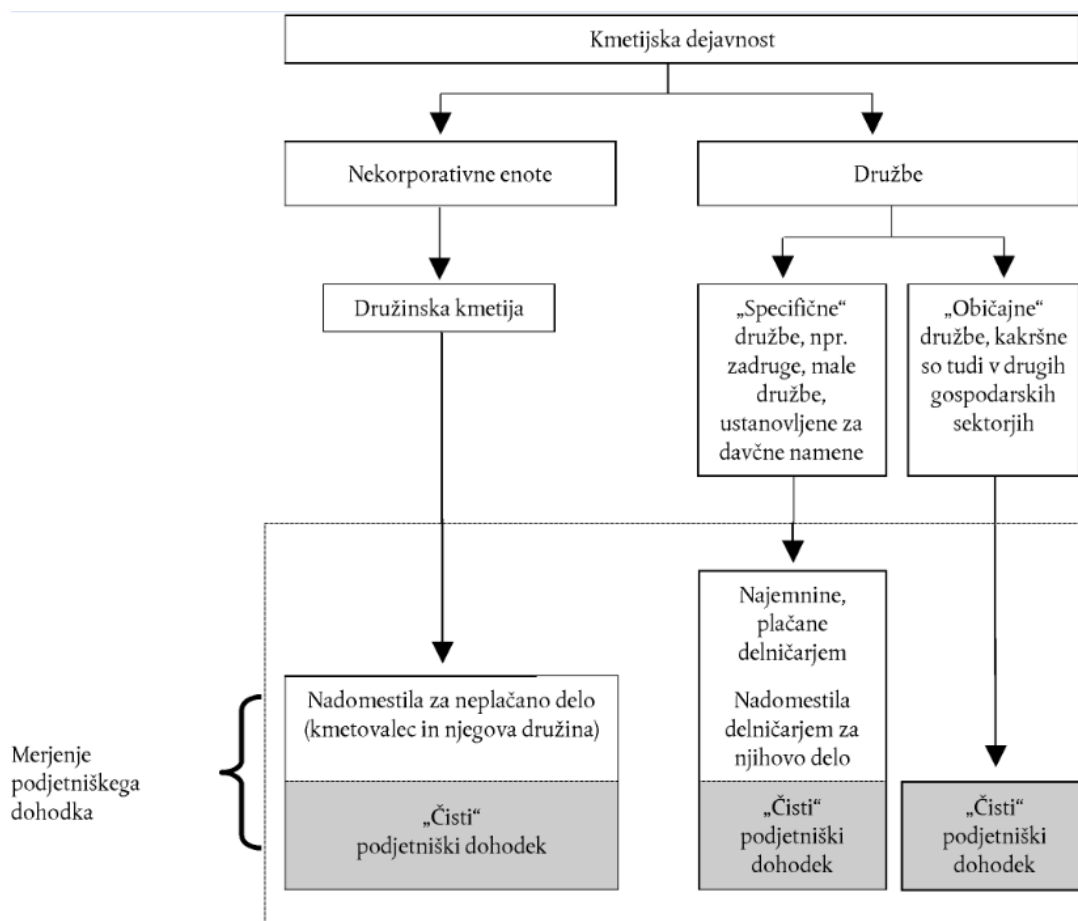
- 5.07 Pri individualnih lastnikih predstavlja podjetniški dohodek na eni strani nadomestilo za delo, ki ga opravi kmetovalec (in delo neplačanih družinskih članov), in na drugi, dohodek, ki ostane podjetju, ne da bi bilo mogoče ta dva sestavna dela ločiti (izraz „kmetovalec“, kakor je uporabljen tukaj, se seveda nanaša na vse osebe, ki so v tej dejavnosti individualni lastniki). Zaradi tega je to raznovrstni dohodek. Vendar pa so tako kakor v vseh drugih dejavnostih tudi v kmetijski proizvodne enote, ki pripadajo različnim vrstam institucionalnih enot: družbe in individualni lastniki. Med podjetniškim dohodkom, ki ga ustvarijo individualni lastniki in tistim, ki ga ustvarijo enote, organizirane kot družbe, je razlika. V slednjem primeru predstavlja „čisti“ podjetniški dohodek, saj izključuje vsak dohodek od dela (sredstva za delo moramo obravnavati kot sredstva za plačano delo, čeprav se nanašajo na upravljavce in delničarje družbe).
- 5.08 Upoštevati je treba, da agregati dohodka, izračunani kot izravnalne postavke zaporedja računov dejavnosti, niso kazalniki celotnega dohodka ali razpoložljivega dohodka gospodinjstev, zaposlenih v kmetijstvu, saj lahko imajo ta gospodinjstva poleg svojih dohodkov iz kmetijstva tudi druge vire dohodka (nekmetijske dejavnosti, nadomestila, socialni prejemki, dohodek od lastnine). Ali drugače povedano — kmetijski dohodek se ne sme obravnavati kot dohodek kmetov. Poleg tega pa se takšno merjenje dohodka nanaša na dohodek, ustvarjen s kmetijskimi dejavnostmi (in z neločljivimi nekmetijskimi dopolnilnimi dejavnostmi) v danem obračunskem obdobju, čeprav bodo v določenih primerih pripadajoči prihodki prejeti šele kasneje. Zaradi tega ne predstavlja dohodka, ki je dejansko prejet v samem obračunskem obdobju.

B. OBRAVNAVA DOHODKA ENOT, ORGANIZIRANIH V OBLIKI DRUŽB

- 5.09 Individualni lastniki (ali družinska gospodarstva) so najpogostejša oblika kmetijskih enot v Uniji. Vendar pa so lahko nekatere kmetijske proizvodne enote organizirane v obliki družb, in sicer običajnih družb (☒ torej ☒ je njihova organizacijska struktura podobna kot pri družbah v drugih dejavnostih) ali pa družb z bolj specifičnimi značilnostmi (na primer kmetovalec, ki zaradi davčnih razlogov ustvari posebno ločeno družbo za trgovski del svoje gospodarske dejavnosti, ali pa skupina kmetovalcev, ki se poveže v združenje zaradi združevanja zemljišč in dela v okviru nekaterih vrst zadrug).
- 5.10 Neto podjetniški dohodek kmetijske dejavnosti torej sestavljajo naslednji trije deli:
- „raznovrstni“ podjetniški dohodek individualnih lastnikov (nekorporativna podjetja),
 - „čisti“ podjetniški dohodek „običajnih“ družb,
 - „raznovrstni“ podjetniški dohodek družb, značilnih za kmetijsko dejavnost.

Ti trije sestavni deli so navedeni v shemi v točki 5.11.

- 5.11 „Čisti“ podjetniški dohodek mora izključevati vsa sredstva za zaposlene in tudi vse najemnine, plačane pred razdelitvijo dobička. Vendar pa je pri večini družb, značilnih za kmetijstvo, težko ločiti nadomestila delničarjev, za zemljišča in vloške dela, od razdelitve dobička. Zato se priporoča, da se merilo za merjenje kmetijskega podjetniškega dohodka pri tej vrsti kmetijskih enot nanaša na „raznovrstni dohodek“, ☒ to je ☒, da vključuje nadomestila zaposlenim delničarjem za njihovo delo in najemnine. Nadomestila in najemnine se torej pri teh specifičnih družbah pri izračunu podjetniškega dohodka ne odštejejo. Pri izračunu podjetniškega dohodka so torej te enote združene s skupino individualnih lastnikov. Po drugi strani pa mora biti pri „običajnih“ družbah jasno navedena razlika med nadomestilom in razdelitvijo dobička.

C. DEFINICIJA KAZALNIKOV DOHODKA V KMETIJSTVU

- 5.12 Trije kazalniki dohodka v kmetijstvu se lahko opišejo, kakor sledi:

- kazalnik A: indeks realnega factorskega dohodka v kmetijstvu na PDM

To merilo ustreza realni neto dodani vrednosti v stroških faktorjev v kmetijstvu na skupno število PDM⁴⁷.

- kazalnik B: indeks realnega neto podjetniškega dohodka v kmetijstvu na neplačano PDM

⁴⁷ Zaposlenost v kmetijstvu in njene spremembe se merijo v PDM, da se upošteva začasno in sezonsko delo (podrobnejši opis v Poglavju IV). Razlikovati je treba med neplačano PDM in plačano, kar skupaj tvori skupno PDM.

Ta kazalnik predstavlja spremembe neto podjetniškega dohodka v času na neplačano PDM. Pretvorjen v indeksno obliko za vsako državo članico bolj zagotavlja informacije o trendih kakor pa o ravni dohodka. Najbolj uporaben je v tistih državah, kjer je kmetijstvo organizirano v obliki individualnega lastništva. Po drugi strani pa je glede na obstoj „običajnih“ družb, ki ustvarjajo podjetniški dohodek izključno s plačanim delom, kazalnik B precejšen v primerjavi s pojmom individualnega dohodka. Ta pomanjkljivost lahko prepreči primerjavo med stopnjami dohodka v državah članicah, če se deleži „običajnih“ družb močno razlikujejo.

- kazalnik C: indeks neto podjetniškega dohodka v kmetijstvu na neplačano PDM

Ta agregat dohodka je prikazan kot absolutna vrednost⁴⁸ (ali v obliki indeksa v realnem izrazu). Omogoča primerljivost dohodka kmetijske dejavnosti v času med posameznimi državami članicami.

D. ZDRUŽEVANJE KAZALNIKOV DOHODKA ZA UNIJO

- 5.13 Indeksi in stopnje spreminjanja za Unijo kot celoto se lahko izračunajo kot tehtana povprečja nacionalnih indeksov ali stopenj spreminjanja ali pa neposredno na podlagi agregatov EU, pridobljenih s pretvorbo nacionalnih podatkov v evre ali v standard kupne moči (SKM). V obeh primerih je treba izbrati bazno leto; bodisi leto, uporabljeno za določitev deležev različnih ☒ držav članic ☒ v izračunu povprečja ☒ Uniji ☒ ali pa leto, katerega menjalni tečaji so bili uporabljeni za izračun agregatov.
- 5.14 Glede na to, ali izračuni predstavljajo analizo kratkoročnega trenda (spremembe v letu „n“ v primerjavi z letom „n–1“) ali dolgoročnega trenda (na splošno od leta 1980 do leta n) se uporabljajo malenkostno drugačne metode in druga bazna leta.
- 5.15 Za analizo kratkoročnega trenda se stopnje spreminjanja nominalnih ali realnih kazalnikov dohodka Unije za leto n v primerjavi z letom n–1 izračunajo kot tehtana povprečja ustreznih stopenj spreminjanja, ocenjenih v državah članicah, pri čemer se ponderji izračunajo na podlagi agregatov dohodka za leto n–1, pretvorjenih v evre po menjalnih tečajih, ki veljajo v letu n–1; ti ponderji so seveda različni za vsak agregat. Ta metoda, ki temelji na letu n–1, se zdi najustreznejša za kratkoročno analizo in je najbolj konsistentna z metodo, ki jo uporabljajo posamezne države članice.

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.8(b) (prilagojeno)

- 5.16 Za analizo dolgoročnega trenda se indeksi in stopnje spremembe kazalnikov dohodka za Unijo izračunajo na podlagi agregatov EU, izraženih v eurih po stalnih menjalnih tečajih: za realno izražene vrednosti (☒ to je ☒ po odbitku učinka povprečnega povišanja cen) uporabljeni deflatorji temeljijo tudi na stalnem baznem letu.

⁴⁸ Ta dohodkovni ukrep ustreza ukrepu “čisti dobiček iz družinske kmetijske dejavnosti” za enoosebno družbo.

E. DEFLACIJA KAZALNIKOV DOHODKA

- 5.17 Za vsako državo članico se realni indeksi in spremembe, vrednosti kazalnikov dohodka izračunajo z deflacioniranjem ustreznih nominalnih podatkov z implicitnim indeksom cen BDP.
- 5.18 V prid uporabe tega deflatorja govorijo pomembni dejavniki, kakor sta zanesljivost in primerljivost. Implicitni indeks cen BDP je splošni kazalnik cen za vse blago, proizvode in storitve v celotnem gospodarstvu. Kot deflator se lahko uporabi tudi indeks cen nacionalne končne porabe. Za razliko od indeksa cen BDP v enaki meri in neposredno upošteva tudi vpliv zunanje trgovine na račun in s tem hitreje in jasneje izraža vse spremembe uvoznih cen (☒ na primer ☒ spreminjanje cen energije). Kljub temu pa je bilo zaradi ohranitve združljivosti z drugimi statističnimi podatki, ki jih zbira Evropska komisija, sklenjeno, da se nov deflator ne uvede.
- 5.19 Realni agregati dohodka za Unijo kot celoto se izračunajo tako, da se najprej deflacionirajo nominalne vrednosti (v tekočih cenah), zajete v različnih državah članicah, nato se uporabi implicitni indeks cen BDP zadevne države članice, nazadnje pa se pretvorijo v euro (po menjalnem tečaju iz leta 1995 za dolgoročno analizo trendov in po menjalnem tečaju iz leta $n-1$ za kratkoročni trend, kakor je navedeno zgoraj). Rezultati se nato seštejejo, da se dobijo realne vrednosti za Evropsko unijo. Na podlagi teh realno izraženih agregatov se izračunajo indeksi in stopnje spreminjanja za Unijo, kar pomeni da „deflator Unije“ ni nikoli eksplicitno vpleten.

VI. VREDNOTENJE ERK V STALNIH CENAH

A. MERJENJE CEN IN OBSEGA

(☒ glej ☒ ESR 2010, Poglavje 10)

- 6.01 V ekonomski analizi je pri opazovanju spreminjanja vrednosti koristno ločiti spremembe vrednosti, ki so posledica sprememb obsega in tiste, ki so posledica sprememb cen. →₁ ESR 2010 (točke 10.13 do 10.23) jasno navaja, da mora komponenta cene vključevati samo spremembe v zvezi s cenami in da morajo biti vse druge spremembe vključene v komponento obsega. ← Tako se razlike v

kakovosti med posameznimi proizvodi (fizične značilnosti, vrste maloprodajnih mest itd.) upoštevajo kot spremembe obsega in ne cen.

- 6.02 Za številne proizvode in storitve obstaja več različnih kakovosti. ➔₂ ESR 2010 ➔ opredeljuje več dejavnikov, ki povzročajo razlike v kakovosti, vendar pa je za ERK najpomembnejši tisti, ki je povezan s fizičnimi značilnostmi. Ta priznava, da so lahko v opredelitvi danega proizvoda fizične razlike, ki pomenijo, da fizične enote (npr. ena tona) v ekonomskem smislu niso identične. To lahko ponazorimo z dvema tonama žita, prodanima v dveh zaporednih letih. V prvem letu ima vse žito mlevsko kakovost, medtem ko je v drugem letu takega žita manj kakor polovica, preostalo pa se proda za krmo. To pomeni, da se je povprečna kakovost žita poslabšala. ➔₃ Druga razlika v kakovosti, pomembna za ERK, je premik prodaje proizvoda med dvema trgoma z različnimi cenami, ☒ na primer ☒ domači proti tujemu ali industrijska poraba proti prodaji potrošnikom (☒ glej ☒ ESR 2010, točke 10.13 do 10.18). ➔
- 6.03 Kazalniki obsega in cen, ki se uporabljajo za pripravo podatkov v stalnih cenah, morajo upoštevati spremembe v kakovosti. Zato je priporočljivo delo opraviti čimbolj natančno, da se določijo kar najbolj homogeni osnovni proizvodi. Če so osnovni proizvodi popolnoma homogeni, se lahko spremembe obsega ocenijo na podlagi sprememb v količini.
- 6.04 Vendar pa so statistični podatki pogosto na voljo šele na bolj agregirani ravni in se torej ne nanašajo več samo na homogene proizvode. ➔₄ V tem primeru ESR 2010 (točka 10.32) določa, da je bolje deflacionirati vrednost za tekoče leto z ustreznim indeksom cen, da se ocenijo spremembe obsega (ESR 2010, točka 10.01). ➔
- 6.05 Raven natančnosti, za katero se uporabljeni indeks šteje kot osnovni indeks (obravnavani proizvod se tako šteje za homogenega), se imenuje osnovna raven agregacije. V ERK osnovna raven agregacije ustreza vsaj najbolj dezagregirani ravni nomenklature znotraj tabele za prenos podatkov. Vendar pa je pri uporabi indeksov cen zaželeno višja raven natančnosti.
- 6.06 Za vsak agregat proizvodov in storitev, ki je prikazan v računih, morajo biti merjenja cen in količin oblikovana tako, da je
- indeks vrednosti = indeks cene × indeks obsega

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.9(e) (prilagojeno)

To pomeni, da mora biti prav vsaka sprememba vrednosti toka pripisana bodisi spremembi cene bodisi spremembi obsega bodisi njuni kombinaciji (☒ glej ☒ ESR 2010, točka 10.12).

↓ 138/2004

- 6.07 Sistematična razčlenitev sprememb tekočih vrednostih v komponentah „spremembe cene“ in „spremembe obsega“ je omejena na tokove, ki predstavljajo transakcije proizvodov in storitev, ter na zadevne elemente v vrednotenju teh transakcij (proizvodnja, vmesna potrošnja, potrošnja stalnega kapitala, bruto dodana vrednost, neto dodana vrednost, bruto investicije v osnovna sredstva, spremembe zalog, davki in subvencije na proizvode).

B. NAČELA IN METODA ZA IZDELAVO ERK V STALNIH CENAH

1. Izbira formule indeksa

↓ 138/2004
→₁ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.9(f)

- 6.08 →₁ V skladu z ESR 2010 (točka 10.20) se v ERK spremembe obsega merijo z Laspeyresovimi indeksi, spremembe cen pa s Paaschejevimi indeksi. ←

Laspeyresov indeks obsega:

$$L(q) = \frac{\sum p_0 q_n}{\sum p_0 q_0} = \frac{\sum p_0 q_0 \frac{q_n}{q_0}}{\sum p_0 q_0} = \frac{\sum V_0 \frac{q_n}{q_0}}{\sum V_0}$$

Paaschejev indeks cen:

$$P(p) = \frac{\sum q_n p_n}{\sum q_n p_0} = \frac{\sum p_0 q_n \frac{p_n}{p_0}}{\sum p_0 q_n}$$

Za vsak osnovni proizvod:

—	p_0	:	cena, zabeležena v baznem letu 0,
—	p_n	:	cena, zabeležena v letu n,
—	q_0	:	količina, zabeležena v baznem letu 0,
—	q_n	:	količina, zabeležena v letu n,
—	V_0	:	vrednost, zabeležena v baznem letu 0: ($V_0 = p_0 q_0$).

2. Bazno leto

- 6.09 Spremembe obsega se merijo z Laspeyresovimi indeksi: spremembe količin osnovnih serij se torej ponderirajo z vrednostjo v baznem letu. Spremembe cen se merijo s Paaschejevimi indeksi: spremembe cen osnovnih serij se torej ponderirajo z vrednostjo v tekočem letu v cenah baznega leta.
- 6.10 Bazno leto je tisto, katerega cene se uporabijo za izdelavo sheme ponderiranja.
- 6.11 Najnatančnejši način za merjenje sprememb obsega med posameznimi leti je z uporabo najbližjega razpoložljivega baznega leta. Ta pristop jamči, da je ponderiranje relativno sodobno in preprečuje težave, povezane s ponderiranjem proizvodov, ki se ne proizvajajo več, in novih proizvodov, ki so se pojavili na trgu. Zato ERK meri spremembe obsega s ponderji za predhodno leto.

3. Predstavljanje serij glede na referenčno leto

↓ 2019/280 člen 1 in
Priloga I.9(h)

- 6.12 Leto, uporabljeno za predložitev in predstavitev podatkov v stalnih cenah, se lahko razlikuje od baznega leta; imenuje se referenčno leto. V seriji indeksov je referenčno leto tisto, ki ima vrednost 100.

↓ 2019/280 člen 1 in Priloga I.9(i)
(prilagojeno)

- 6.13 Serija indeksov obsega v cenah referenčnega leta se izračuna z veriženjem indeksov, izračunanih v cenah predhodnega leta (☒) glej ☒ ESR 2010, točka 10.20).

↓ 138/2004

- 6.14 Pomembno je, da sprememba referenčnega leta ne vpliva na spremembe obsega v zvezi s predhodnim letom. Zato so podatki ERK predstavljeni v zvezi s stalnim referenčnim letom tako, da se vsaka spremenljivka na novo izračuna, ne glede na to ali je agregat ali osnovni indeks.

↓ 2019/280 člen 1 in Priloga I.9(j)
(prilagojeno)

- 6.15 Primer:

Vzemimo dva homogena osnovna proizvoda, A in B. Naslednje serije temeljijo na strukturi cen predhodnega leta:

	$n P n$	$\frac{n - n + 1}{1}$ indeks obsega	$\frac{n + 1}{P n}$	$\frac{n - n + 1}{1}$ indeks cen	$\frac{n + 1 P}{n + 1}$	$\frac{n + 1 - n}{+ 2}$ indeks obsega	$\frac{n + 2 P}{n + 1}$	$\frac{n + 2 - n}{+ 1}$ indeks cen	$\frac{n + 2 P}{n + 2}$
A	100	105,0	105	110,0	115	102,0	117	108,0	126
B	300	110,0	330	95,0	314	90,0	283	105,0	297
Skupaj	400	108,8	435	98,6	429	93,2	400	105,8	423

Indeksi obsega in cen za celoto (A + B) so odvisni od ponderiranja obeh izdelkov, A in B.

Če so te serije izražene v primerjavi s stalnim referenčnim letom (☒ na primer ☒ n), je edini način, da se ohranijo enaki indeksi obsega $n/n - 1$ ta, da se indeksi verižijo ločeno. Tako dobimo naslednje serije (baza enaka 100 v n):

	n	n + 1	n + 2
A	100	105,0	107,1
B	100	110,0	99,0
Skupaj	100	108,8	101,4

(101,4 = 108,8*93,2/100)

Vrednosti v stalnih cenah, izražene v primerjavi z referenčnim letom n, so:

	n	n + 1	n + 2
A	100	105	107,1
B	300	330	297,0
Skupaj	400	435	405,6

$(405,6 = 400 \cdot 101,4 / 100)$

Zato račun ni več sešteven. S seštevanjem vrednosti v stalnih cenah za A in B dobimo naslednjo serijo:

	n	n + 1	n + 2
A + B	400	435	404,1

Razen v letu, ki sledi referenčnemu, znova izračunane serije niso seštevne.

↓ 138/2004
→₁ 2019/280 člen 1 in Priloga I.9(k)

- 6.16 →₁ V skladu z ESR 2010 (točka 10.23) se neseštevni podatki v stalnih cenah objavljajo brez prilagoditev⁴⁹. ← V ERK je prav tako uporabljen ta pristop. Vendar pa je treba uporabnikom pojasniti, da tabele niso seštevne.

↓ 2019/280 člen 1 in Priloga I.9(l)

4. Izračun dodane vrednosti v fiksnih letnih cenah

↓ 138/2004 (prilagojeno)
→₁ 2019/280 člen 1 in Priloga I.9(m)

- 6.17 Dodana vrednosti je izravnalna postavka v računu proizvodnje. Zaradi tega dodane vrednosti ni mogoče neposredno razdeliti na komponento cene in komponento obsega. →₁ Teoretično pravilna metoda za izračun dodane vrednosti v fiksnih letnih cenah je „dvojna deflacija“ (☒ glej ☒ ESR 2010, točki 10.31 ☒ in ☒ 10.32). ←
- 6.18 Bruto dodana vrednost, izražena v cenah predhodnega leta, je torej opredeljena kot razlika med proizvodnjo, merjeno v cenah predhodnega leta, in vmesno potrošnjo, merjeno v cenah predhodnega leta. Neto dodana vrednost v cenah predhodnega leta je opredeljena kot razlika med bruto dodano vrednostjo v cenah predhodnega leta in potrošnjo stalnega kapitala v cenah predhodnega leta. Dodano vrednost v cenah stalnega referenčnega leta dobimo s ponovnim izračunom

⁴⁹ To ne izključuje možnosti, da bi se sestavljavci podatkov v nekaterih okoliščinah odločili za odpravo razlik zaradi izboljšanja splošne usklajenosti podatkov.

6.19 Primer:

V nadaljevanju je navedena vrsta tekočih vrednosti in vrednosti v cenah predhodnega leta (obseg) v zvezi s proizvodnjo in vmesno potrošnjo:

	$n P n$	$n + 1 P n$	$n + 1 P n + 1$	$n + 2 P n + 1$	$n + 2 P n + 2$
Proizvodnja	150	160	170	180	200
Vmesna potrošnja	40	30	35	40	45

Dodana vrednost v obsegu se izračuna tako, da se obseg vmesne potrošnje odšteje od obsega proizvodnje. Pri tem nastane naslednja serija:

	$n P n$	$n + 1 P n$	$n + 1 P n + 1$	$n + 2 P n + 1$	$n + 2 P n + 2$
Bruto dodana vrednost	110	130	135	140	155

Tako se izračunajo naslednji indeksi obsega v cenah predhodnega leta:

	$n + 1$	$n + 2$
Bruto dodana vrednost	118,2	103,7

$$(118,2 = 130/110 \cdot 100) \quad (103,7 = 140/135 \cdot 100)$$

Bruto dodana vrednost določenega leta v cenah iz leta n (fiksne letne cene) se izračuna tako, da se tekoča vrednost za n pomnoži z verižnim indeksom obsega.

$$DV_{n+1} \text{ (v cenah za leto } n) = 110 \cdot 1,182 = 130$$

$$DV_{n+2} \text{ (v cenah za leto } n) = 110 \cdot 1,182 \cdot 1,037 = 135$$

5. *Razčlenitev davkov in subvencij za proizvode v komponenti obsega in cene*
- 6.20 Razčlenitev vrednotenj v osnovni ceni na ustrezni komponenti obsega in cene predpostavlja, da se ta razčlenitev uporablja tudi za davke in subvencije na proizvode. V ERK je sprejeto naslednje:
- 6.21 Indeks obsega subvencije (ali davka) na proizvod je enak indeksu obsega proizvodnje v proizvajalčevi ceni. V tem primeru je indeks obsega proizvodnje enak, ne glede na to ali je izražen v proizvajalčevi ceni ali v osnovni ceni.
- 6.22 Ta rešitev ima še eno prednost: indeks obsega ni odvisen od načina vrednotenja. Posledično je razlaganje indeksov cen in obsega v osnovni ceni zelo neposredno: pri popolnoma homogenem osnovnem proizvodu je indeks obsega enak indeksu količine; indeks cen izraža spremembo v povprečni osnovni ceni.

6.23 Primer:

Pri danem proizvodu je vrednost proizvodnje v proizvajalčevih cenah za leto n 1 000; vrednost proizvodnje v letu $n+1$ je 900. Indeks obsega proizvodnje je 102.

Ta proizvod je subvencioniran. Vrednost subvencije za leto n je 100; vrednost subvencije za leto $n+1$ je 150.

Razčlenitev subvencije na komponenti obsega in cene se izvede takole:

	Vrednost n	indeks obsega $n+1/n$	Obseg $n+1$	indeks cen $n + 1/n$	Vrednost $n + 1$
Proizvodnja v proizvajalčevih cenah	1 000	102,0	1 020	88,2	900
Subvencija na proizvode	100	102,0	102	147,0	150
Proizvodnja v osnovnih cenah	1 100	102,0	1 122	93,6	1 050

Indeks obsega subvencije je enak indeksu obsega proizvodnje v proizvajalčevi ceni.

↓ 2022/590 člen 1.4 in Priloga I.6
(prilagojeno)

VII. REGIONALNI EKONOMSKI RAČUNI ZA KMETIJSTVO (RERK)

A. SPLOŠNA NAČELA

1. Uvod

- 7.01. Regionalni računi imajo pomembno vlogo pri oblikovanju, izvajanju in vrednotenju regionalnih politik. Objektivni, zanesljivi, dosledni, jasni, primerljivi, ustrezni in usklajeni regionalni statistični kazalniki so trdna podlaga za politike, namenjene zmanjševanju gospodarskih in socialnih razlik med regijami Unije.
- 7.02. RERK so ERK, prilagojeni na regionalni ravni.
- 7.03. RERK vsebujejo isti sklop računov kot ERK, vendar so zaradi konceptualnih težav in težav z merjenjem regionalni računi bolj omejeni v obsegu in manj podrobni kot ERK na nacionalni ravni.
- 7.04. RERK so regionalni računi in se izdelajo na podlagi regionalnih podatkov, ki se zbirajo neposredno, in nacionalnih podatkov z regionalnimi razčlenitvami, ki temeljijo na predpostavkah. Predpostavke so potrebne pri izdelavi regionalnih računov zaradi pomanjkanja dovolj popolnih, pravočasnih in zanesljivih regionalnih informacij. To pomeni, da se nekatere medregionalne razlike ne odražajo nujno v regionalnih računih (ESR 2010, točka 13.08).

2. *Regionalno gospodarstvo, regionalno ozemlje*

- 7.05. Za vsako izdelavo regionalnih računov, ne glede na to, ali se nanašajo na gospodarske panoge ali na institucionalne sektorje, je potrebna stroga opredelitev regionalnega gospodarstva in regionalnega ozemlja. V teoriji kmetijska dejavnost v regiji zajema enote (kmetijska gospodarstva), ki se ukvarjajo s kmetijskimi dejavnostmi (☒ glej točke ☒ 1.60 do 1.65) na regionalnem ozemlju.
- 7.06. Regionalno gospodarstvo države je del celotnega gospodarstva te države. Celotno gospodarstvo je opredeljeno z institucionalnimi enotami in sektorji. Sestavljeno je iz vseh institucionalnih enot, ki imajo središče glavnega ekonomskega interesa na ekonomskem ozemlju države. Ekonomsko ozemlje ne sovпада popolnoma z geografskim ozemljem (☒ glej točko ☒ 7.08). Ekonomsko ozemlje države se deli na regionalna ozemlja in zunajregionalno ozemlje (ESR 2010, točka 13.09).
- 7.07. Regionalno ozemlje, kot je opredeljeno v ESR 2010, sestavlja tisti del ekonomskega ozemlja države, ki je neposredno dodeljen regiji. Prosta območja, carinska skladišča in tovarne pod carinskim nadzorom, so priključena regijam, v katerih se nahajajo.
- 7.08. Vendar ta razdelitev ozemlja ni popolnoma skladna s konceptom nacionalnega ekonomskega ozemlja, ki se uporablja pri nacionalni računih. Zunajregionalno ozemlje sestavljajo deli ekonomskega ozemlja države, ki jih ni mogoče neposredno priključiti samo eni regiji in ki so izključeni iz RERK, ☒ to je ☒:
- (a) zračni prostor države, ozemeljske vode in epikontinentalni pas v mednarodnih vodah, nad katerimi ima država izključne pravice;
 - (b) ozemeljske enklave, ☒ to je ☒ geografska ozemlja v tujini, ki jih v skladu z mednarodnimi pogodbami ali sporazumi med državami uporabljajo državne agencije države (veleposlaništva, konzulati, vojaška oporišča, znanstvene postaje itd.);
 - (c) nahajališča nafte, zemeljskega plina itd. v mednarodnih vodah zunaj epikontinentalnega pasu države, ki jih izkoriščajo rezidenčne enote.
- 7.09. Statistična klasifikacija teritorialnih enot (NUTS), vzpostavljena z Uredbo (ES) št. 1059/2003, zagotavlja enotno in enolično razčlenitev ekonomskega ozemlja Unije. Za RERK se zahtevajo statistični podatki na ravni NUTS 2, kot so običajno vzpostavljeni v skladu s sedanjo ureditvijo iz navedene uredbe. Za nacionalne namene se lahko regionalni računi pripravijo tudi na podrobnejši regionalni ravni, in sicer na ravni NUTS 3, kadar je potrebno (ESR 2010, točka 13.12).

3. *Osnovna enota pri izdelavi RERK*

- 7.10. Enote, ki jih gospodarske panoge uporabljajo za regionalne račune, so lokalne EED. Lokalna EED je proizvodna enota v merljivi obliki.
- 7.11. Statistični pristop (gospodarska panoga) lahko deluje na podlagi merljive enote, četudi to pomeni odstopanje od posamezne dejavnosti. Tako kot SNR 2008 tudi ESR 2010 daje prednost statističnemu pristopu in lokalni EED pri izdelavi nacionalnih računov po gospodarskih panogah. Zato opredeljujejo isto enoto za gospodarske panoge, ne glede na to, ali so gospodarske panoge zajete na regionalni ali nacionalni ravni.
- 7.12. Tako kot pri ERK se tudi pri RERK kot osnovna enota za kmetijsko dejavnost uporablja kmetijsko gospodarstvo, ki je „prilagojeno“ ob upoštevanju nekaterih dogovorov, da bi bilo skladno z zadevnimi cilji. Za to izbiro obstajata dva ključna

razloga. Po eni strani je enota „kmetijsko gospodarstvo“ lokalna EED za kmetijstvo (☒ glej točke ☒ 1.09 do 1.17), opredeljena kot del EED, ki se nanaša na lokalno raven. Lokalna EED je tudi najprimernejša enota za kmetijsko dejavnost, tudi če vključuje nekmetijske dopolnilne dejavnosti, ki jih ni mogoče prikazati ločeno od kmetijskih dejavnosti (☒ glej točke ☒ 1.15 in 1.16, ☒ in ☒ 1.25 do 1.32).

- 7.13. Uporaba kmetijskega gospodarstva kot osnovne enote pomeni vključitev nekmetijskih dopolnilnih dejavnosti teh kmetijskih gospodarstev v RERK (☒ glej točko ☒ 7.12). Ker je namen ERK merjenje, opisovanje in analiza ustvarjanja dohodka iz kmetijske gospodarske dejavnosti, izključujejo enote, ki proizvajajo samo prostočasne dejavnosti (☒ na primer ☒ vrtove in zasebno vzrejo živine). Nasprotno pa so v ERK zajete enote, ki se ukvarjajo s kmetijstvom za lastno oskrbo (☒ glej točko ☒ 1.24).
- 7.14. Kmetijsko gospodarstvo je referenčna enota za statistične raziskave v zvezi s kmetijstvom, ne glede na to, ali so nacionalne ali regionalne. Prednost tega je, da lahko vrednotenje proizvodnje v količinskem smislu temelji neposredno na statističnih sistemih za merjenje površin, pridelka, velikosti čred itd. Izbira kmetijskega gospodarstva prispeva tudi k večji računovodski doslednosti.

4. *Metode za izdelavo RERK*

- 7.15. V ESR 2010 (točke 13.24 do 13.32) sta predlagani dve metodi, ki se uporabljata za gospodarske dejavnosti oziroma za institucionalne sektorje: metoda od spodaj navzgor in metoda od zgoraj navzdol. Metoda od spodaj navzgor temelji na zbiranju podatkov na ravni enot (lokalnih EED, institucionalnih enot), ki se nato seštejejo, da se pridobi regionalna vrednost za različne agregate. Metoda od zgoraj navzdol rekonstruira regionalne vrednosti z razčlenitvijo nacionalne vrednosti, pri čemer se uporabi kazalnik, ki čim boljše odraža regionalno porazdelitev zadevne spremenljivke. Obe metodi se lahko tudi združita na različne načine, in sicer v kombinacije, ki se v ESR imenujejo „kombinirane metode od spodaj navzgor in od zgoraj navzdol“. Izogniti pa se je treba zbiranju istih informacij več kot enkrat, da se prepreči odvečno poročanje. Vendar ima prednost metoda od spodaj navzgor, čeprav se v številnih primerih dejansko uporabljajo kombinirane metode od spodaj navzgor in od zgoraj navzdol. Podrobnosti o posamezni metodi in virih se povsem pregledno določijo v poročilih o kakovosti, kjer se navede, kateri regionalni podatki so bili zbrani neposredno in kateri podatki temeljijo na nacionalnih podatkih z regionalnimi razčlenitvami na podlagi domnev.

5. *Koncepta rezidenčnosti in ozemlja*

- 7.16. Ekonomske transakcije tako podjetij kot gospodinjstev lahko segajo čez regionalne meje. Podjetja lahko delujejo tudi v več kot eni regiji, bodisi na stalnih lokacijah bodisi začasno, ☒ na primer ☒ velike kmetije lahko opravljajo delo v različnih regijah. Zato je potrebno jasno načelo, ki bo državam članicam v pomoč pri doslednem razporejanju te medregionalne dejavnosti določeni regiji.
- 7.17. Regionalni računi gospodarskih panog temeljijo na merilu rezidenčnosti proizvodne enote. Vsaka gospodarska panoga na regionalni ravni se nanaša na skupino lokalnih EED iste ali podobne glavne gospodarske dejavnosti, ki imajo središče ekonomskega interesa na navedenem regionalnem ozemlju. Pogostejše je to središče interesa povezano z določeno dolgoročno lokacijo v regiji, kot v primeru institucionalnih enot, ki jim pripadajo lokalne EED.

- 7.18. Vendar imajo regionalni računi številne posebnosti. Pri nekaterih dejavnostih regije ni vedno enostavno opredeliti kot točno določeno območje. Povezava med lokacijo sedeža in fizično lokacijo kmetijskega gospodarstva lahko povzroči težave, saj lahko dejavnike kmetijske proizvodnje upravlja sedež v drugi regiji. Za RERK je pomembno, da se obe entiteti ločita, zato je treba kmetijsko gospodarstvo dodeliti regiji, v kateri se nahajajo njegovi proizvodni dejavniki, in ne regiji, v kateri ima sedež. Tako lahko en sedež povzroči nastanek več enot v smislu RERK, ☒ to je ☒ toliko enot, kolikor je rezidenčnih regij za lokalne EED, ki so izven regije sedeža.
- 7.19. Alternativni koncept, ki se na splošno ne uporablja v nacionalnih in regionalnih računih, bi bil strogo ozemeljski. Po tem konceptu se dejavnosti dodelijo ozemlju, na katerem dejansko potekajo, ne glede na rezidenčnost enot, vključenih v dejavnost.
- 7.20. Čeprav ima rezidenčni pristop prednost pri regionalni dodelitvi transakcij rezidenčnih enot, ESR 2010 ponuja nekaj omejenih možnosti za uporabo ozemeljskega pristopa (ESR 2010, točka 13.21), in sicer kadar se ustvarijo namišljene enote za zemljišča in zgradbe v regiji ali državi, v kateri se zemljišča ali zgradbe nahajajo.
- 7.21. V hipotetičnem primeru, ko enote, ki so rezidenti v regiji, opravljajo dejavnosti samo na svojem regionalnem ozemlju, koncept rezidenčnosti sovпада s konceptom ozemlja. To velja tudi za regionalno dodelitev na podlagi namišljenih enot, ustvarjenih za zemljišča in zgradbe ter za podjetja brez ločene pravne osebnosti v drugih državah ali regijah, ki se razlikujejo od rezidenčne regije lastnika.
6. *Kmetijska dejavnost in značilne enote*
- 7.22. Gospodarska panoga je sestavljena iz vseh lokalnih EED, ki opravljajo enako ali podobno gospodarsko dejavnost (☒ glej točko ☒ 1.59). Kmetijska dejavnost, kot je opisana v ERK, načeloma ustreza oddelku 01 v NACE po reviziji 2, razlike pa so prikazane v ☒ točkah ☒ 1.62 do 1.65. Področje uporabe RERK je opredeljeno na podlagi seznama značilnih dejavnosti, ki je bil pripravljen za ERK. Kmetijska dejavnost v ERK (in posledično v RERK) in gospodarska panoga, vzpostavljena za osrednji okvir nacionalnih računov, se nekoliko razlikujeta (☒ glej točko ☒ 1.90).

B. TRANSAKCIJE S PROIZVODI

- 7.23. Pri vrednotenju kmetijske proizvodnje se pojavlja določeno število specifičnih težav. Najpomembnejše so povezane s sezonskimi proizvodi, živinorejo in časovnim razporedom vknjižb v račune. Metodologija ERK določa natančna pravila o tem, kako je treba upoštevati učinke skladiščenja sezonskih proizvodov, kako je treba meriti proizvodnjo živine in kako je treba zajeti proizvode, ki so del nedokončane proizvodnje. Ta načela je treba upoštevati pri izdelavi RERK. Vendar to ne izključuje nekaterih prilagoditev na regionalni ravni, na primer za živinorejo. Poudariti je treba, da mora biti vsota regionalnega vrednotenja enaka vrednotenju ERK.
1. *Proizvodnja*
- (a) Merjenje proizvodnje
- 7.24. Pri RERK proizvodnja regije pomeni vse proizvode s področja uporabe ERK, ki so jih v obračunskem obdobju v zadevni regiji proizvedle vse enote kmetijske dejavnosti, ne glede na to, ali so namenjeni za trženje izven gospodarske panoge, prodajo drugim kmetijskim gospodarstvom ali v nekaterih primerih za uporabo na istem kmetijskem gospodarstvu. Zato je treba:

- (a) vsak kmetijski proizvod, ki zapusti kmetijsko gospodarstvo v regiji, zajeti kot del proizvodnje regije, ne glede na namembni kraj ali enoto, ki ga kupuje;
 - (b) nekatere kmetijske proizvode, ki jih isto kmetijsko gospodarstvo uporablja kot vmesno potrošnjo, vključiti v proizvodnjo regije (☒ glej točko ☒ 2.056).
- 7.25. Proizvodni proces pri živini navadno traja več let. Pri vrednotenju živine je treba razlikovati med živalmi, ki so razvrščene kot osnovna sredstva (plemenske in delovne živali, krave molznice itd.), in živalmi, ki so razvrščene kot zaloge (živali, namenjene predvsem za meso). Da bi se izognili dvojnemu štetju, se transakcije, ki vključujejo premike živali med kmetijskimi gospodarstvi (in ki se štejejo kot pozitivne prodaje za kmetijska gospodarstva, ki prodajajo živino, in negativne prodaje za kmetijska gospodarstva, ki kupujejo živino), obravnavajo, kot je navedeno v nadaljevanju:
- (a) transakcije med kmetijskimi gospodarstvi v isti regiji, ki vključujejo živali, razvrščene kot osnovna sredstva, se (razen stroškov prenosa lastništva) medsebojno izničijo⁵⁰; niso vpisane kot prodaje kmetijskih gospodarstev in zato niso vključene v proizvodnjo zadevne regije;
 - (b) živali, ki so razvrščene kot zaloge in so predmet transakcije med regijami, se obravnavajo kot pozitivne prodaje (skupaj z izvozom) za regijo porekla, živali, kupljene iz drugih regij, pa kot negativne prodaje (skupaj z uvozom)⁵¹;
 - (c) če se stroški prenosa lastništva (prevoz, trgovske marže itd.) nanašajo na trgovino z živalmi, razvrščenimi kot zaloge, se odštejejo od proizvodnje; to se zgodi samodejno, kadar gre za nakupe od kmetijskih gospodarstev v drugih regijah, saj so stroški del negativnih prodaj, medtem ko je treba za trgovino z živalmi med kmetijskimi gospodarstvi v isti regiji prilagoditi prodaje in s tem proizvodnjo.
- (b) Vrednotenje proizvodnje
- 7.26. Proizvodnja se vrednoti v osnovnih cenah (☒ glej točko ☒ 2.083), ☒ to je ☒ vključno s subvencijami na proizvode minus davki na proizvode. Po tej metodi izračuna je treba davke in subvencije na proizvode razčleniti po regijah.
2. *Vmesna potrošnja*
- (a) *Opredelitev*
- 7.27. Vmesna potrošnja vključuje blago (razen osnovnih sredstev) in tržne storitve, porabljene med proizvodnim procesom za proizvodnjo drugega blaga (☒ glej točke ☒ 2.097 do 2.110).
- 7.28. Pri izdelavi RERK vmesna potrošnja vključuje:
- (a) kmetijske proizvode, kupljene za porabo med proizvodnim procesom od drugih kmetijskih gospodarstev (v isti regiji ali v drugi regiji);
 - (b) nekatere proizvode, ki se uporabljajo kot potrošnja znotraj enote in so bili vpisani kot proizvodnja (☒ glej točke ☒ 2.054 do 2.058 in 7.24).

⁵⁰ Če gre za prodaje in nakupe, ki so potekali v istem proračunskem obdobju.

⁵¹ Nakup živali se nikoli ne zajame kot vmesna potrošnja (v osnovi gre za pridobitev nedokončane proizvodnje, glej točko 2.067) in proizvodnja živali se lahko izračuna le posredno, na podlagi prodaj, bruto investicij v osnovna sredstva in sprememb zalog.

- 7.29. Poseben primer PMSFP se v regionalnih računih obravnava enako kot v nacionalnih računih. Če je ocena stanj posojil in vlog na voljo po regijah, se lahko uporabi metoda od spodaj navzgor. Vendar običajno ocene stanj posojil in vlog po regijah niso na voljo. V tem primeru se za razporejanje PMSFP gospodarskim panogam porabnicam uporabi druga najboljša metoda: regionalna bruto proizvodnja ali bruto dodana vrednost po gospodarskih panogah se uporabita kot razdelitvena kazalnika (ESR 2010, točka 13.40).
- (b) Vrednotenje vmesne potrošnje
- 7.30. Vsi proizvodi in storitve, uporabljeni za vmesno potrošnjo, se vrednotijo po kupčevi ceni (brez odbitnega DDV) (☒ glej točke ☒ 2.109 do 2.115).
3. *Bruto investicije*
- 7.31. Bruto investicije za kmetijstvo se dodatno delijo na:
- (a) bruto investicije v osnovna sredstva;
- (b) spremembe zalog.
- (a) Bruto investicije v osnovna sredstva
- 7.32. V kmetijstvu investicije v osnovna sredstva nastanejo, kadar kmetovalec pridobi ali proizvede osnovna sredstva, ki so v obdobju, daljšem od enega leta, namenjena za uporabo kot proizvodna sredstva v kmetijskem proizvodnem procesu. Merilo za dodelitev za zajemanje bruto investicij v osnovna sredstva se nanaša na gospodarske panoge porabnice in ne na gospodarsko panogo, v katero spada pravni lastnik.
- 7.33. Osnovna sredstva v lasti večregionalne enote so razporejena lokalnim EED, v katerih se uporabljajo. Osnovna sredstva, ki se uporabljajo v okviru poslovnega najema, se prikažejo v regiji lastnika sredstev, osnovna sredstva, ki se uporabljajo v okviru finančnega najema, pa v regiji uporabnika (ESR 2010, točka 13.33).
- 7.34. Nova sredstva, ki so vključena v osnovna sredstva, se vpišejo bruto, ☒ to je ☒ brez odštetja potrošnje stalnega kapitala. Poleg tega se potrošnja stalnega kapitala običajno izračuna na podlagi teh sredstev. Neto investicije so bruto investicije z odbitkom potrošnje osnovnih sredstev.
- 7.35. Proizvodne enote lahko druga drugi prodajajo obstoječa sredstva, ☒ na primer ☒ rabljene stroje. Kadar se sredstva gibljejo med gospodarskimi panogami in regijami, je treba skupno plačano ceno vključiti v bruto investicije v osnovna sredstva v eni panogi ali regiji, prejeta ceno pa je treba odšteti od bruto investicij v osnovna sredstva v drugi panogi ali regiji. Transakcijske stroške lastništva sredstev, kot so pravni stroški prodaje zemljišč in obstoječih zgradb, kupec šteje kot dodatne bruto investicije v osnovna sredstva, tudi če nekatere stroške plača prodajalec.
- 7.36. Bruto investicije v osnovna sredstva za živino v regiji je treba pripraviti v skladu z ESR 2010 (☒ glej točke ☒ 3.124 do 3.138) in ☒ točke ☒ 2.149 do 2.161 te priloge. Bruto investicije v osnovna sredstva za živino ustrezajo razliki med pridobitvijo živine čez leto (naravni prirast in nakupi zunaj regije, vključno z uvozom), vštevši pridobitve iz lastne proizvodnje, in odsvojitvijo živine (za zakol, prodajo v druge regije, vključno z izvozom, ali katero koli drugo končno uporabo). Ko so vse regije agregirane, je treba zagotoviti, da se medregionalni tokovi medsebojno izničijo (razen stroškov prenosa lastništva), tako da je vsota vseh regionalnih bruto investicij v osnovna sredstva enaka bruto investicijam v osnovna sredstva nacionalnih kmetijskih računov. Če se uporablja metoda od spodaj navzgor,

se uporablja naslednje: prodaja živali kmetijskim gospodarstvom v drugih regijah predstavlja negativne bruto investicije v osnovna sredstva, medtem ko so nakupi iz drugih regij pozitivne bruto investicije v osnovna sredstva. Za izračun bruto investicij v osnovna sredstva za živino v regiji se lahko uporabi priporočena posredna metoda (☒ glej točko ☒ 2.156).

(b) Spremembe zalog

7.37. Zaloge vključujejo vsa sredstva, ki niso del stalnega kapitala in so v danem trenutku v začasni lasti proizvodnih enot. Obstajata dve vrsti zalog: zaloge kmetijskih vložkov in zaloge proizvodnje (☒ glej točko ☒ 2.172).

7.38. Pri živalih, ki so razvrščene kot zaloge, se pri izračunu sprememb zalog upošteva trgovina, ki zajema prodajo v druge regije in nakupe iz njih ter uvoz in izvoz.

C. RAZDELITVENE TRANSAKCIJE IN DRUGI TOKOVI

7.39. Praktične težave, ki se v nekaterih primerih pojavijo pri pridobivanju zanesljivih regionalnih informacij o razdelitvenih transakcijah, zlasti kadar enote opravljajo dejavnosti v več kot eni regiji ali kadar regija ni vedno jasno opredeljeno območje, na katerem se izvajajo določene dejavnosti, pojasnjujejo, zakaj ESR zajema regionalne račune kmetijske dejavnosti samo v zvezi z nekaterimi agregati: dodana vrednost, subvencije, davki, sredstva za zaposlene, najemnine in drugi dohodki, obresti in bruto investicije v osnovna sredstva.

1. Splošna pravila

7.40. Razdelitvene transakcije so zajete po obračunskem načelu, ☒ to je ☒ v času, ko so ekonomska vrednost, dolgovani znesek ali terjatev ustvarjeni, se preoblikujejo ali prenehajo, in ne takrat, ko je plačilo dejansko izvedeno. To načelo zajemanja (ki temelji na pravicah in obveznostih) se uporablja za vse tokove, ne glede na to, ali so denarni, in ne glede na to, ali potekajo med enotami ali znotraj ene enote.

7.41. Kadar pa datuma pridobitve terjatve (dolga) ni mogoče natančno določiti, se lahko uporabi datum plačila ali drug sprejemljiv približek obračunskega načela (☒ glej točko ☒ 3.007).

2. Dodana vrednost

(a) Splošna pravila

7.42. Dodana vrednost je rezultat proizvodne dejavnosti gospodarstva ali ene od njegovih panog v danem obdobju in je izravnalna postavka v računu proizvodnje. Dodana vrednost je razlika med vrednostjo proizvodnje in vrednostjo vmesne potrošnje. Je ključna pri merjenju produktivnosti gospodarstva ali gospodarske panoge (☒ glej točko ☒ 3.013) oziroma regije ali gospodarske panoge znotraj regije.

(b) Vrednotenje dodane vrednosti

7.43. Dodana vrednost se lahko vnese bruto (bruto dodana vrednost v osnovnih cenah) ali neto (neto dodana vrednost v osnovnih cenah), ☒ to je ☒ z vključeno potrošnjo stalnega kapitala ali brez nje. V skladu z metodo vrednotenja proizvodnje (osnovna cena) in vmesne potrošnje (kupčeve cene) se dodana vrednost meri po osnovnih cenah (☒ glej točko ☒ 3.013).

7.44. Uporaba osnovnih cen pomeni, da je treba davke na proizvode in subvencije na proizvode dodeliti določenemu blagu in storitvam, ki jih je nato treba razporediti med regije.

- 7.45. Strošek faktorjev se izračuna tako, da se od dodane vrednosti po osnovnih cenah odštejejo drugi davki na proizvodnjo, prištejejo pa druge subvencije na proizvodnjo. Neto dodana vrednost po strošku faktorjev predstavlja dohodek proizvodnih dejavnikov (☒ glej točko ☒ 3.014).

3. *Potrošnja stalnega kapitala*

- 7.46. Pri RERK se proizvodi in storitve, ki sestavljajo stalni kapital kmetijskega gospodarstva (kot so nasadi, ki večkrat dajejo pridelek, stroji in zgradbe, večje izboljšave zemljišč, programska oprema, stroški prenosa lastništva neproizvedenih sredstev), obrabijo in zastarajo kot proizvodna sredstva v proizvodnem procesu. Takšna obraba in zastarelost se merita kot potrošnja stalnega kapitala. Podobno kot pri ERK se potrošnja stalnega kapitala ne sme izračunati za živino v produktivni dobi.

4. *Subvencije*

- 7.47. Pri RERK se uporabljajo enaka pravila kot pri ERK: tokovi, ki so v ERK razvrščeni kot subvencije za poslovanje, se v RERK razvrstijo na enak način; podobno se obravnavajo tokovi v obliki kapitalskih transferjev.

5. *Davki*

- 7.48. Pri RERK se uporabljajo enaka pravila kot pri ERK: različne vrste davkov so v RERK razvrščene na enak način kot v ERK.

6. *Sredstva za zaposlene*

- 7.49. Pri proizvajalcih se sredstva za zaposlene razporedijo lokalnim EED, v katerih so osebe zaposlene. Kadar ti podatki niso na voljo, se sredstva za zaposlene razporedijo po drugi najboljši metodi, tj. na podlagi opravljenih ur. Če niso na voljo ne podatki o sredstvih za zaposlene ne podatki o opravljenih urah, se uporabi število zaposlenih po lokalnih EED (☒ glej ☒ ESR 2010, točka 13.42).

7. *Neto poslovni presežek*

- 7.50. Neto poslovni presežek se izračuna na podlagi neto dodane vrednosti po osnovnih cenah, tako da se odštejejo sredstva za zaposlene in drugi davki na proizvodnjo ter prištejejo druge subvencije na proizvodnjo.

8. *Obresti, najemnine*

- 7.51. Pri RERK se uporabljajo enaka pravila kot pri ERK: tokovi, ki so razvrščeni kot obresti, in najemnine v ERK se razvrstijo na enak način v RERK.

9. *Podjetniški dohodek v kmetijstvu: splošna pravila za izračun*

- 7.52. Neposredno plačljivi dohodek od lastnine, ki izhaja iz kmetijskih dejavnosti in nekmetijskih dopolnilnih dejavnosti, ☒ to je ☒ obresti, plačane na posojila, najeta v zvezi s temi dejavnostmi, vključno za nakup kmetijskih zemljišč, in najemnine, plačane lastnikom zemljišč, se odštejejo od poslovnega presežka (☒ glej točke- ☒ 3.070 do 3.087).

D. KRATEK VPOGLED V IZVAJANJE

1. *Uvod*

- 7.53. Namen tega oddelka je izpostaviti nekatere vidike metodologije, zlasti izbiri kmetijskega gospodarstva in merjenje proizvodnje.

- 7.54. Kmetijsko gospodarstvo je referenčna enota za statistične raziskave kmetijstva na nacionalni in podnacionalni ravni. To je velika prednost za RERK, saj lahko vrednotenje proizvodnih količin temelji neposredno na statističnih sistemih za merjenje površin, pridelka, velikosti čred itd. Prednost izbire kmetijskega gospodarstva je tudi posledično večja doslednost računov. Proizvodnja in stroški se dejansko nanašajo na enake sklope enot, čeprav se metode ekstrapolacije po posameznih virih razlikujejo. Nazadnje se z izbiro kmetijskega gospodarstva skupaj s koncepti značilnih dejavnosti in enot izognemo potrebi po prilagoditvah, ki bi lahko bile sporne, kot v primeru vrtov in zasebne vzreje živine s strani nekmetovalcev. Ta konvencija olajšuje primerjavo med državami. Dejansko povezava s statističnimi podatki v fizičnih količinah – ki so ključnega pomena za kmetijstvo in zagotavljajo doslednost merjenja vknjižb, saj se tako omejijo prilagoditve ali popravki „izven statistike“ – očitno poenostavlja in izboljšuje izračune. Ti vidiki so skladni tudi s ciljem, ki določa, da ima pri RERK prednost pristop od spodaj navzgor.

2. *Opredelitev regionalnega kmetijstva*

- 7.55. Kmetijska dejavnost za vsako regijo zajema vsa kmetijska gospodarstva, katerih proizvodni dejavniki se nahajajo v regiji. To načelo, ki je skladno s konceptom rezidenčnosti proizvodnih enot, lahko povzroči nekaj težav: kmetijska statistika običajno določa lokacijo kmetijskih gospodarstev glede na njihov sedež in ne neposredno glede na lokacijo proizvodnih dejavnikov. Ti dve lokaciji nista vedno enaki, ta pojav pa bo verjetno še pogostejši, ko se bodo kmetijska gospodarstva povečala. Zato je treba pri izdelavi RERK nekatera kmetijska gospodarstva ponovno razvrstiti med regijami in jih v nekaterih primerih celo razdeliti. To se lahko v praksi izkaže kot težavno; v takšnem primeru je morda bolje, da se za kmetijska gospodarstva ohrani ista lokacija kot pri statističnih raziskavah. Vendar je ta predlog odvisen od dveh pogojev: prvič, metoda določitve lokacije mora biti enaka za vse regije v državi, in drugič, vse vknjižbe je treba vrednotiti na podlagi virov, ki uporabljajo enaka pravila za določitev lokacije kmetijskih gospodarstev.

3. *Merjenje kmetijske proizvodnje*

- 7.56. Kmetijska proizvodnja vključuje nekatere rastlinske pridelke, ki jih isto kmetijsko gospodarstvo ponovno uporabi v obliki vmesne potrošnje; to zadeva predvsem proizvode za živalsko krmo. Zlasti za poljščine se lahko regionalna proizvodnja pogosto določi na podlagi pospravljenih količin v vsaki regiji, ki se nato ovrednotijo s cenami. V tem primeru se vrednoti celotna proizvodnja, ne glede na to, ali je namenjena za trženje zunaj gospodarske panoge, prodajo drugim kmetijskim gospodarstvom ali pa jo bo uporabilo isto kmetijsko gospodarstvo. Proizvodnja vsake regije se torej pridobi neposredno, v skladu s konceptom, sprejetim pri ERK in RERK. Cene, po katerih se vrednoti proizvodnja, ki tvori potrošnjo znotraj enote, lahko temeljijo tudi na regionalnih podatkih, ki ustrezajo cenam, po katerih se proizvodnja trži. Vendar pa je pomanjkanje regionalnih podatkov o cenah splošna težava pri vrednotenju proizvodnje, in sicer tako (regionalne) proizvodnje, ki se trži, kot tudi proizvodnje, ki tvori potrošnjo znotraj enote. Zato pri RERK vrednotenje proizvodov, ki tvorijo potrošnjo znotraj enote, povzroča enake težave kot vrednotenje proizvodov, ki se tržijo. Vendar je stanje drugačno, kadar količin ni mogoče vrednotiti na regionalni ravni. V tem primeru je metoda od zgoraj navzdol, ki temelji na vrednotenjih na nacionalni ravni, običajno edina, ki se lahko uporabi⁵².

⁵²

V skladu z uporabljen metodo je treba potrošnjo znotraj enote prilagoditi vrednostim ERK.

- 7.57. Pri živalih se ne glede na to, ali so razvrščene kot zaloge ali kot stalni kapital, upoštevajo naslednji elementi:
- vrednotenje sprememb zalog in bruto investicij v osnovna sredstva v zvezi z živalmi na regionalni ravni, pri čemer sta ta dva tokova sestavna dela posredne metode izračuna proizvodnje,
 - vrednotenje trgovine z živalmi med regijami, pri čemer je ta trgovina sestavni del posredne metode izračuna proizvodnje,
 - razčlenitev uvoznih in izvoznih tokov živali po regijah,
 - ustrezna obravnava stroškov prenosa lastništva,
 - metoda prilagoditve RERK glede na ERK.
- 7.58. V nekaterih primerih je lahko posredna metoda izračuna proizvodnje živali pretežka na regionalni ravni. V takih primerih je bolje, da se proizvodnja izračuna na podlagi modela, ki uporablja fizične podatke, nato pa se izvedejo prilagoditve vrednostim ERK.

4. *Neločljive nekmetske dopolnilne dejavnosti*

- 7.59. Obstajajo različni načini vključevanja neločljivih nekmetskih dopolnilnih dejavnosti v RERK, odvisno od vrste dejavnosti. Nekatere od teh dopolnilnih dejavnosti, kot je na primer predelava kmetijskih proizvodov, so močno skoncentrirane na regionalni ravni. V tem primeru lahko vrednotenja proizvodnje, tako na ravni količin kot na ravni cen, temeljijo na lokalnih statističnih podatkih. Za to proizvodnjo so vrednosti v ERK dejansko enake kot vrednosti v RERK. Drugi primeri pa so lahko težavnejši. Na primer za nekatere dejavnosti morda ni regionalnega vira, zlasti če niso že od samega začetka skoncentrirane v določenih regijah. Za druge dejavnosti se regionalni podatki zagotavljajo s statističnimi raziskavami ali informacijami iz mikroekonomskih računov (na primer iz mreže za zbiranje računovodskih podatkov s kmetijskih gospodarstev), vendar ni nobenega zagotovila, da so ti podatki regionalno reprezentativni. Poleg tega so podatki lahko stari, viri za zanesljivo posodabljanje pa niso na voljo. Včasih kvalitativni kazalniki na regionalni ravni niso na voljo. V vseh teh primerih so vrednosti ERK izhodišče za metode RERK. Pogosto je treba uporabiti metodo od zgoraj navzdol.

5. *Vmesna potrošnja*

- 7.60. Pri RERK vmesna potrošnja vključuje kmetijske proizvode, ki jih uporabljajo kmetijska gospodarstva, ne glede na to, ali z njimi neposredno trgujejo kmetovalci v isti regiji oziroma različnih regijah ali pa trgovanje poteka prek posrednikov, ki lahko postanejo lastniki proizvodov, preden se prodajo naprej. Poleg tega se nekateri kmetijski proizvodi iz potrošnje znotraj enote vpišejo tudi kot vmesna potrošnja, predvsem nekatere poljščine, ki se uporabljajo kot krma za živino. Nakup živali, tudi živali, ki so uvožene, se ne vpiše kot vmesna potrošnja.
- 7.61. Po prvi metodi izračuna vmesne potrošnje kmetijskih proizvodov na regionalni ravni se za vsak proizvod posebej izračuna razlika med proizvodnjo RERK in tistim delom proizvodnje, ki naj bi zapustil gospodarsko panogo⁵³. Vendar to ni popolnoma točna predstavitev vmesne potrošnje kmetijskih proizvodov v vsaki regiji; vključeni so sicer kmetijski proizvodi, namenjeni vmesni potrošnji kmetijskih gospodarstev v drugih regijah, niso pa vključeni kmetijski proizvodi, ki prihajajo s kmetijskih

⁵³ Uvoženi kmetijski proizvodi (razen živali) so izključeni.

gospodarstev v drugih regijah. Vmesno potrošnjo je zato treba prilagoditi v skladu z vrednostmi ERK.

- 7.62. Možna je tudi druga računska metoda, pri kateri se kot vir informacij uporabi mreža za zbiranje računovodskih podatkov s kmetijskih gospodarstev. Ta vir omogoča vrednotenje vmesne potrošnje kmetijskih proizvodov, ne glede na to, ali izhajajo iz prodaje drugih kmetijskih gospodarstev ali iz drugih virov, kot je uvoz. Vendar proizvodi, ki jih isto kmetijsko gospodarstvo uporablja kot vmesno potrošnjo, v mreži za zbiranje računovodskih podatkov s kmetijskih gospodarstev niso zajeti na popolnoma enak način, zato so potrebni popravki. Zato je vmesno potrošnjo prav tako treba prilagoditi v skladu z vrednostmi ERK.
-

PRILOGA II

PROGRAM POŠILJANJA PODATKOV

Za vsako postavko proizvodnje (postavke 01 do 18, vključno s podpostavkami), se pošlje vrednost v osnovni ceni in tudi njene sestavne dele (vrednost v proizvajalčevih cenah, subvencije na proizvode in davke na proizvode).

Podatke za račun proizvodnje in za bruto investicije v osnovna sredstva se pošlje v tekočih cenah in cenah iz predhodnega leta.

Vse vrednosti se izrazijo v milijonih enot nacionalne valute. Vložek dela se izrazi v 1 000 letnih delovnih enotah.

Podatki za regionalne ekonomske račune za kmetijstvo (RERK) se zagotovijo na ravni NUTS 2 in jih poslati izključno v tekočih cenah.

1. Račun proizvodnje

Postavka	Seznam spremenljivk	Prenos glede na referenčno leto n			
		a	b	c	d
		November leto n (ocene ERK)	Marec leto n+1 (ocene ERK)	September leto n+1 (podatki ERK)	September leto n+2 (podatki RERK)
01	ŽITA (tudi seme)	X	X	X	X
01.1	Pšenica in pira	X	X	X	X
01.1/1	Navadna pšenica in pira	—	—	X	X
01.1/2	Trda pšenica	—	—	X	X
01.2	Rž in soržica	X	X	X	X
01.3	Ječmen	X	X	X	X
01.4	Oves in mešanice poletnih vrst žita	X	X	X	X
01.5	Koruza za zrnje	X	X	X	X
01.6	Riž	X	X	X	X
01.7	Druga žita	X	X	X	X
02	INDUSTRIJSKE RASTLINE	X	X	X	X

02.1	Oljna semena in plodovi (vključno s semeni)	X	X	X	X
02.1/1	Seme oljne ogrščice in repice	—	—	X	X
02.1/2	Sončnica	—	—	X	X
02.1/3	Soja	—	—	X	X
02.1/4	Druge oljnice	—	—	X	X
02.2	Stročnice (vključno s semenom)	X	X	X	X
02.3	Surovi tobak	X	X	X	X
02.4	Sladkorna pesa	X	X	X	X
02.5	Druge industrijske rastline	X	X	X	X
02.5/1	Rastline za vlakna	—	—	X	—
02.5/2	Hmelj	—	—	X	—
02.5/3	Druge industrijske rastline: drugo	—	—	X	—
03	KRMNE RASTLINE	X	X	X	X
03.1	Koruza za krmo	—	—	X	X
03.2	Krmne korenovke (vključno s krmno peso)	—	—	X	X
03.3	Druge krmne rastline	—	—	X	X
04	ZELENJAVA IN HORTIKULTURNI PROIZVODI	X	X	X	X
04.1	Sveža zelenjava	X	X	X	X
04.1/1	Cvetača	—	—	X	—
04.1/2	Paradižnik	—	—	X	—
04.1/3	Druga sveža zelenjava	—	—	X	—
04.2	Rastline in cvetje	X	X	X	X
04.2/1	Sadike iz drevesnic	—	—	X	—

04.2/2	Okrasne rastline in cvetje (vključno z božičnimi drevesci)	—	—	X	—
04.2/3	Nasadi	—	—	X	—
05	KROMPIR (vključno s semenskim)	X	X	X	X
06	SADJE	X	X	X	X
06.1	Sveže sadje	X	X	X	X
06.1/1	Namizna jabolka	—	—	X	—
06.1/2	Namizne hruške	—	—	X	—
06.1/3	Breskve	—	—	X	—
06.1/4	Drugo sveže sadje	—	—	X	—
06.2	Citrusi	X	X	X	X
06.2/1	Sladke pomaranče	—	—	X	—
06.2/2	Mandarine	—	—	X	—
06.2/3	Limone	—	—	X	—
06.2/4	Drugi citrusi	—	—	X	—
06.3	Tropsko sadje	X	X	X	X
06.4	Grozdje	X	X	X	X
06.4/1	Namizno grozdje	—	—	X	—
06.4/2	Drugo grozdje	—	—	X	—
06.5	Oljke	X	X	X	X
06.5/1	Namizne oljke	—	—	X	—
06.5/2	Druge oljke	—	—	X	—
07	VINO	X	X	X	X
07.1	Namizno vino	—	—	X	—
07.2	Kakovostno vino	—	—	X	—
08	OLJČNO OLJE	X	X	X	X

09	DRUGI RASTLINSKI PRIDELKI	X	X	X	X
09.1	Rastlinske surovine za pletarstvo	—	—	X	—
09.2	Semena	—	—	X	—
09.3	Drugi rastlinski pridelki: drugo	—	—	X	—
10	RASTLINSKA PROIZVODNJA (01 DO 09)	X	X	X	X
11	ŽIVALI	X	X	X	X
11.1	Govedo	X	X	X	X
11.2	Prašiči	X	X	X	X
11.3	Enoprsti kopitarji	X	X	X	X
11.4	Ovce in koze	X	X	X	X
11.5	Perutnina	X	X	X	X
11.6	Druge živali	X	X	X	X
12	ŽIVALSKI PROIZVODI	X	X	X	X
12.1	Mleko	X	X	X	X
12.2	Jajca	X	X	X	X
12.3	Drugi živalski proizvodi	X	X	X	X
12.3/1	Surova volna	—	—	X	—
12.3/2	Zapredki sviloprejk	—	—	X	—
12.3/3	Drugi živalski proizvodi: drugo	—	—	X	—
13	ŽIVINOREJA (11+12)	X	X	X	X
14	PROIZVODNJA KMETIJSKIH PROIZVODOV (10+13)	X	X	X	X
15	PROIZVODNJA KMETIJSKIH STORITEV	X	X	X	X
15.1	Kmetijske storitve	—	—	X	—
15.2	Zakup mlečne kvote	—	—	X	—

16	KMETIJSKA PROIZVODNJA (14+15)	X	X	X	X
17	NEKMETIJSKE DOPOLNILNE DEJAVNOSTI (NELOČLJIVE)	X	X	X	X
17.1	Predelava kmetijskih pridelkov	X	X	X	X
17.2	Druge neločljive dopolnilne dejavnosti (proizvodi in storitve)	X	X	X	X
18	PROIZVODNJA KMETIJSKE DEJAVNOSTI (16+17)	X	X	X	X
19	SKUPNA VMESNA POTROŠNJA	X	X	X	X
19.01	Seme in sadike	X	X	X	X
19.02	Energija; maziva	X	X	X	X
19.02/1	– električna energija	—	—	X	—
19.02/2	– plin	—	—	X	—
19.02/3	– druga goriva	—	—	X	—
19.02/4	– drugo	—	—	X	—
19.03	Gnojila in sredstva za izboljšanje tal	X	X	X	X
19.04	Fitofarmacevtska sredstva in pesticidi	X	X	X	X
19.05	Veterinarski stroški	X	X	X	X
19.06	Živalska krma	X	X	X	X
19.06/1	– krma, kupljena od drugih kmetijskih gospodarstev	X	X	X	X
19.06/2	– krma, kupljena izven kmetijske dejavnosti	X	X	X	X
19.06/3	– krma, pridelana in porabljena na istem kmetijskem gospodarstvu	X	X	X	X
19.07	Vzdrževanje strojev in opreme	X	X	X	X

19.08	Vzdrževanje stavb	X	X	X	X
19.09	Kmetijske storitve	X	X	X	X
19.10	Posredno merjene storitve finančnega posredništva (PMSFP)	X	X	X	X
19.11	Drugo blago in storitve	X	X	X	X
20	BRUTO DODANA VREDNOST V OSNOVNIH CENAH (18–19)	X	X	X	X
21	POTROŠNJA STALNEGA KAPITALA	X	X	X	X
21.1	Oprema	—	—	X	—
21.2	Stavbe	—	—	X	—
21.3	Nasadi	—	—	X	—
21.4	Drugo	—	—	X	—
22	NETO DODANA VREDNOST V OSNOVNIH CENAH (20–21)	X	X	X	X

2. Račun ustvarjanja dohodka

Postavka	Seznam spremenljivk	Prenos glede na referenčno leto n			
		a	b	c	d
		November leto n (ocene ERK)	Marec leto n+1 (ocene ERK)	September leto n+1 (podatki ERK)	September leto n+2 (podatki RERK)
23	SREDSTVA ZA ZAPOSLENE	X	X	X	X
24	DRUGI DAVKI NA PROIZVODNJO	X	X	X	X

25	DRUGE SUBVENCIJ E NA PROIZVOD NJO	X	X	X	X
26	FAKTORSKI DOHODEK (22–24+25)	X	X	X	X
27	POSLOVNI PRESEŽEK / RAZNOVRS TNI DOHODEK (22–23– 24+25)	X	X	X	X

3. Račun podjetniškega dohodka

Postavka	Seznam spremenljivk	Prenos glede na referenčno leto n			
		a	b	c	d
		November leto n (ocene ERK)	Marec leto n+1 (ocene ERK)	September leto n+1 (podatki ERK)	September leto n+2 (podatki RERK)
28	PLAČLJIVE NAJEMNIN E IN DRUGE BREMENIT VE, KI IZHAJAJO IZ NAJEMA NEPREMIČ NIN	X	X	X	X
29	ODHODKI ZA OBRESTI	X	X	X	X
30	PRIHODKI IZ OBRESTI	X	X	X	X

31	PODJETNIŠ KI DOHODEK (27–28– 29+30)	X	X	X	X
----	---	---	---	---	---

4. Elementi računa kapitala

Postavka	Seznam spremenljivk	Prenos glede na referenčno leto n			
		a	b	c	d
		November leto n (ocene ERK)	Marec leto n+1 (ocene ERK)	September leto n+1 (podatki ERK)	September leto n+2 (podatki RERK)
32	BRUTO INVESTICIJE V OSNOVNA SREDSTVA, KMETIJSKI PROIZVODI	—	—	X	X
32.1	Bruto investicije v osnovna sredstva – nasadi	—	—	X	—
32.2	Bruto investicije v osnovna sredstva – živali	—	—	X	—
33	BRUTO INVESTICIJE V OSNOVNA SREDSTVA, NEKMETIJSKI PROIZVODI	—	—	X	X
33.1	Bruto investicije v osnovna sredstva – stroji in oprema	—	—	X	—
33.2	Bruto investicije v osnovna sredstva – stavbe	—	—	X	—
33.3	Druge bruto investicije v osnovna sredstva	—	—	X	—
34	BRUTO INVESTICIJE V OSNOVNA SREDSTVA (BREZ ODBITNEGA DDV) (32+33)	—	—	X	X
35	NETO INVESTICIJE V OSNOVNA SREDSTVA (BREZ ODBITNEGA DDV) (34–21)	—	—	X	X
36	SPREMEMBE ZALOG	—	—	X	X

37	KAPITALSKI TRANSFERJI	—	—	X	X
37.1	Investicijske podpore	—	—	X	—
37.2	Drugi kapitalski transferji	—	—	X	—

5. Vložek dela v kmetijstvu

Postavka	Seznam spremenljivk	Prenos glede na referenčno leto n		
		a	b	c
		November leto n (ocene ERK)	Marec leto n+1 (ocene ERK)	September leto n+1 (podatki ERK)
38	SKUPNI VLOŽEK DELA V KMETIJSTVU	X	X	X
38.1	Neplačani vložek dela v kmetijstvu	X	X	X
38.2	Plačani vložek dela v kmetijstvu	X	X	X

PRILOGA III

Razveljavljena uredba s seznamom naknadnih sprememb

Uredba (ES) št. 138/2004
Evropskega parlamenta in Sveta
(UL L 33, 5.2.2004, str. 1,
ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2004/138/oj>)

Uredba Komisije (ES) št. 306/2005
(UL L 52, 25.2.2005, str. 9,
ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2005/306/oj>)

Uredba Komisije (ES) št. 909/2006
(UL L 168, 21.6.2006, str. 14,
ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2006/909/oj>)

Uredba Komisije (ES) št. 212/2008
(UL L 65, 8.3.2008, str. 5,
ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2008/212/oj>)

Uredba (ES) št. 1137/2008
Evropskega parlamenta in Sveta
(UL L 311, 21.11.2008, str. 1,
ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2008/1137/oj>)

Zgolj točka 5.5 Priloge

Uredba (EU) št. 1350/2013
Evropskega parlamenta in Sveta
(UL L 351, 21.12.2013, str. 1,
ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1350/oj>)

Zgolj točka 2 Priloge

Delegirana uredba Komisije
(EU) 2019/280
(UL L 47, 19.2.2019, str. 7,
ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2019/280/oj)

Uredba (EU) 2022/590
Evropskega parlamenta in Sveta
(UL L 114, 12.4.2022, str. 1,
ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/590/oj>)

PRILOGA IV

KORELACIJSKA TABELA

Uredba (ES) št. 138/2004	Ta uredba
Členi 1, 2 in 3	Členi 1, 2 in 3
Člen 3a	Člen 4
Člen 3b	Člen 5
Člen 4	Člen 6
Člen 4a	Člen 7
Člen 4b	Člen 8
Člen 5	Člen 9
Priloga I in II	Priloga I in II
—	Priloga III
—	Priloga IV